

Het rendement van de Summer Academy

**Bachelor Onderwijs: Secundair Onderwijs
Academiejaar 2021-2022**

Bachelorproef: Afstudeerproject

Studente: Samira Oulhaj

Promotor: Mevr. Lies Van Doren

Dhr. Tom Hancké

E-mail: Oulhaj.samira@yahoo.com

Het kabinet onderwijs van de stad Antwerpen – A'REA UP programma

“The greatest risk in life is not to take a risk.”
Sunday Adelaja

Voorwoord

Opeens is het laatste woord geschreven. Emotioneel maar met een gevoel van voldoening moet ik eerlijk toegeven, dat ik niet bepaald één van de makkelijkste onderwerpen heb gekozen. Als passie geen drijfveer is, dan zou ik niet weten wat het wel was. De afgelopen 11 maanden, van juni 2021 tot mei 2022, werden intensief besteed om deze bachelorproef tot een goed einde te brengen. In deze periode stond ik in contact met een resem van contactpersonen en diensten die mij allemaal dat duwtje gaven. Hier meer over in mijn logboek.

Het afwerken van mijn proef zou niet gelukt zijn zonder volgende personen. In het bijzonder wil ik mijn promotor, dhr. Tom Hancké bedanken. De fakkel zonder twijfel overnemen van mijn voormalige promotor mevrouw Lies Van Doren was fantastisch. Mevrouw Van Doren legde samen met mij een sterke fundering. U, meneer Hancké voorzag mij steeds van de nodige feedback en tips om de draad weer verder op te pikken telkens ik mezelf weer in de knopen had 'vastgezet'. Uw bemoedigende woorden bij mijn bezorgdheden, zorgden ervoor dat ik bleef ontrafelen en analyseren. Bedankt!

Alex Decadt inspireerde me om in mezelf te geloven. Hij gaf me volgende wijze raad: 'Wees jezelf. Laat zien wie je bent, wat je bent, waarin je gelooft. Laat dit doorschijnen in iedere boodschap die je vertelt.' Dank Alex!

Dhr. Jan Huijbrechts nam de tijd om mijn proef na te lezen. Het leven blijft vol verrassingen zitten. Hij is een soort gelukskoekje dat ik mocht openen. Een welgemeende dank!

Verder geef ik graag een boeket aan mevrouw Emmy Proost. Met het nodige gezag effende ze voor mij een pad. Met haar hand op mijn schouder overwon ik onzekerheden en angsten. U temde weliswaar het katje in mij en dreef me tot het uiterste. Ik dank u voor uw expertise, wijze raad en ondersteuning. Dit is geen afscheid maar het begin van een mooie vriendschap!

Om af te sluiten bedank ik deze hele speciale dame. Wendy Schilter, woorden schieten me tekort. Dankzij onze droge humor zorgde dit altijd even voor een afleiding wat zorgde voor een aangename ontspanning.

Maar ook u, beste lezer, bedank ik voor uw interesse in mijn werk.

Samira Oulhaj
Edegem, 31-05-2022

Abstract

Een kind zal zich pas kunnen ontplooiën als het op micro, meso en macro niveau voldoende wordt ondersteund. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat kinderen kunnen opgroeien met de nodige talenten. Het huidige onderwijs speelt in het expliciet leren en het ontwikkelen van talentvorming al een grote rol, maar dat zou nog versterkt kunnen worden met extra middelen. Om de scholen hierin te ondersteunen, werd twee jaar geleden de Summer Academy geïntroduceerd in de stad Antwerpen in het raam van het project 'A'REA 2020'. Het is een wijkgericht project, dus vandaar 'AREA', 2020 is de postcode van het Kiel, de wijk die op basis van data geselecteerd werd als pilootwijk.

Te veel jongeren verlaten de schoolbanken zonder diploma, vaak na een teleurstellende schoolcarrière. De ongekwalificeerde uitstroom en onderwijskansarmoede, zijn in Antwerpen significant hoger dan gemiddeld in Vlaanderen. Daarenboven weten dat er in Antwerpen wijken zijn waarin de grootstedelijke uitdagingen zich nog scherper stellen dan elders, dat is uiteraard niet anders voor de onderwijsuitdagingen in die wijken. Zo zijn er bijvoorbeeld wijken waar meer kinderen wonen die recht hebben op een schooltoelage, meer kinderen die een laag opgeleide moeder hebben, waar de thuistaal vaker niet het Nederlands is, wijken waar meer kinderen en jongeren schoolse vertraging of leerachterstand oplopen, jongeren meer beroeps secundair en deeltijds beroeps secundair onderwijs volgen, en jongeren die vaak minder participeren aan het hoger onderwijs.

Toenmalig schepen van onderwijs 'Claude Marinower' stelde vast dat onderwijs er nog steeds niet in slaagt om de sociale ongelijkheid te doorbreken. Kinderen uit een gezin met een lage sociaaleconomische status (SES) lopen nog steeds meer risico op een minder succesvolle schoolloopbaan. Kinderen die opgroeien in een kansarme omgeving lopen nog steeds meer risico op leerachterstand. En deze problematiek stelt zich dus sterker in bepaalde wijken, omdat daar een grotere concentratie is van gezinnen met een lage SES en gezinnen die in kansarmoede leven.

Niets doen, was geen optie voor deze politicus. Er was een bijkomende inspanning nodig, want de bestaande aanpak had niet het gewenste effect. Hij wilde een kentering in gang zetten door extra te investeren in onderwijs in die wijken die dit het meest nodig hebben, zodat dat onderwijs opnieuw een emanciperende kracht zou worden die kansen biedt in plaats van kansenongelijkheid te bestendigen. Meneer Marinower wilde geen enkel kind achterlaten en iedereen evenveel kansen geven om talenten te ontwikkelen en een succesvolle schoolloopbaan af te werken.

Inleiding

De Vlaamse Overheid financiert zomerscholen voor heel Antwerpen. In Antwerpen is er de VZW *Teach for Belgium* die sinds 2016 deze zogenaamde *Summer Academy* organiseert voor leerlingen van het Antwerps secundair onderwijs. Ik heb beslist om hiermee verder te gaan in mijn onderzoek.

Eén van de redenen waarom dit me erg aansprak, was omdat er een groot lerarentekort is en deze organisatie dit tekort probeert op te lossen door afgestudeerde mensen met een bachelor of master diploma, warm te maken om zich verder te engageren in de stedelijke context.

De *Summer Academy* wordt dusver onder leiding van Teach for Belgium georganiseerd. Zij bieden twee weken lang wiskunde, wetenschappen en Nederlands aan, afgewisseld met ontspannende activiteiten in de namiddag. De belangrijkste doelgroep van de *Academy* zijn jongeren uit kansarme gezinnen, van wie de meesten nog maar een paar jaar in België verblijven.

In deze bachelorproef weeg ik de mening en de ervaring van de deelnemende leerlingen van de *Summer Academy* af. *Teach For Belgium* organiseerde voor de tweede zomer op rij op het Stedelijk Lyceum Olympiade een *Summer Academy* voor kwetsbare leerlingen van het secundair onderwijs.

De door mij gehanteerde onderzoeksmethode bestaat uit twee duidelijk te onderscheiden onderdelen: een literatuurstudie en een onderzoeksanpak. In de literatuurstudie geef ik onder andere informatie over de *Summer Academy*. Daarna analyseer ik mijn aanpak door het inzetten van meetinstrumenten. Vervolgens bespreek ik de wisselwerking tussen de *Summer Academy*, zorgcoördinatoren, de leerlingen en de ouders.

Ik bekijk onder andere of de taalbarrière en het niet inzien van het belang van het deelnemen aan de *Summer Academy*, een reden is voor de ouders om hun kinderen niet te sturen.

Een conclusie van het onderzoek zal zijn dat er meer openheid moet komen over het onderwerp ouderbetrokkenheid naar de *Summer Academy* toe. Ouders worden graag voldoende geïnformeerd en zeker als het al gaat over school lopen in de zomer. Aan de hand van de conclusies van het onderzoek, werden de nodige aanbevelingen geformuleerd.

Inhoud

INLEIDING	6
2. ORIËNTEREN.....	9
2.1. PRAKTIJKPROBLEEM	9
2.2. PROBLEEMANALYSE	10
2.2.1. <i>Relatie tussen ouderbetrokkenheid en onderwijssucces.....</i>	<i>10</i>
2.2.2. <i>Financiële drempel</i>	<i>12</i>
2.2.3. <i>Ongekwalficeerde uitstroom en spijbelpreventieproblematiek</i>	<i>13</i>
2.2.4. <i>Taalachterstand</i>	<i>15</i>
2.2.5. <i>Het IQ en de intelligentie.....</i>	<i>16</i>
2.2.6. <i>Peergroepen uit de samenleving.....</i>	<i>16</i>
2.2.7. <i>Impact van corona op de schoolse ontwikkeling</i>	<i>19</i>
2.3. ONDERZOEKSORGANISATIE	22
2.4. AANSLUITING VAN HET ONDERZOEK IN DE SCHOOL.....	23
3. RICHTEN.....	24
3.1. ONDERZOEKSDOEL	24
3.2. ONDERZOEKSVRAAG	25
3.3. DEELVRAGEN	25
3.4. OPBRENGSTEN	26
4. LITERATUURSTUDIE	26
4.1. <i>DE SUMMER ACADEMY.....</i>	<i>26</i>
4.2. <i>TEACH FOR ALL.....</i>	<i>27</i>
4.3. <i>TEACH FOR BELGIUM: SUMMER ACADEMY.....</i>	<i>27</i>
4.4. <i>ZITTENBLIJVEN VERSUS LEERTIJDUITBREIDING</i>	<i>28</i>
4.5. <i>HET VERSTERKEN VAN KWETSBARE JONGEREN.....</i>	<i>31</i>
4.5.1. <i>Wie zijn deze kwetsbare jongeren?.....</i>	<i>33</i>
4.6. <i>EFFECTANALYSE LENTESCHOLEN EN ZOMERSCHOLEN NEDERLAND 2017</i>	<i>35</i>
4.7. <i>ONDERZOEKSRAPPORT ZOMERSCHOLEN VLAANDEREN 2020.....</i>	<i>36</i>
4.8. <i>MOTIVATIE OF MOETIVATIE</i>	<i>37</i>
5. PLANNEN	39
5.1. <i>ONDERZOEKSAANPAK.....</i>	<i>39</i>
5.2. <i>SCHEMATISCHE VOORSTELLING VAN DE TIJDSPLANNING</i>	<i>40</i>
5.3. <i>LOGBOEK</i>	<i>41</i>
6. PRAKTIJKONDERZOEK.....	42
6.1. <i>VERHAALLIJN: DE SUMMER ACADEMY 2021</i>	<i>42</i>
6.2. <i>WAT KON OF KAN ANDERS?.....</i>	<i>43</i>
7. DATAVERZAMELING EN DATA-ANALYSE	44
7.1. <i>DATAVERZAMELING</i>	<i>44</i>
8. ANALYSE EN CONCLUSIES.....	46
8.1. <i>SEMI-GESTRUCTUREERDE INDIVIDUELE INTERVIEWS MET OPEN VRAGEN</i>	<i>46</i>
8.2. <i>ENQUÊTE AANWEZIGE LEERLINGEN</i>	<i>49</i>
8.3. <i>BEVRAGING AANWEZIGE LEERLINGEN STEDELIJK LYCEUM LAMORINIÈRE.....</i>	<i>61</i>

8.4. BEVRAGING OUDERS	63
8.5. BEVRAGING AFWEZIGE LEERLINGEN	67
8.6. INTERVIEW ZORGCOÖRDINATOR 1STE GRAAD: STEDELIJK LYCEUM OLYMPIADE	69
8.7. BEVRAGING LEERKRACHTEN.....	71
8.8. INTERVIEW PARLEMENTSLID KOEN DANIËLS	76
8.9. INTERVIEW SCHEPEN JINNIH BEELS	84
9. GLOBALE BESLUITEN EN AANBEVELING	90
10. VOORUITBLIK	95
11. AFKORTINGEN.....	96
12. FIGUREN EN TABELLEN.....	96
13. BIBLIOGRAFIE	97
14. BIJLAGE	101
14.1. BIJLAGE 1: BEVRAGING AFWEZIGE LEERLINGEN	101
14.2. BIJLAGE 2: BRIEF OUDERS	104
14.3. BIJLAGE 3: MEDIACAMPAGNE 2021	106
15. ONDERZOEKSPOSTER.....	107
16. PROMOTIEFILMPJE	108

2. Oriënteren

2.1. Praktijkprobleem

De coronacrisis heeft alle jongeren getroffen. Sommige leerlingen uit het secundair onderwijs hebben als gevolg hiervan een leerachterstand opgelopen. Bij anderen is de bestaande kloof vergroot, terwijl nog andere leerlingen onvoldoende door het onderwijs bereikt konden worden. Daarom ook de betrachting om alle jongeren te bereiken. Heel vaak is het daarbij zo dat de men de meest kwetsbare jongeren het moeilijkst te pakken krijgt. Het is dus aangewezen hieraan extra aandacht te besteden.

‘Maar zelfs al wordt er wel regelmatig contact tussen school en thuis gelegd, dan waarborgt dat nog niet dat het thuisonderwijs vlekkeloos verloopt. Zo maakt het bijvoorbeeld al uit of kinderen over een eigen kamer beschikken met elk een eigen computer, of dat je op een flatje woont waar vier kinderen het aan de keukentafel met één tablet of laptop moeten doen.’ (Bakker Joep, 2020)

In het kader van het project ‘generatie veerkracht’, gesubsidieerd door het Departement Cultuur Jeugd & Media, organiseerde Mediawijs, het Vlaamse Kenniscentrum Digitale en Mediawijsheid van de Vlaamse overheid en Imec VZW een bevraging. Dit gebeurde in samenwerking met de Vrije Universiteit Brussel en Telenet en met ondersteuning van het Departement Onderwijs, die enkele tendensen blootlegt.

Ondanks de enorme inspanningen van veel scholen in deze moeilijke periode, konden ze nog steeds niet alle leerlingen bereiken. De onderwijs kansarmoede indicator (OKI) blijkt een bepalende factor te zijn in het kunnen bereiken van alle leerlingen. Scholen pakten hun communicatie noodgedwongen anders aan. Scholen met een hoge OKI hebben vaker gebeld en zijn meer aan huis langs geweest dan scholen met een lage OKI. Scholen met een lage OKI konden de leerlingen vaak via digitale kanalen bereiken. (Mediawijsheid, 2021)

Daarnaast is er de vaststelling, dat in de zomervakantie jongeren het risico lopen dat zij hun taalniveau niet weten te handhaven. Dit komt onder meer omdat zij in deze periode meestal geen activiteiten ondernemen die bijdragen aan de ontwikkeling en handhaving van hun woordenschat. Met als resultaat dat zij vaak het nieuwe schooljaar met een achterstand beginnen.

Het voorbije jaar werd duidelijk dat jongeren het moeilijk hebben en dat ze nood hebben aan ondersteuning op verschillende vlakken. Zij moesten creatief zijn om hun vrienden nog op een veilige manier te zien, te leren en te studeren, te sporten, naar de jeugdbeweging of sportclub te gaan en te ontspannen.

Ik ben dan ook nagegaan of de stad Antwerpen alle kwetsbare leerlingen uit het secundair onderwijs voldoende heeft bereikt om hen effectief deel te laten nemen. Ik heb eveneens met een bevraging nagegaan hoe de leerlingen van de Summer Academy dit ervaren (bijlage 8.3).

2.2. Probleemanalyse

Op 25 maart becijferde de VN-organisatie UNESCO, dat wereldwijd zo'n 1,5 miljard geregistreerde leerlingen noodgedwongen thuis kwamen te zitten omdat hun scholen - in een poging het coronavirus in te dammen - de deuren sloten.

Scholen en leerkrachten deden enorme inspanningen om alle leerlingen mee te krijgen met de online lessen in tijden van corona.

Het verplichte afstandleren bleek een hefboom om nieuwe onderwijspraktijken uit te werken en te implementeren, maar had ook een belangrijke sociale keerzijde. Zo hadden heel wat scholen het moeilijk om kwetsbare leerlingen te bereiken.

Jongeren hebben de voorbije periode hun veerkracht getoond, en dat in soms moeilijke persoonlijke of gezinsomstandigheden.

Meer en meer komen we als leerkracht in contact met allochtone en taalzwakke leerlingen uit vaak kansarme milieus. De leerlingen kunnen een gemiddeld IQ hebben, maar bouwen toch een leerachterstand op, omdat ze de taal waarin de boodschap wordt overgebracht vaak niet of niet volledig begrijpen. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat de scholen vanuit de overheid en de inrichtende macht, verplicht worden een taalbeleid op te stellen.

In de komende zeven hoofdstukken bespreek ik de drempels die leiden tot leerachterstand. Kinderen kunnen bij het leren-leren of zelfs met het naar school gaan, moeilijkheden ervaren. Naar schatting hebben volgens Onderwijs Vlaanderen 1 op 5 jongeren leerachterstand of een leerprobleem.

Leerproblemen bij kinderen hebben verschillende oorzaken. Zo kunnen problemen thuis, weinig zelfvertrouwen of verkeerde leermethodes, roet in het eten gooien.

Leerproblemen hebben dus verschillende oorzaken die ik hieronder tracht te bespreken.

2.2.1. Relatie tussen ouderbetrokkenheid en onderwijssucces

Ouderbetrokkenheid is een veel gebruikte term in dit onderzoeksverslag. Met ouderbetrokkenheid wordt de betrokkenheid van ouders bij hun kind bedoeld. Ouderbetrokkenheid uit zich in weten hoe het kind het vindt op school, weten hoe de klastitularis heet, op de hoogte zijn van wat het kind leert en geïnteresseerd zijn hoe het kind presteert. Maar wat is 'ouderbetrokkenheid' eigenlijk?

Ouderbetrokkenheid wordt gedefinieerd als de interesse van ouders naar en het op de hoogte zijn van de opvoeding en de schoolse zaken van hun kind.

Ouders betrekken, heeft een positieve invloed op de motivatie van kinderen.

Het CLB en de zorgcoördinator legt regelmatig contact tussen school en thuis, maar dat garandeert nog niet dat ouders interesse hebben in wat het kind op school doet en/of dit een positief effect heeft op de schoolse prestatie van het kind.

Een belangrijke motivator voor ouderbetrokkenheid, is het geloof dat hun gedrag en hun bijdrage verandering brengen in het schoolse rendement van hun kind. Het is bijgevolg belangrijk om een goede relatie op te bouwen tussen leerkracht en ouders. Wanneer een goede band is opgebouwd, kunnen ouders en leerkrachten open communiceren.

Het volgende citaat illustreert dat:

“ Pas als de verantwoordelijkheid van de ouders en die van de school in elkaars verlengde liggen, krijgt het kind echt de kans zich te ontwikkelen.”

(Van Mulligen, Gieles & Nieuwenbroek, 2001)

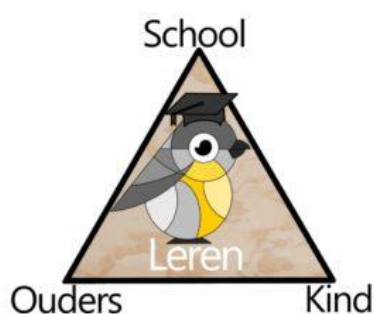
Dit geloof ontbreekt echter vaak bij kansarme ouders. Hier moet dus in de eerste plaats aan gewerkt worden. Het is daarbij van primordiaal belang te beseffen dat ouderbetrokkenheid niet kan worden opgelegd. Door huisbezoeken in te plannen kunnen nieuwe inzichten gecreëerd worden.

Daarnaast dient er ook rekening mee gehouden, dat ouders verschillende redenen kunnen hebben om al dan niet betrokken te willen worden bij de schoolse ontwikkeling van hun kind (zie model van Hoover & Dempsey, voorgesteld in Hoover & Dempsey et al. 2007, voor een samenvatting in het Nederlands, zie Cohen, 2006).

Zeker met het oog op de kwetsbare kinderen geldt, dat de verantwoordelijkheid voor een groot deel op de schouders van de ouder(s) komt te liggen. Zonder betrokkenheid van de ouders zijn we in het onderwijs nog ver weg van het doel om leerachterstand in te drukken.

De Summer Academy verhoogt de ouderbetrokkenheid door een brief op te stellen naar zowel de ouders van de geselecteerde kinderen en de leerkrachten. Deze methode activeert de verbinding ‘school en gezin’, maar ook deze van ‘kind-gezin-school’

Cruciaal is dat er een onderling vertrouwen is en dat zowel ouders als school een gezamenlijke inspanningsplicht hebben in belang van het kind op macro-en mesoniveau.



Figuur 1: Van Mulligen, W (2001)

Van Mullingen ontwierp een dynamische driehoek. Leerkrachten en ouders krijgen een actieve rol in de trajecten. Zij zijn immers degenen die de meeste tijd met de kinderen doorbrengen. Door een goede samenwerking aan te gaan met de leerling, ouders en school is de kans op een succesvolle ontwikkeling aanzienlijk groter.

Onderzoek toont het aan: Wanneer ouders betrokken zijn bij het onderwijs halen hun kinderen hogere cijfers, verbeteren ze hun testcores en sociale vaardigheden en is de kans veel kleiner dat ze de middelbare school niet afmaken. (Mapp, 2002)¹

2.2.2. Financiële drempel

Research naar het effect van de zomervakantie door verschillende onderzoekers, toont aan, dat het effect van een 'schoolloze' periode gemiddeld genomen sterker is voor kinderen uit gezinnen met een lage socio-economische status (SES) dan voor kinderen met een hoge SES. (Alexander, Entwisle & Olson, 2007; Downey, Von Hippel & Broh, 2004; Luyten et al, 2009; Quinn, Cooc, McIntyre & Gomez, 2016). (Thomas More-hogeschool, 2020)

Het voorbije jaar werd duidelijk, dat de samenleving dringend aan een inhaalbeweging toe is, om iedereen digitaal mee te krijgen op vlak van afstandsleren, digitalisering en zelfsturing van leerlingen. Al van bij het begin van de crisis doet de Vlaamse Overheid extra inspanningen om alle leerlingen online te krijgen. Want enkel zo konden ze de lessen volgen, in contact blijven met hun leerkrachten en hun medeleerlingen ontmoeten.

Wat betekent deze verandering voor de meest kwetsbare leerlingen in onze samenleving?

Op verzoek van verschillende onderwijsactoren heeft *Teach For Belgium* een bevraging georganiseerd om beter zicht te krijgen op de uitdagingen waarmee deze leerlingen momenteel worden geconfronteerd.

De bevraging werd uitgevoerd tussen 25 en 30 maart 2020 bij leerlingen die school lopen in één van de partnerscholen van Teach for Belgium. Leerlingen werden bereikt via hun leerkrachten, telkens deelnemers of alumni van het Teach for Belgium programma, via hun collega-leerkrachten of via de schooldirectie.

Hun partnerscholen bevinden zich in een grootstedelijk verband en hebben een sociaaleconomische index tussen één en vijf (voor de Franstalige gemeenschap) of een percentage SES-leerlingen van minstens 60% (voor de Vlaamse gemeenschap).

Meer dan 1.000 leerlingen (750 Franstalige en 250 Nederlandstalige) vulden de vragenlijst in. Deze leerlingen komen uit het algemeen, beroeps- en technisch onderwijs en de scholen waar ze les volgen, maken deel uit van verschillende onderwijskoepels.

¹ Dit blijkt uit dit onderzoek uit 2002: [A New Wave of Evidence. The Impact of School, Family, and Community Connections on Student Achievement](#), geschreven door Dr. Karen Mapp, docent aan de Harvard Graduate School of Education.

De vaststelling was dat 35% van de leerlingen heeft ofwel geen toegang tot een computer, ofwel minder dan 2 uur per dag.

Heel wat jongeren dreigen door de gesloten scholen compleet van de radar te verdwijnen, simpelweg omdat ze thuis geen computer hadden om de onlinelessen te volgen.

Tijdens de eerste *lock down*, in maart, was onderwijsminister Ben Weyts, samen met de organisatie Digital for Youth, noodgedwongen op zoek gegaan naar zo'n 10.000 tweedehandslaptops.

Zo lezen we in beleidsplannen en verslagen over veel initiatieven rond 'armoedebestrijding'. Dat komt zowat overal aan bod en is de meest vermelde lokaal gedefinieerde LOP-opdracht.

Uiteindelijk werden 12.000 *notebooks* ingezameld, maar heel deze operatie liep niet van een leien dakje: pas in augustus, vlak voor de start van het nieuwe schooljaar, werd die kaap gehaald. (Knack, 2020)

2.2.3. Ongekwalficeerde uitstroom en spijsbeletpreventieproblematiek

Schoolweigering maakt ouders en leerkrachten machteloos. Het maakt hen ook onzeker. Wat is wijsheid? Is dwingen wel goed? Eén op de honderd kinderen wil niet naar school, volhardt daarin en blijft vervolgens thuis. Dat thuisblijven kan variëren van enkele weken tot wel een jaar. Als de ouders de moed hebben opgegeven, valt het niet mee, hen te motiveren nog energie te steken in wat naar hun beleving een verloren zaak is, ondanks dat noodzakelijk is.

Zo stellen Rumberger & Rotermund (2012) in hun onderzoek naar vroegtijdige schooluitval, vast dat niet één factor, maar een samenspel van vele school-endogene en school-exogene factoren bepaalt waarom een (vaak kansarme) leerling al dan niet uitvalt. Zij benadrukken verder dat vroegtijdige schooluitval niet zozeer een gebeurtenis is, dan wel een lange-termijn proces, dat bij de intrede in de basisschool begint (zie ook Alexander et al., 2001).

Teach For All is een groeiend netwerk van 60 onafhankelijke partnerorganisaties en een wereldwijde organisatie die samen met lokale gemeenschappen werken om het onderwijs te verbeteren en kansen voor kinderen vergroot. Leerlingen die niet voltijds deelnemen aan het onderwijs zijn thuiszitters. Deze leerlingen zijn bij uitstek kwetsbaar. Zij lopen het risico om zonder diploma het onderwijs te verlaten, wat zonder meer de grootste beperking is voor toegang tot de arbeidsmarkt.

Rumberger & Rotermund (2012)² steunen daarbij op het model van de *National Research Council* (2004) dat stelt dat leerlingen niet alleen positief en actief betrokken blijven op

² Rumberger, R. W., & Lim, S. A. (2008). Why students drop out of school: A review of 25 years of research. Santa Barbara, CA: California Dropout Research Project. Zie: <http://www.slocounty.ca.gov/Assets/CSN/PDF/Flyer+-+Why+students+drop+out.pdf>

school en hun leerproces indien ze het gevoel hebben dat ze competent zijn en controle hebben (*I can*) en hierop gerichte waarden en doelen stellen (*I want to*). Ook het gevoel dat ze sociaal verbonden zijn of tot de schoolgemeenschap behoren, (*I belong*) is cruciaal.

De persoonlijkheidsontwikkeling bij moslim jongeren speelt een essentiële rol. Bij jongeren met een islamitische achtergrond ontbreekt het begrip 'individu'. Zij zien zichzelf vooral als een deel van een gemeenschap waartoe ze behoren. Ze gedragen zich als een lid van een onverbreekelijk collectief verband. Een moslim kan moeilijk zeggen: "Ik denk dat ik gelijk heb" of "volgens mij is dit niet correct". Een moslim zegt eerder "Wij denken dat...". De reden voor deze gedachtegang vindt zijn oorzaak in het feit dat ze meegaan met de massa binnen de gemeenschap. Ikzelf vermoed dat Moslimjongeren daarom een onzekerheidsgevoel ontwikkelen over hun plaats in de Westerse maatschappij inclusief de school.

Het hebben van zelfvertrouwen is een deel van de ontwikkeling en dit groeiproces is niet altijd evident, aldus Katrijn De Smet - Integratief kindertherapeut.

Bovendien wijst Newman (1992), met nadruk op aspecten zoals engagement of actieve interesse, moeite doen voor en geconcentreerd bezig zijn met het werk dat leerkrachten hen geven. Maar ook op het belang van krachtige contexten of leer- en leefomgevingen, die erin slagen de onderliggende motivatie van leerlingen te activeren en de condities te scheppen voor nieuwe motivaties.

Als miljoenen kinderen niet leren, treft dat ons allemaal: het houdt armoede in stand, verdeelt samenlevingen en verzwakt economieën aldus de organisatie *Teach For All*. Zij beogen dan ook collectief leiderschap te ontwikkelen om het onderwijs te verbeteren en kansen voor alle kinderen te vergroten, zodat ze een betere toekomst voor zichzelf en de wereld om hen heen kunnen vormen.

De centrale uitdaging ligt dus niet zozeer bij het individueel motiveren van leerlingen, maar wel bij het creëren van krachtige contexten of leer- en leefomgevingen. Onderwijs blijkt in dat licht niet de enige bepalende context!

Het Lokaal Overlegplatform (LOP) probeert alle leerlingen gelijke kansen te bieden om te leren en zich te ontwikkelen. Het Lokaal Overlegplatform bestaat sedert 1 januari 2003 zoals voorzien in het GOK- I decreet over gelijke onderwijskansen voor alle leerlingen.

Sinds 1 september 2016 is er ook in iedere Vlaamse provincie en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een netwerk 'Samen tegen Schooluitval', onder begeleiding van een netwerkcoördinator opgericht. Deze netwerkcoördinatoren mobiliseren de verschillende lokale actoren uit onderwijs, welzijn en werk.

De vzw *Summer Academy* maakt voor het 6^{de} jaar op rij deel uit van het netwerkpreventieplan om in te zetten op een beleid inzake spijbelen, vroegtijdig schoolverlaten, jongeren met verhoogde kwetsbaarheid en ongekwalificeerde uitstroom.

Het is duidelijk dat het gedrag en de prestaties van leerlingen op school van invloed zijn op hun beslissing om te blijven of te vertrekken. (R. Rumberger , S. Rotermund, 2012)

2.2.4. Taalachterstand

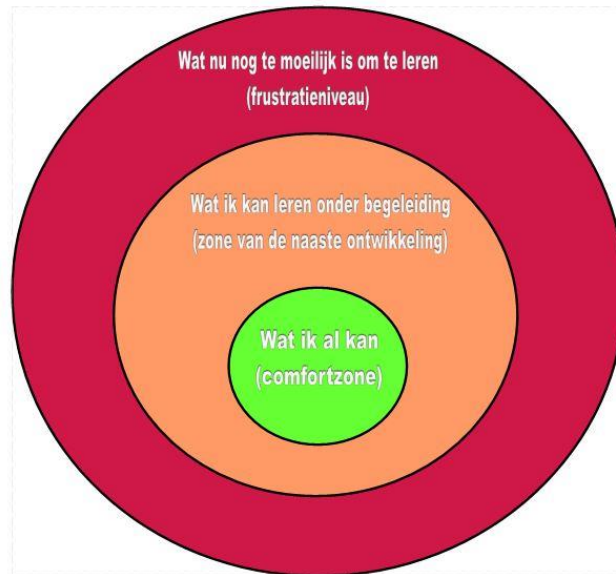
Er zijn drie belangrijke factoren van invloed op de taalontwikkeling van kinderen/jongeren: de individuele situatie, de thuissituatie en de onderwijssituatie (Van Gelderen et al., 2011; Driessen, 2013). Deze situaties beïnvloeden elkaar ook. Bijvoorbeeld wanneer iemand met beperkte capaciteiten opgroeit in een taalarme omgeving, ontwikkelt hij of zij sneller een taalachterstand dan iemand met beperkte capaciteiten in een heel stimulerende omgeving (Van Gelderen, 2012).

De achtergrondkenmerken van ouders, zoals hun sociaaleconomische status (opleidingsniveau en inkomen) en de aanwezigheid van armoede, zijn van invloed op de taalvaardigheid. Zo kan een lager opleidingsniveau van de ouders van invloed zijn op het feit dat kinderen een lagere taalvaardigheid hebben (Christoffels et al., 2017). Zoals ik eerder vermeldde, is ouderbetrokkenheid ook van invloed op de ontwikkeling van de taalvaardigheid.

Daarnaast blijkt, dat laaggeletterde ouders minder vaak samen met hun kind lezen en dat zij hun kind ook minder vaak voorlezen dan hoger geletterde ouders. Wel gaan laaggeletterde ouders ongeveer even vaak als hoog geletterde ouders met hun kinderen naar de bibliotheek (Notten & De Wijs, 2017).

Hoe hard de huidige minister van Onderwijs Ben Weyts zich ook mag inzetten voor het verhogen van kwalitatief onderwijs; het wegwerken van taalachterstand zou absolute voorrang moeten krijgen.

Taal geeft het kind krachten om begrepen te worden en open te bloeien. De Russische onderwijs- en ontwikkelingspsycholoog Lev Vygotsky ging naar de bron van de ontwikkeling bij kinderen zoeken. Naar datgene dat voorafgaat aan het kunnen vertonen van gedrag. Vygotsky was voornamelijk bezig met de relatie tussen denken en taal. Een aspect dat tot dan toe nog niet systematisch was onderzocht in de psychologie. Voor die tijd ging met ervan uit dat spreken, de hoorbare expressie was van het denken. Vygotsky vond dat dit conceptueel niet helemaal juist was. Hij was van mening dat het denken geherstructureerd wordt als het in taal wordt uitgedrukt. De wezenlijke bijdrage van Vygotsky aan de vraag hoe kinderen zich ontwikkelen, is zijn model van de zone van naaste ontwikkeling en de zone van actuele ontwikkeling.



Figuur 2: Zone van naaste ontwikkeling (Vygotsky, 1978)

2.2.5. Het IQ en de intelligentie

Bij het ontwikkelen weigerde de grondlegger Alfred Binet te kiezen tussen massaal experimenteel onderzoek aan de ene kant en diepgaand onderzoek met beperkte aantallen aan de andere kant. Beide leveren volgens hem een bijdrage aan de kennis en het inzicht. Hij was ervan overtuigd, dat de functies en modaliteiten van de menselijke intelligentie te verfijnd zijn, om die met een eenmalige meting te kunnen bepalen. Als men de achtergrond niet weet en begrijpt, begrijpt men het resultaat niet, was zijn stelling. Achter het functioneren en het gedrag zitten oorzaken die te maken hebben met scholing en opgroeien. Hoe algemeen het gedrag van een kind ook is, dit betekent nog niet dat het kind ook in aanleg zo is. Binet was doordrongen van het feit, dat de gemoedstoestand van de onderzochte van invloed is op het resultaat van het intelligentieonderzoek.³ (Binet 1896) Hij merkt op, dat de houding van de onderzoeker invloed heeft op de onderzochte. Hij observeert bijvoorbeeld dat een aanmoediging, een positief gevolg heeft op het resultaat. Deze benadering is de basis, de grondhouding voor de benadering van kwetsbare leerlingen.

2.2.6. Peergroepen uit de samenleving

Het begrip identiteit komt in vele soorten voor. "Identiteit is dat wat uniek of eigen is aan iets of iemand. Het kan daarbij gaan om zowel personen als organisaties of landen." De meest bekende invulling die aan het begrip wordt gegeven, is iemands persoonlijke identiteit. Het kan daarbij gaan over de officiële gegevens van een persoon (naam, adres, geboortedatum); maar ook over zijn of haar karakter en het beeld dat anderen van

³ Cite This Article as: *Teachers College Record* Volume 77 Number 4, 1976, p. 579-592

diegene hebben, maken eveneens deel uit van de persoonlijke identiteit. Het laatste aspect wordt geduid als het imago van iemand. Niet alleen personen hebben een uniek karakter, ook organisaties bezitten deze. “ (Ensie, z.d.)

“Identiteit gaat over de vraag, hoe je jezelf ervaart en hoe je in de wereld staat. Als je iets over je identiteit weet, kun je antwoord geven op vragen als: “Wat vind ik belangrijk in mijn leven? Waardoor word ik geraakt? Hoe doe ik de dingen in mijn leven? Kalmpjes aan of met veel bombarie? Neem ik beslissingen op mijn gevoel of meer met mijn hersens? Ben ik een mensen-mens, of ben ik liever in mijn eentje?” Kortom: “Wie ben ik? Wat voor mens ben ik?” Daarnaast wordt je identiteit voor een belangrijk deel ook bepaald door het geheel aan vaardigheden, capaciteiten, eigenaardigheden en valkuilen dat voor jou kenmerkend is.” (Bentvelsen, z.d)

Identificatie behoort ook tot de identiteitsontwikkeling. Identificatie is in feite jezelf vereenzelvigen met een groep of persoon. In gedachte ga je jezelf identificeren met iemand anders alsof jij en een bepaald persoon of groep, één zijn. Op deze manier worden je gedachten, gevoelens en eigenwaarde gestimuleerd. Daarom is identificatie een belangrijk proces in de identiteitsontwikkeling.

Je kan identiteit ook linken aan zelfbeeld. Deze twee begrippen hebben met elkaar te maken. Identiteit omvat alle factoren die bepalen wie je bent als individu. Om te weten te komen wie je bent en hoe je in elkaar zit, moet je inzicht hebben over jezelf. Daarom is zelfbeeld een belangrijk element in de identiteitsvorming. Zelfbeeld is wat je over jezelf denkt en waarderingen die je over jezelf hebt. Zelfbeeld is een vorm van houding ten opzichte van jezelf en waarop je als individu een oordeel kan hebben. Je zelfbeeld kan ook deels onbewust invloed hebben op je gedrag en humeur. In de periode van de puberteit wordt de waarneming van je zelfbeeld belangrijker. Wanneer je een negatief zelfbeeld hebt over jezelf, dan zal je ervan uitgaan dat anderen ook zo over je denken. Zo ga je je dan ook gedragen met als gevolg dat je een negatief beeld over jezelf oproept. Het tegenovergestelde is ook van toepassing wanneer je een positief zelfbeeld hebt over jezelf. Je kan hieruit concluderen, dat een positief of een negatief zelfbeeld zichzelf bekrachtigt.

De socio-economische achtergrond van een leerling heeft nog steeds een te grote impact op zijn of haar schoolloopbaan. Jongeren met een migratieachtergrond leven vaak tussen twee werelden. De culturele en de etnische aspecten spelen hierin een essentiële rol en dit maakt het soms moeilijk voor jongeren met een migratieachtergrond om hun identiteit te ontwikkelen tussen deze twee werelden. Het is een extra uitdaging voor jongeren met dergelijke achtergrond om hun identiteit vorm te geven en te ontwikkelen. Tijdens hun zoektocht gaan ze bewuster en specifiek op zoek naar de eigen identiteit.

Dit zoekproces kan ook negatieve gevolgen met zich brengen. Als jongeren zich nergens thuis voelen en de indruk krijgen dat er geen middenweg bestaat tussen de twee verschillende leefwerelden waarin ze leven, kan dit leiden tot het gevoel van

ontevredenheid en machteloosheid. Dit zal spanning creëren, waardoor jongeren hun (deel) identiteiten verdringen of juist willen vergeten.

Winnie Ang (Kinder- en jeugdpsychiater) geeft aan dat machteloosheid een kenmerk is dat tot uiting komt bij geradicaliseerde jongeren, omdat ze het gevoel hebben dat ze er nergens bij horen. Jongeren voelen zich niet begrepen en niet erkend in hun andere deelidentiteiten. Hierdoor gaan jongeren zich juist vastklampen aan één dimensie van hun deelidentiteit, namelijk religie. Dit kan leiden tot radicalisering. Daarnaast zorgt migratie voor een groter bewustzijn van de eigen identiteit. Migratie daagt de identiteit uit. Je bevindt je in een andere omgeving, dit zorgt ervoor dat je vanzelfsprekend geconfronteerd wordt met de verschillende aspecten van de identiteit.

Teach for Belgium zet zich in om ervoor te zorgen dat elke leerling écht toegang heeft tot kwaliteitsvol onderwijs. TFB biedt eveneens ook verrijkingprogramma's (*enrichment programs*)⁴ aan, die verder gaan dan de te bereiken eindtermen. Ze hebben tot doel om kinderen uit alle sociale klassen de kans te bieden om in aanraking te komen met culturele, sportieve en sociale activiteiten en om hen zo de zogenaamde kansenkloof (*opportunity gap*) te helpen overbruggen. Het leervermogen opnieuw opbouwen, is de sleutel tot het overbruggen van de vaardigheidskloof.

Wanneer kinderen kansen krijgen om nieuwe activiteiten uit te proberen, die niet strikt in hun leercurriculum passen, ontwikkelen ze een beter karakter en leren ze nieuwe levensvaardigheden, zoals teamwork. Dit zijn aspecten die ook belangrijk zijn voor het leven buiten het klaslokaal. Bepaalde activiteiten kunnen ertoe leiden, dat de kinderen interesse en waardering ontwikkelen voor maatschappelijk verantwoorde, cultureel en sociaal gerelateerde zaken.

Onderzoekers van University College London analyseerden de activiteitsniveaus van 4.257 12- tot 16-jarigen. Degenen die elke dag een extra uur lichte activiteit deden, zoals wandelen of klusjes doen, hadden minder depressieve symptomen toen ze volwassen waren.⁵ Verscheidene onderzoeken tonen aan dat de kinderen die verdiept zijn in verrijking, ook academisch succesvoller zijn.⁶



Figuur 3: Council For Learning Outside The Classroom

⁴ The Office for Standards in Education, Children's Services and Skills (Ofsted)

⁵ Children who sit too much 'more likely to get depressed'. <https://www.bbc.com/news/education-51475399>

⁶ Council for Learning Outside the Classroom. <https://www.lotc.org.uk/resources/research-category/>

Met vereende krachten zetten Stedelijk Onderwijs en onze jeugdpartners bovendien niet alleen in op kennis, maar ook op andere educatieve activiteiten. (Beels J., 2021)

2.2.7. Impact van corona op de schoolse ontwikkeling

De overheid legt eindtermen en ontwikkelingsdoelen vast, dit zijn de minimumdoelen van ons onderwijs. Deze minimumdoelen omvatten het minimum aan kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die de leerlingen moeten bereiken. In het gewoon secundair onderwijs verschillen deze minimumdoelen volgens de graad en - vanaf de 2de graad - ook volgens onderwijsvorm (ASO, BSO, KSO en TSO).

De eindtermen zijn geordend volgens 16 sleutelcompetenties. Die moeten de leerlingen verwerven tijdens hun schoolcarrière, bv. competenties in het Nederlands, digitale competentie en mediawijsheid, competenties inzake duurzaamheid...

Leerlingen van de tweede en derde graad van het secundair kregen halftijds contactonderwijs en halftijds afstandsonderwijs.

Minister van Onderwijs Ben Weyts zei het volgende hierover:

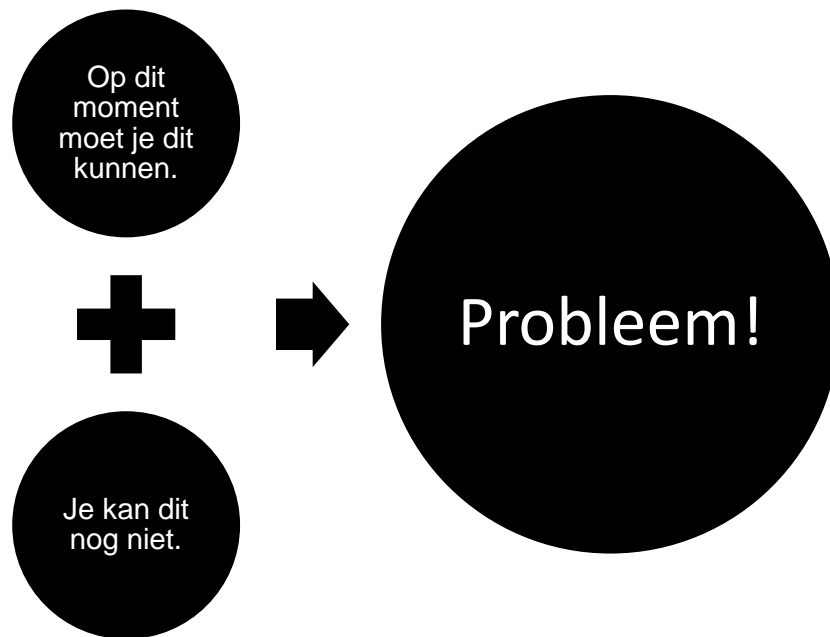
“We houden de evolutie van die cijfers in de gaten en van zodra het epidemiologisch mogelijk is om contactonderwijs mogelijk te maken, ook voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs, zullen we die kans onmiddellijk grijpen.”

Hij vermeldde ook dat er aandacht moet zijn voor de meest kwetsbaren, die daar de dupe van kunnen zijn.

Hierop kwam de onderstaande reactie:

“Dat halftijds onderwijs is absoluut onvoldoende. Alle kinderen moeten voltijds naar school kunnen gaan, ook de jongeren in het secundair onderwijs”, vindt kinder- en jeugdpsychiater Sofie Crommen, lid van de *taskforce* en voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Kinderen Jeugdpsychiatrie (VVK).

De individuele evaluatie op het einde van het schooljaar staat samengevat in onderstaande afbeelding.



Figuur 4: Eindevaluatie Oulhaj S. (2021)

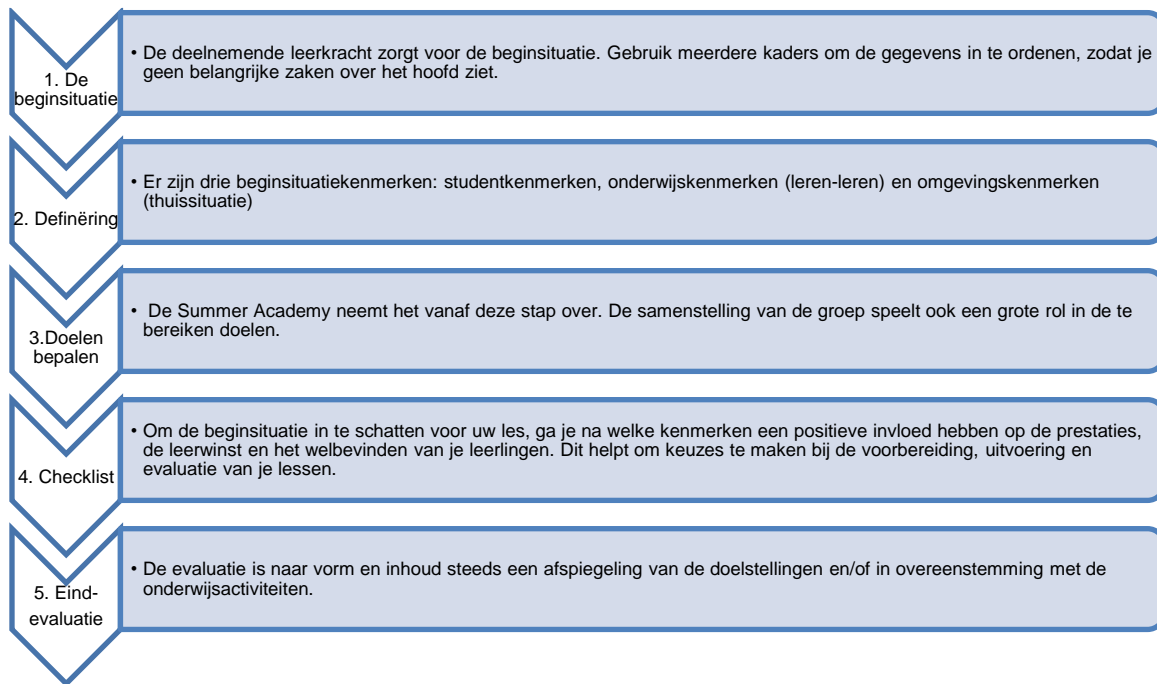
Wat hierna zou moeten gebeuren, is een wisselwerking tussen de *Summer Academy* en de leerkracht van de deelnemende school om ouderbetrokkenheid te verhogen.

De beginsituatie vertrekt van het niveau dat de kinderen al beheersen voor de leerkracht start met de les. Het is belangrijk dat de leerkracht rekening houdt met dit niveau en de leerstof laat aansluiten bij de kennis en vaardigheden die de leerlingen al hebben. Om de beginsituatie te bepalen is echter meer nodig dan alleen kennis van het niveau van de groep en de schoolsituatie. Het is daarnaast van belang dat de leerkracht ook weet wat er in de leefwereld van zijn leerlingen speelt. Bovendien zou de leerkracht ook moeten weten waar de interesses van de kinderen liggen en wat hun belevingswereld is. Ten slotte is natuurlijk ook eniger kennis van de ontwikkeling van het kind aangewezen. Al deze factoren zorgen voor een connectie bij de beginsituatie.

Om de beginsituatie te bepalen moet de leraar in spe inzicht in de volgende punten hebben:

- Het niveau van de groep.
- De schoolsituatie.
- De leefwereld van de leerlingen.
- De interesses en de belevingswereld van de leerlingen.
- De ontwikkeling van het kind.

Het zou voor zowel de organisatie als de leerkracht handig zijn om te werken met een registratieformulier. Aan de hand hiervan kan je, als leerkracht in spe de beginsituatie van een leerling vaststellen.



Figuur 5: Ontworpen stappenplan 'how to teach?' (S. Oulhaj,2022)

De sterktes die hiermee gepaard gaan zijn:

- Hoe duidelijker de beginsituatie geanalyseerd wordt, hoe makkelijker het wordt om de behoeften te achterhalen en de juiste aanpassingen te formuleren.
- Een goede analyse zorgt ervoor dat de begeleiding verder kan gaan dan enkel 'brandjes blussen'. Door de analyse is de kans op een succesvolle begeleiding groter.

De valkuilen waar de *Summer Academy* zich nu in bevindt:

- Geen analyse vanuit de ondersteuningsnoden van de leerkracht om de leerling tot leren te brengen.
- Geen analyse van de relatie tussen leerkracht en leerling.

The *Summer Academy* voorziet de eerste dag een diagnostische toets voor wiskunde. Deze test is puur een indicatie om de leerlingen in klassen te plaatsen of onder te verdelen in groepen. Afhankelijk van hun noden maken de leerkrachten in spe klassen. Zo kan het zijn dat een leerling van de A-stroom dezelfde noden heeft als een leerling van de B-stroom. Het is polsen naar een manier waarop een curriculum opgebouwd kan worden.

Als je je klas goed managet en tot een sterke, veilige groep uitbouwt, stijgt het leerrendement van al je leerlingen. Want dan weet je in welke klas je veel structuur

De onderzoekers signaleerden dat het leerverlies en de toename van ongelijkheid, het grootst is in scholen met meer kwetsbare leerlingen en in een stedelijke context.

Daarom zijn er zomerscholen ingericht om specifieke groepen leerlingen, uit milieus met een lage Socio-Economisch Statuut, extra leerkansen te bieden.

Volgende doelgroep behoort tot de selectie:

- Leerlingen die mogelijks blijven zitten en geholpen zijn met extra begeleiding, waardoor voorkomen kan worden, dat zij dit jaar blijven zitten.
- Leerlingen die achterstanden hebben opgelopen en de kans lopen om zittenblijver te worden.

Teach for Belgium is vooral gericht op kwetsbare leerlingen, die deze extra ondersteuning het meest kunnen gebruiken. Wie deze kwetsbare leerlingen juist zijn, leest u in paragraaf 4.5.

2.4. Aansluiting van het onderzoek in de school

Omwille van het niet te loochenen feit dat er belangrijke indicaties zijn van leerachterstand bij heel wat leerlingen, probeert de *Summer Academy* ervoor te zorgen dat de betrokken leerlingen beter voorbereid om aan het nieuwe schooljaar te kunnen starten,

De *Summer Academy* richt zich dan ook expliciet op maatschappelijk kwetsbare jongeren. Het Stedelijk Lyceum Olympiade te Kiel stelt haar school ter beschikking en neemt ook dit jaar deel aan de *Summer Academy 2021*. Stedelijk Onderwijs zet haar schaalgrootte en expertise in om een uniek onderwijsconcept te voorzien voor leerlingen met de hoogste zorgnood. De deelnemende school legt de focus in de eerste plaats op haar eigen leerlingen, maar de leerlingen van andere stedelijke scholen in de buurt zijn er eveneens welkom.

In veel gevallen gaat het om de meest kwetsbare leerlingen, die deze hulp het beste kunnen gebruiken. (Weyts B.,2021)

Leerkrachten, leerlingen en ouders zijn tijdens de coronacrisis heel hard blijven doorwerken om kwalitatief afstandsonderwijs te organiseren. Er zijn grote inspanningen gedaan om alle leerlingen te bereiken en te betrekken, maar toch riskeren de meest kwetsbare leerlingen nog altijd een leerachterstand. Niet alle leerlingen zijn thuis bijvoorbeeld even goed omkaderd. Als de leerhiaten van deze leerlingen niet ingevuld worden in de komende maanden, beginnen zij straks met een achterstand aan het volgende schooljaar.

Door de coronacrisis moesten leerlingen van de tweede graad het stellen met afstandsonderwijs en online leren maar dat is niet voor iedere leerling vanzelfsprekend. Om die mogelijk opgelopen achterstand weg te werken, organiseerde de Vlaamse

Overheid Zomerscholen. Het voorbije jaar werd duidelijk dat jongeren het moeilijk hebben en dat ze nood hebben aan ondersteuning op verschillende vlakken. Hun veerkracht is door corona op de proef gesteld.

In de *Summer Academy* kom je terecht in een klein groepje samen met een tiental leeftijdsgenoten. De leerstof beperkt zich idealiter tot drie essentiële leergebieden waar de individuele leerling het meeste nood aan heeft, namelijk wiskunde, wetenschappen en Nederlands. Het concrete curriculum wordt zo maximaal mogelijk afgestemd op de leerlingen. De looptijd van een *Summer Academy*-traject duurt minstens 10 dagen. Ongeveer de helft van de dag gaat naar het leertraject, maar er zal ook veel ruimte zijn voor sport, spel en cultuur – het zogenaamde verrijkingsprogramma.

Het voornaamste doel is: het remediëren van een bepaalde achterstand die leerlingen hebben opgelopen. De focus ligt met andere woorden op het opvullen van leerhiaten.

3. Richten

3.1. Onderzoeksdoel

Om de evolutie van de *Summer Academy* concreet te verstaan dienen we in te zoomen op een aantal aspecten die een significante rol kunnen spelen bij het leerproces van het kind.

De *Summer Academy* is een initiatief dat de leerachterstand kan beïnvloeden. Het doel is, om deze kwetsbare kinderen een aangepaste begeleiding aan te bieden en die hen kan doen slagen.

Daarom acht ik het zeer belangrijk om een momentopname te maken van hoe de leerlingen van de *Summer Academy* hier tegenover staan. Deze meting vanuit hun perspectief zal stapsgewijs kunnen bepalen of het een geslaagd project is of dat er nog ruimte is voor verbetering.

Het onderzoeksdoel is om aan de hand van diverse meetinstrumenten klaarheid te verwerven over :

- Wie deze deelnemende leerlingen zijn?
- Wat de leerling in essentie vindt van de *Summer Academy*?
- Zijn de ouders mee met het aanbod?
- Verstaan deze leerlingen wat de functie en het doel van de *Summer Academy* is?

Aan de hand van deze indicatoren kan ik in dit onderzoek zaken objectief meegeven. Het sleutelpunt van dit onderzoek is, dat er kan geschakeld worden naar een groter geheel, namelijk de opvolging.

Jongeren zijn op zoek naar hun eigen identiteit/ zelfbeeld waar ze zich goed bij kunnen voelen en waar ze fier op kunnen zijn. Ze willen gewaardeerd worden en zich aanvaard

voelen. Om deze betrachting tot een positieve uitdrukking te smeden, dien je als leerkracht, ouder of begeleider, alternatieven te zoeken zodat jongeren dit kunnen uiten.

Het doel dat we allen voor ogen moeten houden is derhalve 'Onze jongeren, onze burgers naar dat diploma leiden!'

3.2. Onderzoeksvraag

Uit het onderzoeksdoel kwam de centrale vraag voor deze bachelorproef tot stand. Die hoofdvraag werd opgedeeld in twee theoretische deelvragen, één praktische deelvraag en één ontwerpquestionnaire.

Hoofdvraag

Vinden de deelnemende leerlingen van de *Summer Academy* het een meerwaarde om leerachterstand weg te werken in de zomer?

3.3. Deelvragen

Theoretische deelvragen

Wie zijn de leerlingen waarvan scholen denken dat ze baat hebben bij het aanbod van de *Summer Academy*?

Hoe bereikt de stad Antwerpen deze kwetsbare leerlingen?

Praktische deelvraag

Wat wordt ingezet om de *Summer Academy* aantrekkelijk te maken bij leerlingen van het secundair onderwijs?

Ontwerpquestionnaire

Hoe kan het secundair onderwijs deze kwetsbare leerlingen overtuigen om effectief deel te nemen?

3.4. Opbrengsten

De resultaten die ik zal boeken, zullen dienen voor het lopende programma 'A'REA UP' in de stad Antwerpen. A'REA UP is de opvolger van A'REA 2020 en zal over heel de stad worden uitgerold (dus niet enkel meer op het Kiel).

Het urgentieplan *A'REA UP* bouwt verder op de realisaties, ervaringen en ambities uit het onderwijsnetwerk in Antwerpen om zo meer jongeren met een kwalificatie uit het onderwijs te laten uitstromen. Het flankerend onderwijsbeleid van de stad Antwerpen werd eveneens in 2002 opgericht om de ongekwalficeerde uitstroom te bestrijden.

Als het onderzoek volledig is afgerond, hoop ik dat er nieuwe partnerschappen gecreëerd zullen worden om elke zomer alle kwetsbare leerlingen optimaal te bereiken. Bij succes zou deze actie eventueel kunnen doorgetrokken worden naar alle vakantieperiodes doorheen het jaar.

De communicatie naar de ouders is hierbij cruciaal. Het doel is om meer leerlingen aan te trekken en daarbij de ouders mee te hebben in dit verhaal.

4. Literatuurstudie

4.1. *De Summer Academy*

In de Summer Academy krijgen leerlingen van het secundair onderwijs tijdens de maanden juli en augustus gedurende minstens 10 dagen (of 20 halve dagen) een leertraject. In die periode van twee weken nemen zij dagelijks deel aan leuke, creatieve en leerzame activiteiten. Momenteel kiest de school zelf of zij de beginsituatie van de leerlingen al dan niet doorgeeft aan de Summer Academy. De vraag naar een beginsituatie vanuit de *Summer Academy* is pertinent onmisbaar.

Op een Summer Academy krijgen leerlingen in de zomervakantie intensieve en persoonlijke begeleiding, gericht op een beperkt aantal vakken. Ze worden hierbij begeleid door leerkrachten in spe.

Het *Summer Academy*-lesprogramma biedt structuur aan de vakantiedagen en draagt bij aan een goede voorbereiding op de leerstof van het nieuwe schooljaar. Onder professionele begeleiding leren kinderen samen in groepsverband. Er wordt gewerkt in een positieve, huiselijke en stimulerende sfeer. Zij bieden de leerlingen een afwisselend programma aan. In de lessen ligt de nadruk op taal. Taal is belangrijk om goed te kunnen leren. Als je veel woorden kent, begrijp je verhalen en andere teksten beter.

Ik ga onderzoeken of de ouders en leerlingen voorafgaandelijk voldoende werden geïnformeerd over de inhoud en de doelstelling(en) van het aanbod.

“Zomerscholen zijn kansenmachines. Ze helpen de meest kwetsbare kinderen om hun leerachterstand weg te werken en hun talenten en zelfvertrouwen te versterken.” (Somers B.,2021)

4.2. *Teach For All*

Over de hele wereld ontwikkelen *Teach For All*-netwerkpartners leiderschap in klaslokalen en gemeenschappen om ervoor te zorgen dat alle kinderen hun potentieel kunnen ontplooiën op vlak van:

- Inclusiviteit (divers, tolerant en gelijk)
- Talentontwikkeling
- Taal: Algemeen Nederlands
- Groepsdynamica en teamvorming
- Stem en wiskunde
- Expliciet leren
- Digitalisering en media
- Vrije tijd: spel

Communicatievaardigheden stimuleren is van essentieel belang. Communicatievaardigheden gaan gepaard met luistervaardigheden. Luisteren naar elkaar in de klas speelt een cruciale rol bij het communiceren. Hierdoor zal de communicatie ook vlotter verlopen tussen de leerlingen en de leerkracht.

Als de leerlingen voldoende over deze vaardigheden beschikken, is het belangrijk om mediawijsheid te implementeren in de klas. Door communicatievaardigheden te stimuleren bij de leerlingen is het erg belangrijk om als leerkracht een actieve, alerte luisterhouding aan te nemen. Maak oogcontact met de leerlingen en let goed op de lichaamshouding.

Daarnaast is het ook belangrijk om vragen te stellen aan de leerlingen en hen zoveel mogelijk te betrekken bij de les. Hierdoor gaan de leerlingen zich aangesproken voelen, waardoor de leerlingen makkelijker in dialoog kunnen gaan met de leerkracht en medeleerlingen.

4.3. *Teach For Belgium: Summer Academy*

In samenwerking met haar netwerk van alumni en onderwijspartners, verzamelt en verspreidt de organisatie (denk)kaders, goede praktijken en concrete instrumenten, gericht op sterke leeruitkomsten, positieve relaties in onderwijs, en veerkracht van zowel leerlingen als leerkrachten.

Om voor verandering te zorgen, werken zij samen met verschillende actoren van het onderwijs zoals schoolnetwerken, scholen, kabinetten en administratie, universiteiten, hogescholen,....en talrijke verenigingen zoals: *BeEducation, Dakira, Les ambassadeurs de l'expression...*

Summer Academy op Olympiade van Antwerpen-Kiel werd daar georganiseerd omdat de *Summer Academy* een school zochten en het Stedelijk Lyceum Olympiade kandidaat was.

Ik heb een top vijf gemaakt van de scholen met de meeste inschrijvingen. De school Olympiade zette zijn school ter beschikking voor deze organisatie en is daarom onmisbaar voor mijn onderzoek. In mijn meetinstrument ga ik na hoe die communicatie verliep tussen de *Summer Academy* tegenover de leerkrachten en de ouders/voogd/opvoeder van het geselecteerd kind.

Top 5	Naam school	Aantal inschrijvingen
1	Stedelijk Lyceum Offerande	58 leerlingen
2	Sint-Lodewijk: Pieter Van Hoboken Campus	33 leerlingen
3	Spectrumschool Deurne	28 leerlingen
4	Stedelijk Lyceum Quellin	22 leerlingen
5	Stedelijk Lyceum Lamorinière	11 leerlingen
Het gebouw	Stedelijk Lyceum Olympiade	3 leerlingen

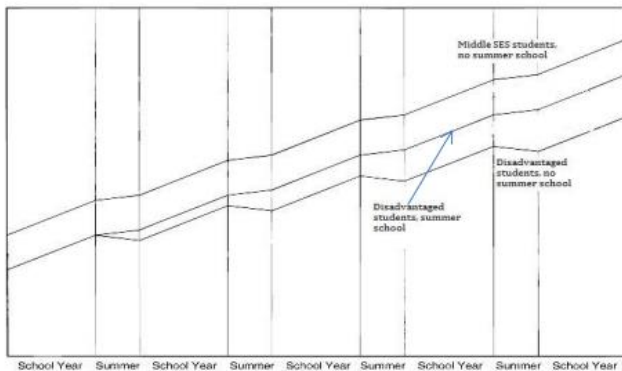
4.4. Zittenblijven versus leertijduitbreiding

In het buitenland is al enige decennia ervaring opgedaan met het inzetten van ‘*summer schools*’ als educatieve interventie. Zomerscholen worden ingezet voor verschillende doeleinden en doelgroepen en er is een grote variatie in type, pedagogisch-didactische aanpak, curriculum en lengte van zomerscholen, variërend van enkele dagen tot enkele weken of langer.

In een uitgebreid *review* van het onderzoek, uitgevoerd tot en met 2000, gebaseerd op 93 onderzoeken naar de effecten van deze zomerscholen (Cooper, Charlton, Valentine & Muhlenbruck, 2000), werden twee vragen beantwoord:

1. Wat is het effect van de zomerschool?

Uit deze studie blijkt dat de zomerschool als interventie verschil maakt. De onderzochte zomerschoolprogramma’s hadden een positief effect op het kennisniveau van de leerlingen (Cooper et al., 2000). De gemeten positieve effecten van zomerscholen gelden voor een periode van één jaar. Wanneer hetzelfde positieve effect zich zou blijven voordoen bij herhaling van de zomerscholen in achtereenvolgende jaren, is er een cumulatief positief effect te verwachten waarvan alle deelnemers van zomerscholen profiteren.



Figuur 7: Een model van leerverschillen in de zomer en effecten van de zomerschool voor minder bevoorrechte leerlingen (Borman, 2000)

2. Welke kenmerken van de zomerschool Nederland dragen bij aan een positief effect op de leerprestaties van leerlingen?

De zomerschool is effectiever naarmate aan de volgende kenmerken voldaan is:

- Leren in kleinere groepen (max. 15 leerlingen)
- Leren aan de hand van duidelijk gestructureerde lesstof
- Activerende werkvormen
- Geselecteerde en gekwalificeerde leerkrachten
- Een positieve houding en betrokkenheid van zomerschoolleerkrachten
- Ouderbetrokkenheid

CNV Onderwijs en de VO-raad initieerden een pilotstudie naar de effectiviteit van de zogenaamde 'zomerschool', waaraan in 2013 en in 2014 een beperkt aantal scholen deelnam.

Door deelname aan de zomerschool worden leerlingen in staat gesteld vóór het nieuwe schooljaar de gemiste stof te beheersen, waardoor zij alsnog kunnen voldoen aan de criteria voor het overgaan naar het volgende leerjaar (De Bont & Amsing, 2014).

Naar aanleiding van de uitvoering van de pilotstudie in 2013 zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Welke bijdrage levert de zomerschool Nederland aan het substantieel terugdringen van het aantal zittenblijvers in de pilotscholen?

Succesvolle deelname aan de zomerschool heeft tot resultaat dat leerlingen die net onder de norm presteerden, deze achterstand kunnen ophalen, waardoor ze alsnog overgaan.

- Hoe gaat het verder met die leerling?

- Gaat de leerling in het schooljaar daarna ook over en rondt hij of zij het voortgezet onderwijs uiteindelijk zonder zittenblijven af, dan mag de zomerschool een duurzame interventie worden genoemd.

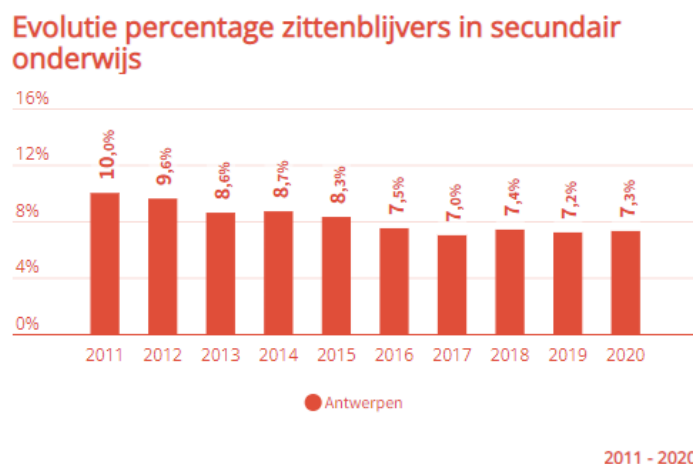
De duurzaamheid van de zomerschool kan in dit onderzoek slechts in beperkte mate gemeten worden, aangezien er twee *pilots* in twee achtereenvolgende jaren zijn geweest, namelijk in 2013 en in 2014. We kunnen dus nagaan of de scholieren die na afloop van de pilot in 2013 alsnog bevorderd zijn, ook zijn overgegaan in het schooljaar daarna (2013-2014).

2. Draagt de zomerschool in Nederland bij aan het duurzaam terugdringen van het aantal zittenblijvers in de pilotscholen?

Aan de *pilot* in 2013 hebben 241 leerlingen deelgenomen. Wanneer deze leerlingen niet naar de zomerschool waren gegaan, waren ze blijven zitten. Dit kostte het voortgezet onderwijs €1.783.400. De leerlingen zijn echter naar de zomerschool gegaan om zittenblijven te voorkomen. De kosten die hieraan verbonden zijn, bedragen €189.546,50. Van de 241 deelnemers zijn 205 leerlingen alsnog overgegaan naar het volgende leerjaar. De andere leerlingen zijn alsnog blijven zitten. Deze zittenblijvers kosten het voortgezet onderwijs €7.400,- per leerling; voor de 36 leerlingen samen zijn de kosten €266.400. Wanneer dit bedrag wordt opgeteld bij de kosten van de zomerschool bedraagt dit samen €455.946,50.

Eind 2016 werd in Antwerpen, Vlaanderen het programma *A'REA 2020* opgestart, met onder andere de leertijduitbreiding om het aantal zittenblijvers terug te dringen.

De grafiek hieronder geeft een beeld weer over het aantal zitten blijvers per jaar mee.



Tabel 1: Zittenblijvers Provincie Antwerpen

De percentages verwijzen naar de woonplaats van de leerling, niet naar de vestigingsplaats van de school waar de leerling is ingeschreven. De jaartallen in de grafiek verwijzen telkens naar het tweede kalenderjaar van het schooljaar waarop de cijfers betrekking hebben. Bovenstaande percentages behoren dus tot stadniveau.

Sinds 2016 organiseert de vzw *Teach for Belgium* jaarlijks een *Summer Academy* in Antwerpen om leerachterstand weg te werken.

Hiernaast verwijst ik eveneens naar de studie die dat jaar eveneens startte en die uitgevoerd werd in functie van *A'REA 2020* (initieel *Antwerp Children's Zone*).

In 2017 werd dit de eerste keer georganiseerd op het Kiel met ondersteuning van de stad. Onder de bevoegdheid van schepen Marinower werd de zomerschool TFB ook de jaren erna voortgezet.

De werking van *A'REA 2020* en acties die positief geëvalueerd werden en een positieve impact hebben op de groeikansen van kinderen en jongeren werden in dit 'stadsbrede' programma geïmplementeerd.

Sinds 1 september 2021 worden deze acties verder in *A'REA UP* uitgerold.

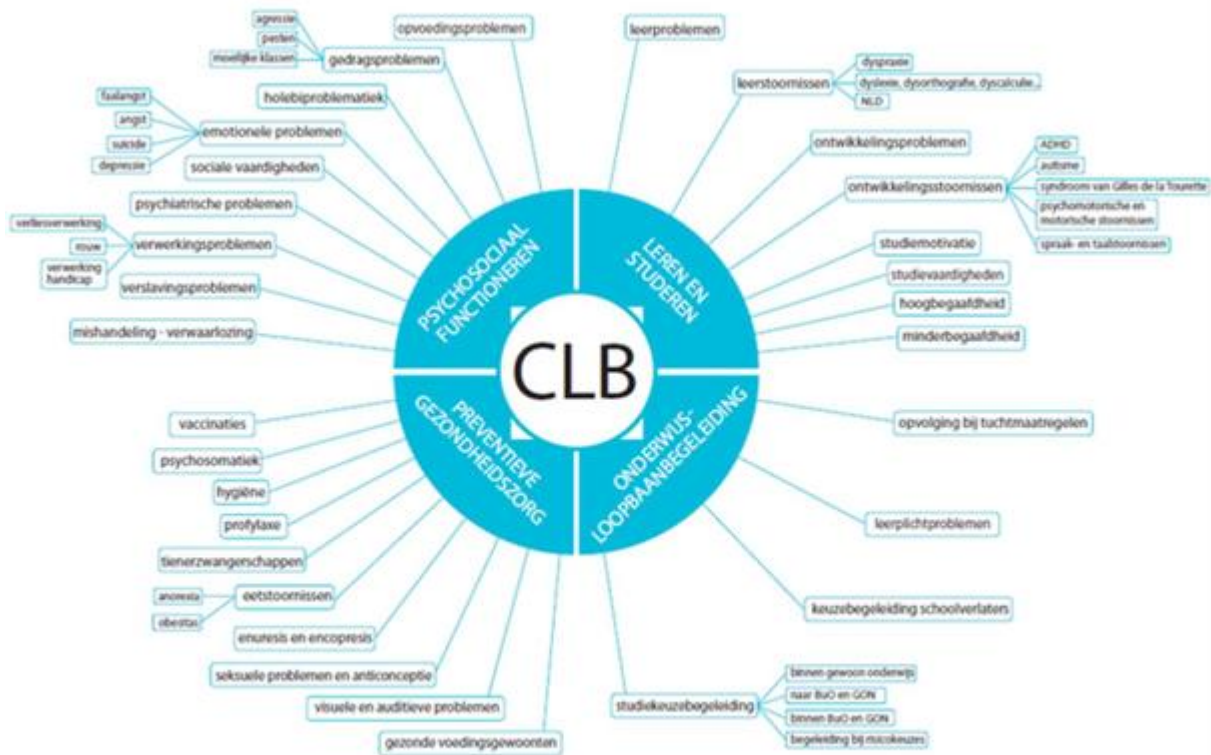
Met *A'REA UP* maakt de stad Antwerpen, samen met alle Antwerpse onderwijsverstrekkers een doorstart om de gekwalificeerde uitstroom in de stad duurzaam te verhogen. Hierbij wordt één fundamenteel principe naar voren geschoven, waar alle partners zich voor engageren : Het kind/jongere staat centraal in al onze acties en we identificeren en evalueren elke actie op de toegevoegde waarde die ze biedt in functie van de gekwalificeerde uitstroom van het kind/jongere.

4.5. Het versterken van kwetsbare jongeren

ProS begeleider 'Positieve relaties op school' Experte Maria Beerten, legt in haar boek 'Herstelgericht handelen' uit hoe je de deelnemende leerlingen versterkt. Ze staat stil bij conflicten en herstelgericht werken maar licht ook toe hoe je bovenal in verbinding blijft.

Ongeveer 20% van het aantal kinderen en jongeren kampt volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) met een psychische stoornis (Van West & Va Grootel, 2015). Volgens economie.fgov.be betreft dit onderzoek, toegepast in België op ongeveer 457.116 kinderen en jongeren.

Studies tonen aan dat ongeveer 50% van de volwassenen met een psychische stoornis, deze ontwikkelde voor de leeftijd van veertien jaar (Van West & Van Grootel, 2015). Het CLB heeft vier werkdomeinen: het leren en studeren, de onderwijsloopbaan, de preventieve gezondheidszorg en het psychosociaal functioneren. Dit laatste deelt het CLB nogmaals op in opvoedingsproblemen, gedragsproblemen, halebiproblematiek, emotionele problemen, sociale vaardigheden, psychiatrische problemen, verwerkingsproblemen, verslavingsproblemen en mishandeling/verwaarlozing. Het onderdeel emotionele problemen valt dan weer op te splitsen in faalangst, angst, suicide en depressie.



Figuur 8: CLB-spin, 2018: Rechtshebbende Centrum voor Leerlingenbegeleiding.

Uit cijfers blijkt dat emotionele problemen de afgelopen vijf jaar gestegen zijn en vaak samen voorkomen. Verder blijkt dat jongeren van 15 tot 24 jaar een kwetsbare groep zijn. Hieronder wordt dieper ingegaan op deze cijfers (WIV, 2013).

	≥ 15 jaar			
	Mannen		Vrouwen	
	België	Vlaams Gewest	België	Vlaams Gewest
Recente psychische problemen	28.1%	25.8%	34.8%	32.4%
Vitaliteitscore (positieve geestelijke gezondheid)	63.5%	67.3%	59.0%	62.0%
Optimale vitaliteitscore	18.1%	22.2%	13.0%	15.7%

Tabel 2. Voorkomen van mentale problemen bij mannen en vrouwen van 15 jaar en ouder in het Vlaams Gewest en België. Aangepast van "Gezondheidsenquête 2013: Gezondheid en welzijn (p. 876-914)," door Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, 2014. Rechtshebbende 2014 door het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid.

Samenvattend:

Bij de algemene bevolking (vijftien jaar of ouder) in het Vlaams Gewest, hebben meer vrouwen dan mannen last van psychische problemen en beschikken mannen bijgevolg over een hogere vitaliteit.

Wanneer specifiek gekeken wordt naar de 15- tot 24-jarigen in het Vlaams Gewest, valt op, dat ongeveer 3 op 10 jongeren aangeeft recent last te hebben gehad van psychische problemen. Daarnaast blijkt dat ongeveer 8 op 10 jongeren niet bezit over een optimale vitaliteit.

4.5.1. Wie zijn deze kwetsbare jongeren?

Expert Peter Adriaenssens heeft het over kinderen die voortdurend kwetsingen oplopen. Zij krijgen veelal te maken met negatieve en sanctionerende effecten. Een leerkracht kan moeilijk inschatten wat er in het hoofd en hart van deze jongeren omgaat. Wat maakt dat deze kinderen wantrouwig gaan staan ten opzichte van scholen, met zichzelf en anderen? Kinderen voelen stress en kunnen niet lang met voortdurende stress omgaan. We worden niet gelijk geboren, aldus Peter Adriaenssens. De één heeft meer talenten dan de andere. Wanneer je geboren wordt, bepaalt de omgeving waarin je geboren wordt, deels de studiekansen. Zo heb je een familie die het goed stelt en alle mogelijke studiekansen kan aanbieden en daarnaast heb je plekken waar dat minder is of helemaal niet het geval is. De omgeving heeft dan ook onmiskenbaar invloed op aangeboren materiaal. De wetenschap weet nog maar sinds drie jaar dat in een kind genetische materiaalknoppen aanwezig zijn die aan- en afgezet kunnen worden naargelang de omgeving waarin het is opgeroeid. Deze knoppen gaan dus bepalen hoe fijn je schrijft, hoe vlot je praat en hoe snel je onder andere fijne dingen zal kunnen doen met je vingers.

Hoe dat komt, heeft te maken met de omgeving. Is deze armoedig, is dat een stressvolle omgeving. Het feit dat er binnen het gezin sprake is van een zorgelijke situatie, wordt door de kinderen binnen dat gezin aanvoeld.

Stress kan je definiëren als een hormoon dat door je lichaam jaagt. Dat hormoon begint een grote dosis stress te produceren, omdat het de indruk heeft dat er elke moment terug een stress-alarm zal afgaan.

Vanaf het moment dat het kind voelt, dat het in gevaar is, begint het na te denken over hoe de dag weer door te komen of met de bezorgdheid wat ze weer gaan zeggen op school, zijn verschillende redenen om het lichaam op te jagen. De dosis stress die het kind op dat moment produceert, is toxisch en dus vergif.

Onze hersenen, die deze signalen detecteren, kunnen daar niet goed tegen en leidt tot:

- Verlies van cellen: minder capaciteit
- Een afbouw van netwerken: geen geloof in de omgeving.

Het toont aan hoe belangrijk het is jonge kinderen te stimuleren. Kinderarmoede is uiteraard gezinsarmoede. Volgens Peter Adriaenssens moeten alle pedagogen een bril opzetten, wetende dat er constant een alarmcentrum afgaat in dat hoofdje. Hierdoor verliezen deze kinderen de relatie met de maatschappij en het onderwijs.

De *Summer Academy* zou hierin een herstellende functie kunnen aannemen.

Randvoorwaarden zomerscholen:

- Het kind moet zorg ervaren.
- Het kind moet zich goed voelen.
- Het kind moet het leuk vinden.

De leerkracht vertrekkend vanuit:

- De competenties van het kind.
- Basisbehoefte om die interne motivatie aan te wakkeren en te stimuleren.

Het kind verlangt er immers naar om een band te hebben met de begeleider. Om dit te bereiken verwijst ik naar de proactieve cirkels. Deze cirkels werken niet zozeer schoolgericht, maar het draait om steun en zorg.

Stel als begeleider jezelf de vraag wat je kan doen als het moeilijk gaat en wie er benadeeld of geraakt is in de situatie.

Het beste is om geen sanctiebeleid door te voeren maar een relatiebeleid met gelukkige begeleiders en blije leerlingen.

Deze kinderen en jongeren zullen zich ongetwijfeld tot sterke burgers ontwikkelen. Burgers die de verbinding kunnen aangaan met iedereen.

Een veranderende context zoals bijvoorbeeld de coronacrisis, treft bepaalde specifieke doelgroep extra hard. Zowel persoonlijke als externe factoren bedreigen de kwetsbare leerlingen in hun leer- en ontwikkelingsproces. Daarom is het belangrijk, dat elke school verhoogde, specifieke aandacht heeft voor de volgende leerlingen en hun context:

- leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (met inbegrip van leerlingen die extra uitdaging nodig hebben)
- leerlingen met een dalend of negatief welbevinden
- leerlingen die een moeilijk schooltraject doorlopen (bv. leerlingen met een definitieve uitsluiting of voor wie een tuchtprocedure lopende is)
- leerlingen in (kans)armoede
- anderstalige nieuwkomers
- leerlingen die opgroeien in een problematische opvoedingssituatie
- leerlingen met een chronische aandoening die tot een risicogroep behoren, waardoor hun leerrecht niet gegarandeerd wordt
- leerlingen die verblijven in een residentiële *setting* (zowel onderwijs als welzijn).

Een veranderende context zoals bijvoorbeeld de coronacrisis, maakt echter van elk kind en jongere een potentieel kwetsbare leerling. Daarom is het belangrijk dat elke school ook oog heeft voor leerlingen die ontwikkelings- of leerachterstand opgelopen hebben tijdens de *lock down*, zoals:

- leerlingen die tijdens het afstandsleren te weinig uitdaging krijgen
- leerlingen die tijdens het afstandsleren te weinig erkenning, waardering, begeleiding en *feedback* krijgen
- leerlingen met een gebrek aan digitaal materiaal of met een beperkte digitale geletterdheid
- leerlingen die thuis een gebrek aan ondersteuning ondervinden bij het leren/studeren (bv. omwille van ouders die telewerken, werken als zorgpersoneel ...)
- leerlingen die moeilijkheden ervaren bij het zinvol invullen van de tijd in geval van afstandsleren
- leerlingen met sterke of beperkte cognitieve vaardigheden voor wie afstandsleren minder tegemoetkomt aan hun noden
- leerlingen voor wie de thuissituatie tijdens de crisis geleid heeft tot (verhoogde) spanningen
- leerlingen met beperkte sociale contacten - leerlingen die in een onderbroken begeleidingstraject zitten
- leerlingen die thuis een gebrek aan ruimte hebben om te leren/studeren.

Deze definitie van kwetsbare leerlingen is tijdelijk (schooljaar 2020-2021). Leerlingen met een handelingsgericht advies (het vroegere gemotiveerde verslag) en leerlingen met een IAC maken geen deel uit van dit onderzoek.

4.6. Effectanalyse lentescholen en zomerscholen Nederland 2017

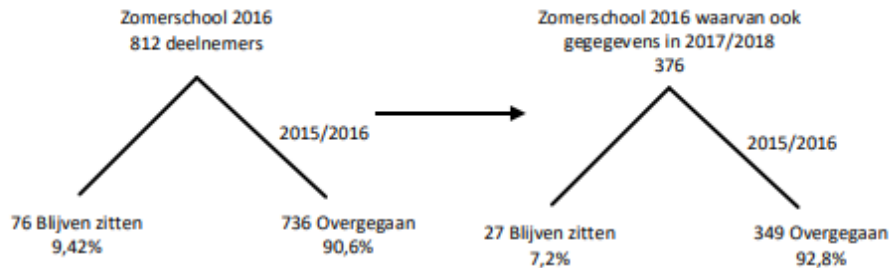
Het uitgebreide onderzoeksrapport naar de lente- en zomerscholen 2017 gaf het effect aan. Een zomerschool biedt leerlingen dusver extra onderwijstijd aan. Er zijn in Nederland verschillende typen zomerscholen. Vaak is het doel om leerlingen met leerachterstanden te helpen. Een ander doel is om leerlingen voor te bereiden op de overgang naar een volgende school (zoals van basisschool naar middelbare school). De overeenkomst tussen de verschillende typen zomerscholen is dat leerlingen meer onderwijstijd krijgen. Naast het werken aan taal, rekenen/wiskunde en andere vakken, hebben zomerscholen vaak nog andere doelen, zoals het vergroten van de kennis van de wereld en het versterken van sociaal-emotionele vaardigheden.

Met betrekking tot uitkomsten leveren deze analyses een drievoudig beeld op:

1. Is er effect op de kans op overgaan (onmiddellijk effect)?

Het effectonderzoek laat zien dat leerlingen die deelnamen aan de zomerschool een significant lagere kans hadden om te blijven zitten. Het is wel belangrijk op te merken dat ze bij de analyse van effecten op de rapportcijfers een statistisch voorbehoud moeten maken. Met de beschikbare gegevens is niet uit te sluiten dat er middelgrote

effecten zijn (positief dan wel negatief) die niet meetbaar waren in de steekproef. Interessant is ook om te kijken hoeveel van de deelnemers van de zomerschool in 2016 in 2017 weer deel hebben genomen aan een lente- of een zomerschool.



Figuur 9 : Overgaan van deelnemers zomerschool uit 2016.

4.7. Onderzoeksrapport zomerscholen Vlaanderen 2020

Onderzoekers van de Thomas-More hogeschool wilden een gedetailleerd beeld schetsen van de zomerscholen die in de zomer van 2020 in Vlaanderen werden georganiseerd. Ruim 7.500 leerlingen namen toen deel aan 138 zomerscholen, verspreid over gans Vlaanderen. Aan de hand van een vragenlijstonderzoek bij alle Vlaamse zomerscholen en diepgaandere casestudies in 11 zomerscholen, werd onder andere onderzocht:

- Welk doelpubliek ze bereikten.
- Welke doelen ze nastreefden en of deze doelen volgens de betrokkenen ook bereikt werden.

De definitieve steekproef voor de *casestudy's* bestond dus uit 11 zomerscholen. Onderstaande tabel geeft de verschillende profielen van de zomerscholen weer in termen van hun aanbod, onderwijsniveau en geografische ligging. Door de wijze van steekproeftrekking vormt de *casestudy*-steekproef een voldoende afspiegeling van de volledige groep zomerscholen, zeker wat aanbod (open vs. gesloten) en onderwijsniveau betreft.

Wat ik hier zelf opmerk is, dat het onderzoek gericht was naar zowel het lager onderwijs als het secundair onderwijs. Zo concludeer ik dat 8 scholen van de 11, lager onderwijs zijn en dat maar één school uit het secundair onderwijs van de provincie Antwerpen werd bevroegd.

Aangezien mijn proef is gericht naar de leerlingen van her secundair onderwijs, verwijs ik hier minimaal naar. Dit is eveneens het enige Vlaamse onderzoeksrapport waarop de stad Antwerpen de ontwikkelingen baseert. De Vlaamse overheid heeft hier leiding in en de stad Antwerpen tracht hier kritisch op aan te vullen. Dit onderzoek dateert van 2020, het eerste jaar met de Vlaamse subsidie.

	PROVINCIE	OPEN/GESLOTEN AANBOD	AANTAL LOCATIES	ONDERWIJS-NIVEAU	AANBOD BUO
Zomerschool 1	Antwerpen	Gesloten	2	LO	Nee
Zomerschool 2	Antwerpen	Gesloten	1	LO	Nee
Zomerschool 3	Oost-Vlaanderen	Gesloten	1	LO	Nee
Zomerschool 4	Limburg	Gesloten	1	SO	Nee
Zomerschool 5	Antwerpen	Open	1	LO	Ja
Zomerschool 6	Vlaams-Brabant	Open	1	LO	Nee
Zomerschool 7	West-Vlaanderen	Open	3	LO	Nee
Zomerschool 8	Oost-Vlaanderen	Open	1	LO	Nee
Zomerschool 9	Vlaams-Brabant	Open	2	LO & SO	Nee
Zomerschool 10	Antwerpen	Open	1	SO	Nee
Zomerschool 11	Oost-Vlaanderen	Open	1	SO	Nee

Tabel 3: Zomerscholen die deelnamen aan het casestudy-onderzoek

In 2021 heeft er geen onderzoek plaatsgevonden. Departement Onderwijs & Training hebben wel vanuit de onderwijsadministratie een korte vragenlijst gestuurd naar de deelnemende zomerschoolcoördinatoren om wat informatie te vergaren. Aangezien de vragenlijst een intern document was voor eigen gebruik door de administratie Onderwijs, kunnen zij deze niet verspreiden. Maar die informatie is zeker niet wetenschappelijk onderbouwd en was vooral bedoeld om het beleid eventueel bij te sturen. Tot zover het departement Onderwijs van de Vlaamse Overheid.

Wat de inhoudelijke invulling van het zomerschoolaanbod betreft, koos een merendeel van de Vlaamse zomerscholen voor een duidelijk gescheiden onderwijs- en verrijksaanbod. Nederlands/taal en wiskunde kwamen in de meeste zomerscholen aan bod, al worden deze vaak aangevuld met leerstof uit andere vakken en domeinen. In het verrijksaanbod stonden sportieve activiteiten voorop, aangevuld met een brede waaier aan sociale, muzikale en culturele activiteiten. Niet alle zomerscholen hadden een even goed zicht op de didactische beginsituatie van hun leerlingen.

4.8. Motivatie of Moetivatie

Een goede leerkracht bezit niet enkel inhoudelijke kennis. Hij of zij weet ook hoe leerlingen geholpen kunnen worden om inzicht te krijgen op de leerinhoud, waar ze moeite mee zullen hebben, welke vooroordelen ze kunnen hebben en welke instructiemethode ze moeten hanteren om te kunnen aansluiten bij de verschillende leerprofielen binnen de klas (Carolan & Guinn, 2007). Daarnaast is hij of zij zich ook bewust van het vaak voorkomend fenomeen *'selffulfilling prophecy'* (Pollard, 1994 in Kerry & Kerry, 1997)

Onderzoekers in het onderwijsveld wijzen op het gevaar van 'zomerverlies'. Dit is het verlies in (schoolse) kennis en vaardigheden bij leerlingen tijdens de zomervakantie. Het merendeel van de hieronder vermelde studies is afkomstig uit de Amerikaanse literatuur. In de Verenigde Staten is de duur van de zomervakantie echter niet per definitie gelijk aan die in Vlaanderen. De duur van de zomervakantie kan er sterk verschillen per staat, per schooldistrict en zelfs per school.

Zo zouden de meeste leerlingen tijdens de zomervakantie twee maanden aan verworven wiskundevaardigheden verliezen, maar ook aan leesprestaties zou er bij bepaalde groepen van leerlingen een groot verlies zijn (Huggins, 2012). Dit verlies is groter bij leerlingen uit families met een lage socio-economische status in vergelijking met leerlingen van families met een hoge socio-economische status (Paechter, Luttenberger, Macher, Berding, Papousek, Weiss, & Fink, 2015).

De leerkracht vormt de spil binnen dit onderzoek. Het is de taak van de leerkracht om de basiscompetenties zo goed mogelijk te realiseren door doordachte beslissingen te nemen met betrekking tot de didactische componenten. De leerkracht moet een goede kennis hebben van onderstaande didactische componenten, om alle leerlingen optimaal te begeleiden in hun leerproces (Deleu & Wante, 2008).



Figuur 10: Basiscompetenties leerkracht

5. Plannen

5.1. Onderzoeksaanpak

Een grondige literatuurstudie is nodig om de theoretische deelvragen te kunnen beantwoorden. Vooral wetenschappelijke publicaties uit tijdschriften, rapporten, scripties en boeken die zich met leerachterstand bezighouden, zullen de basis van het theoretische gedeelte vormen. Via de sneeuwbalmethode zal telkens naar nieuw bronnenmateriaal worden gezocht.

Na de literatuurstudie volgt een kwantitatief praktijkonderzoek om de praktische deelvragen te kunnen beantwoorden.

Aan het praktijkonderzoek is een uitgebreide literatuurstudie voorafgegaan om het praktijkprobleem te kunnen analyseren en definiëren in dialoog met anderen. Hiervoor heb ik gebruik gemaakt van literatuur en theorie. Daarna ben ik gaan inzoomen op het praktijkprobleem met de focus op het afbakenen van een duidelijke onderzoeksvraag. Vervolgens werd er een onderzoeksplan uitgewerkt om nadien de geplande activiteiten uit te voeren.

De eerste activiteit die wordt uitgevoerd, is het bijwonen van de Summer Academy, van daaruit zal het praktijkonderzoek van start gaan. De vraag is of de deelnemende leerlingen het op prijs stelden? Hebben zij het gevoel dat het een meerwaarde oplevert? Of de leerachterstand effectief is weggewerkt, is moeilijk te meten. Dit zou wél mogelijk zijn onder de noemer van een doctoraat.

Daarna volgt het analyseren van de bevraging van de aanwezige leerlingen. In het opmaken van die vragenlijst had ik amper inbreng. Enerzijds gaat dit over het inhoudelijke, dus de vakkennis en het verrijkingsprogramma.

Het interview zal op drie momenten in het project plaatsvinden, het eerste interview in het midden van het project met de coördinator van het Stedelijk Lyceum olympiade en het tweede interview met onderwijsspecialist Koen Daniëls en het derde met schepen Jinnih Beels. Al de afgelegde interviews zullen vervolgens verwerkt worden in een uitgebreid verslag.

Na alle nodige informatie te hebben verzameld, wordt alles geanalyseerd. Hierna schrijf ik graag een aanzet tot aanbeveling voor verder onderzoek of naar organisatie toe.

5.2. Schematische voorstelling van de tijdsplanning

PLANNING BACHELORPROEF 2021

	Jul.	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Literatuur verzamelen en voorbereiden.						
Bijwonen van de Summer Academy + bevragen aanwezige leerlingen zowel inhoudelijk als het welbevinden.		02/08 tot 13/08				
Literatuurstudie						
Meetinstrumenten ontwikkelen						
Projectplan uitschrijven en indienen						

PLANNING BACHELORPROEF 2022

	Jan.	Feb.	Mrt.	Apr.	Mei	Jun.
De cijferanalyse uitvoeren bevraging aanwezige leerlingen.						
GDPR-wetgeving lezen omtrent leerling gegevens.						
Literatuurstudie herbekijken: zomerschool Vlaanderen 2020						
Stand van zaken met promotor						
Interview coördinator						
Interview Koen Daniëls + Jinnih Beels						
Praktische deelvragen beantwoorden.						
Het geheel bundelen en bekijken.						
Zelfreflectie met logboek: tegenslag						
Conclusie met aanbevelingen uitschrijven.						
De finale versie van de bachelorproef vervolledigen en nakijken.						
Bachelorproef verdedigen.						

5.3. Logboek

Hieronder beschrijf ik alle contacten die ik heb gehad inclusief opzoekwerk.

Brainstormen naar een creatief en interessant onderwerp.	Maart - april 2021
Inzichten Dhr. Michael Freilich	03/2021
Mail schrijven naar Dhr. Bart De Wever: invalshoek	07/04/2021
Mailverkeer Philippe Beinaerts	12/04/2021
Telefonisch contact Greet Valck	19/04/2021
Samenkomst met promotor Lies van Doren	7/05/2021
Webinar voorbereiding zomerschool	25/05/2021
Mailverkeer Greet Valck	28/05/2021
Mailverkeer Fabienne Fell	29/05/2021
Telefonisch contact Fabienne Fell	31/05/2021
Contact directie Emmy Proost en Alex Decadt	04/06/2021—09/06/2021
Vergaderen Emmy en ik	16/06/2021
Kennismakingsgesprek promotor Lies Van Doren en directie Emmy Proost	15/06/2021
Mailverkeer Pieter Verachtert Thomas More : Onderzoek zomerscholen Vlaanderen 2020	18/06/2021
Zoom meeting Lies van Doren	24/06/2021
Zoom meeting Kelly Broos	06/07/2021
Webinar: Maria Beerten over het versterken van kwetsbare jongeren	07/07/2021
Opleiding van 'Dag van de begeleider'	08/07/2021 te Antwerpen
Telefonisch gesprek en mailverkeer Les Van Stappen	30/07/2021
Mailverkeer Annemie Lybaert: De verantwoordelijke voor de zomerscholen	30/07/2021 Aanvraag om rond de zomerschool Vlaanderen te schrijven werd afgewezen op 03/08/2021
Mailverkeer Ingrid De Sutter De Summer Academy.	03/08/2021
Observatie Summer Academy - Dag de Baere - Bavo Raeymaeckers - Piazza dell'Arte	05/08/2021 → 13/08/2021
Terugkoppeling bachelorproef- observeren, noteren en verzamelen.	De Summer Academy op het Stedelijk Lyceum Olympiade
Literatuurstudie	09/21 → 12/21

Nieuwe promotor dhr. Tom Hancké	02/2022 Kennismaken: bachelorproef toelichten
Mailverkeer Els de Geest - Teach For Belgium Bevraging afwezige leerlingen en hun ouders	GDPR-Wetgeving op privacyregels Excel-bestand: onbruikbaar
Meetinstrumenten	Nieuwe meetinstrumenten ontwikkelen
Mailverkeer Stedelijk Lyceum Olympiade, Lamorinière en Spectrumschool Deurne	Bevraging: ouders eerste graad
Literatuurstudie aanvullen en professionaliseren	04/2022

6. Praktijkonderzoek

6.1. Verhaallijn: de *Summer Academy* 2021

In de Summer Academy worden afgestudeerde personen in bezit van een bachelor of master opgeleid om hun kennis te geven aan kwetsbare leerlingen uit het gewoon secundair onderwijs en leerlingen uit OKAN-onderwijs die volgend schooljaar zullen doorstromen naar het reguliere onderwijs.. De Summer Academy ging door van 02 tot 13 augustus 2021, in het kader van "A'rea up". Met het A'REA UPprogramma wil stad Antwerpen, samen met het onderwijs en alle partners, zorgen dat meer kinderen en jongeren een kwalificatie behalen in het Antwerpse onderwijs. Bij de Summer Academy leer in je in voormiddag inhoudelijke vakken zoals wiskunde, wetenschappen en Nederlands. In de namiddag voorziet Piazza dell'Arte allerlei creatieve activiteiten waar de leerlingen talenten kan ontdekken. Om een beeld te vormen over de werking van de Summer Academy was ik zelf aanwezig gedurende die twee weken.

Van twee augustus tot 13 augustus was ik aanwezig op de *Summer Academy*. Een diverse groep van kinderen stond op de speelplaats. Aangezien er geen kennismaking was, hoe wisten deze kinderen in welke rij ze moesten staan en bij welke leerkracht ze zouden zitten? Laatkomers sloten gewoon aan.

Ik sprak vervolgens met een aantal stagiairs en merkte op dat zij geen beginsituatie hadden van de aanwezige leerlingen. De leerkrachten kozen zelf waar ze op wilden inzetten. Tijdens de speeltijd sprak ik met een aantal leerlingen en merkte op hoe moeilijk het voor hen was om in het Nederlands te spreken. De leerlingen lieten verstaan dat ze niet in de directe omgeving woonden en dat ze dus een hele weg hadden moeten afleggen om tijdig op de Summer Academy te geraken.

Tijdens de middagpauze hadden de leerlingen vrije tijd. Ik vermeld graag dat de leerlingen die met mij spraken er waren om effectief te LEREN. Zij denken toekomstgericht en willen

een goede job. De leerlingen gaven aan dat ze blij waren met alle positieve, bemoedigende aandacht die ze kregen van de leerkracht. De sfeer was er optimaal!

De leerlingen gaven ook aan dat ze het wel leuk vonden om gedurende de hele namiddag spelletjes te mogen spelen. De vraag die ik mij vooral stelde was of 'het aanbod wel aansluit bij de noden van de ouders en het kind?' Dan denk ik aan burgerschapscompetenties.

Ik bekeek de aanwezigheden in het Eindverslag *Summer Academy Teach for Belgium 2021*. Hieronder ziet u een voorstelling van de aanwezigheden in de voor- en namiddag per dag.



Ik kan globaal concluderen dat er een aantal leerlingen beslisten om enkel in de voormiddag aanwezig te zijn. De leerlingen die toch aanwezig waren gaven aan, dat ze het dansen en sporten het leukst vonden uit het aanbod van *Piazza dell'Arte*. Hier meer over bij 8.2.

Natuurlijk is het aan de organisatie om dit op te pakken en deze uitspraak zeker niet weg te lachen. Uit de aanwezigheidscijfers bleken er op de laatste dag maar 90 leerlingen van de 234 aanwezig te zijn. Hiervoor verwijst ik naar de bevraging die op de laatste dag werd afgenomen en door 90 leerlingen werd ingevuld. (Zie bevraging 8.2)

6.2. Wat kon of kan anders?

Zomerscholen worden georganiseerd als gelegenheid voor jongeren om hun schoolse kennis op te frissen of bij te schaven.

Een kind gaat 38 uur per week naar school. Stel dat we hier naschoolse activiteiten aan koppelen, muziekschool, toneelschool en tekenschool. Het weekend tellen we niet mee. We spreken hier van een schoolweek. Op die 38 uur tellen we in het ergste geval acht uur hobby's bij. Als je een kind tien dagen naar de *Summer Academy* laat komen, waarvan men de helft van de tijd spelletjes speelt, rijst de vraag of dit de meest zinvolle

tijdsbesteding is en of men niet beter meer tijd kan besteden aan de didactische doelstellingen(desnoods via spelvormen)?

De overheid geeft ten slotte subsidies aan de Summer Academy omdat het een verrijkingsprogramma zou aanbieden. De vraag die hier rijst is of de huidige aanpak voldoet aan de eis van de veronderstellingen van de ouders en de noden van het kind? Om dit te meten zal ik in mijn onderzoek met de ouders in gesprek gaan en de deelnemende leerlingen. Met steun van de Summer Academy mag ik verder gaan met de verkregen inschrijvingen.

The *Summer Academy* remedieert dusver twee weken lang. Hoe kan je remediëren als je niet over een beginsituatie beschikt? Op de eerste dag werd er wel een diagnostische test voor het vak wiskunde afgenomen. Elke leerkracht kreeg zijn eigen klas zodat de leerkracht een positieve band creëerde met de leerlingen.

Bij het lezen van het tijdschrift OVDS las ik een artikel geschreven door Els Salembier. Zij schreef over de aanpak van de Freinet- zomerscholen. De Freinetvisie is, dat zij zich inzetten op ' de pedagogie van het werk'. Zij waarborgen externe workshops waarin typische vakken uit ASO, TSO en KSO (A-stroom en B-stroom) daadwerkelijk aan bod komen.

Ik las ook dat de organisatie de nieuwe eerstejaars uitnodigden, zodat ze al wat aan de school konden wennen. Het gaf hen de kans met de leerkrachten kennis te maken, wegwijs te geraken in de infrastructuur en in een klein groepje kennis te maken en zeker voor de introverte leerlingen leek dit mij erg zinvol om deze informatie in mijn proef te vermelden.

7. Dataverzameling en data-analyse

7.1. Dataverzameling

Algemeen werden er vier vormen van dataverzameling gehanteerd:

- (1) Een verdiepende **literatuurstudie** die ook deels mijn deelvragen beantwoordt.
- (2) Individuele **interviews**: zorgcoördinator, mevr. Jinnih Beels, dhr. Koen Daniëls.
- (3) Het **verzamen** van **administratieve gegevens** zoals de inschrijvingslijst en contactgegevens van de Summer Academy.
- (4) Een **schriftelijke bevraging** van de aanwezige **leerlingen** op de *Summer Academy*.
- (5) Een **bevraging van de ouders** van de eerste graad Stedelijk Lyceum Olympiade, Stedelijk Lyceum Lamorinière en de Spectrumschool Deurne.

Noot: De Sint Lodewijk campus Pieter van Hoboken gaf aan, dat het helaas niet mogelijk was de bevraging, die in het Nederlands opgesteld werd, door te sturen. De school kon de bevraging niet mailen vermits zij zo goed als geen gegevens hebben van de ouders.

Een bijkomend punt was ook, dat de ouders het Nederlands niet of amper beheersen om een bevraging in te vullen.

Mijn onderzoeksvraag en deelvragen vormen het vertrekpunt voor mijn analyses. In mijn plan van aanpak geef ik de wijze aan op welke manier ik data ben gaan verzamelen.

Dataverzamelingmethode

Hieronder geef ik per deelvraag aan, op welke wijze ik data heb verzameld. Met behulp van deze data kon ik de deelvraag beantwoorden.

Er werd gekozen voor het gebruik van semi-gestructureerde interviews, omdat ik bij dit soort van interviews voldoende structuur voorzag (interviewleidraad: een aantal “vaste” vragen en volgens een min of meer vaste volgorde). De ervaringen en percepties van de deelnemers staan centraal in dit onderzoek.

Vinden de deelnemende leerlingen van de <i>Summer Academy</i> het een meerwaarde om leerachterstand weg te werken in de zomer?	
1. Wie zijn de leerlingen waarvan scholen denken dat ze baat hebben bij het aanbod van de Summer Academy?	<ul style="list-style-type: none">- Onderzoek literatuurstudie 2.2;- Observatie de Summer Academy 6.1;- Kwalitatieve dataverzameling via semi-individuele interviews: open vragen;- Bestuderen Excel-bestand administratieve gegevens ingeschreven leerlingen (GDPR-wetgeving);- Interview zorgcoördinator 1^{ste} graad Stedelijk Lyceum Olympiade: vraag 2;- Interview parlementslid Koen Daniëls: vraag 5.
2. Hoe bereikt de stad Antwerpen deze kwetsbare leerlingen?	<ul style="list-style-type: none">- Interview zorgcoördinator 1^{ste} graad: Stedelijk Lyceum Olympiade;- Brief ouders: zie bijlage .

<p>3. Wat wordt ingezet om leerlingen van het secundair onderwijs warm te maken voor de <i>Summer Academy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek literatuurstudie 4.1 & 4.2; - Bevraging aanwezige leerlingen van de <i>Summer Academy</i> 2021; - Interview zorgcoördinator 1^{ste} graad Stedelijk Lyceum Olympiade: vraag 10; - Interview parlementslid Koen Daniëls: vraag 7.
<p>4. Hoe kan het secundair onderwijs deze kwetsbare leerlingen overtuigen om effectief deel te nemen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek literatuurstudie 4.3; - Bevraging ouders eerste graad: bekendheidsgraad; - Bevraging aanwezige leerlingen Stedelijk Lyceum Lamorinière campus mercator: feedback; - Bevraging leerkrachten top vijf deelnemende scholen: suggesties om informatie over de Summer Academy verkrijgen; - Interview onderwijsspecialist Koen Daniëls: vraag 1 en 3; - Interview schepen Jinnih Beels: vraag 6 en 7.

8. Analyse en conclusies

8.1. Semi-gestructureerde individuele interviews met open vragen

In totaal werden er twee afgenomen:

Dag De Baere: organisator de Summer Academy

U was aanwezig op de Summer Academy van 02/08 tot 13/08. Wij zijn in gesprek geraakt over de organisatie en het concept over leren in de zomer.

1. Wat vindt u van het concept leren in de zomervakantie?

De COVID-19-crisis confronteerde leerlingen, leraren en scholen met een nieuw soort onderwijs (het zogenaamde afstandsonderwijs). Ter herinnering, de hiermee gepaard gaande leerverliezen waren al het grootst in scholen met meer kansarme leerlingen. Teach for *Belgium* wil dit probleem ten gronde aanpakken en streeft reeds sinds 2013 naar kwalitatief onderwijs voor iedereen.

2. Wat loopt er goed bij de Summer Academy?

We streven ernaar onze visie, missie en strategie samen op te bouwen met de gemeenschap waarvoor we werken. Daarom hebben we, naast onze Raad van Bestuur, ook drie aanvullende adviesorganen die ons ondersteunen. We zoeken en selecteren deelnemers die zich willen engageren om bij te dragen aan meer gelijkheid in het onderwijs.

Sinds de start van het programma organiseert *Teach for Belgium* elk jaar twee zomerscholen. Leerlingen met een leerachterstand kunnen zich, met de hulp van de toekomstige leraren, voorbereiden op het volgende schooljaar. De tutores van *Teach for Belgium* ondersteunen de deelnemers bij de lesvoorbereidingen en geven *feedback* en tips. In de voormiddag faciliteerden onze toekomstige leraren *online* lessen wiskunde, wetenschappen en Nederlands. In de namiddag nam een team kunstenaars van *Piazza dell'Arte* het *offline* over.

3. Wat is er voor verbetering vatbaar?

- Hier spreek ik puur vanuit organisatorisch perspectief;
- Toegankelijkheid inschrijvingen vergroten (tijdens covid enkel online);
- Uitval leerlingen reduceren;
- De samenwerkingen tussen de voormiddag en namiddag versterken;
- De beschikbaarheid van ICT verhogen zodat leerkrachten en leerlingen kunnen werken aan digitale vaardigheden;
- Reduceren van voedseloverschotten tijdens de lunchpauze.

Besluit:

Meneer De Baere somt bij vraag drie een aantal suggesties op die meer leerlingen zou kunnen aantrekken. Specifiek bij puntje drie zou hij die leerlingenuitval willen verminderen. Hij geeft ook aan dat de inschrijvingen vlotter moeten lopen.

Bavo Raeymackers: Coördinator voor zomerscholen bij de stad Antwerpen

U was aanwezig op de Summer Academy van 02/08 tot 13/08. Wij zijn in gesprek geraakt over de organisatie en het concept over leren in de zomer.

1. Wat vindt u van het concept leren in de zomervakantie?

Een zomeraanbod waarin 'bijleren' centraal staat, kan volgens mij (leer)winst opleveren, indien het wordt ingericht voor een kwetsbare doelgroep van leerlingen, die tijdens de zomer minder gestimuleerd worden, omwille van de moeilijke sociaaleconomische context, waarin ze opgroeien.

Het is belangrijk dat de focus niet enkel ligt op het schoolse aspect, maar dat er ook voldoende tijd en ruimte wordt voorzien voor ontspannende en verrijkende activiteiten. Daarnaast moet er ook aan volgende criteria worden voldaan om het leren mogelijk te maken.

- Begeleiding door lesgevers met pedagogisch-didactische competenties;
- Aandacht voor het welbevinden van de leerlingen;
- Bewuste keuzes van de aan te bieden leerstof en activiteiten;
- Kleine groepen en niet te veel leerlingen per begeleider;
- Structurele opbouw van het zomerprogramma;
- Vrijwillig, gratis deelname en bereikbare locaties.

2. Wat loopt er goed bij de Summer Academy?

- Focus op kernvakken;
- Helft van de tijd ontspannende en verrijkende activiteiten;
- Vlotte coördinatie;
- Voorbereiding van leerkrachten;
- Duidelijke structuur in het programma.

3. Wat is er voor verbetering vatbaar?

Momenteel is het nog onduidelijk welke leerwinst er op korte en lange termijn wordt behaald. Zowel de perceptie van de leerlingen over hun eigen competenties, als de effectieve leerwinst voor de kernvakken is moeilijk in kaart te brengen. Hier valt er nog winst op te behalen in de toekomst.

Besluit:

Meneer Raeymaeckers vermeldt dat de effectieve leerwinsten in kaart brengen een stap naar de toekomst toe is.

Zo beantwoordt hij een deel van mijn hoofdvraag: 'Vinden de deelnemende leerlingen het een meerwaarde om leerachterstand weg te werken in de zomer?'

Leerwinst boeken naar de start van het nieuwe schooljaar is een gezamenlijk doel van de leerling en de organisatie.

8.2. Enquête aanwezige leerlingen

Aan de zomerschoolleerlingen werd een korte vragenlijst voorgelegd waarin gepeild werd naar enkele achtergrondkenmerken, naar hun houding ten aanzien van en tevredenheid over de zomerschool waar zij aan deelnamen en over de didactische aanpak in de zomerklas.

De volgende resultaten werden mij na de *Summer Academy* bezorgd, namelijk, dat er 90 leerlingen van de 234 op de laatste dag aanwezig waren.

De onderstaande enquête voor de aanwezige leerlingen werd opgesteld en afgenomen door de *Summer Academy* zelf.

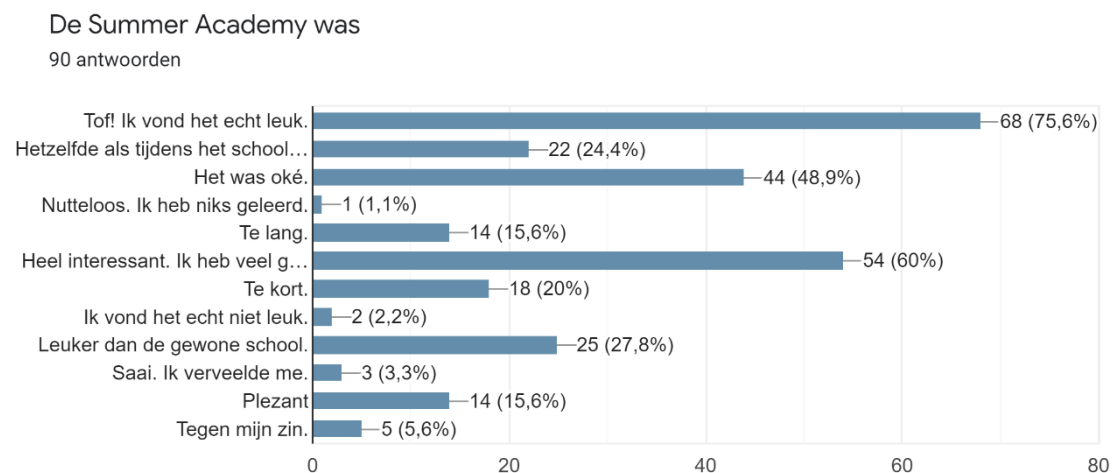
Om te beginnen wil ik verduidelijken dat ik de enquête heb onderverdeeld in twee inhoudelijke categorieën. De eerste categorie is leergerichtheid en de tweede categorie gaat over sfeergerichtheid. Er zijn dus eerder beschrijvende (kwalitatief-interpretatieve) analyses gebeurd. Dit heeft echter implicaties voor de bewijskracht van dit onderzoek (zie hoofdstuk 9: besluit).

Summer Academy

Categorie één: leergerichtheid

Zoals vermeld in mijn proef organiseert de *Summer Academy* in de voormiddag lessen Nederlands, wiskunde en wetenschappen.

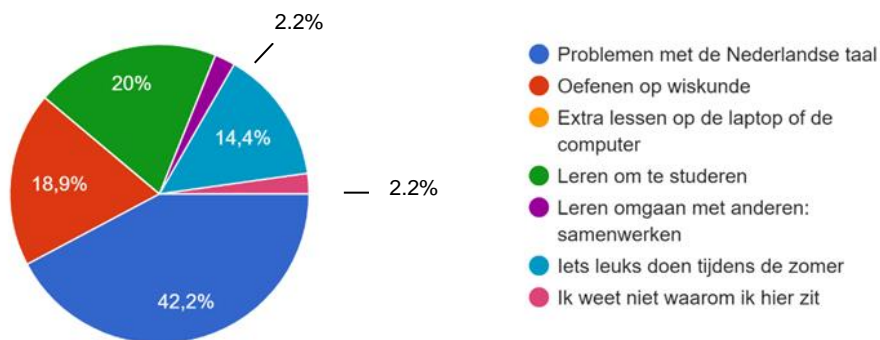
1. Wat vond je van de Summer Academy?



Om te weten wat de leerlingen vonden van hun tijd op de Summer Academy werd de laatste bijeenkomst een enquête afgenomen.

Het gebruik van termen zoals tof, leuk, oké, niet leuk, leuker, saai, plezant, tegen mijn zin zijn niet representatief om de maat van het leren te meten. 60% geeft wél aan veel te hebben geleerd. Dit komt overeen met 54 van de 90 leerlingen, wat natuurlijk beter kan. 24.4% antwoordt dat er geen verschil was met de school. Wat dit exact betekent, blijft wat onduidelijk. Betekent het dat de obstakels rond leerachterstand er nog steeds zijn? Ze schreven zich tenslotte juist in, omdat ze de obstakels in hun school opliepen. Of wil het zeggen dat ze evenveel en/of snel leerden als op hun school? Is hun leerachterstand nu weggewerkt of toch niet?

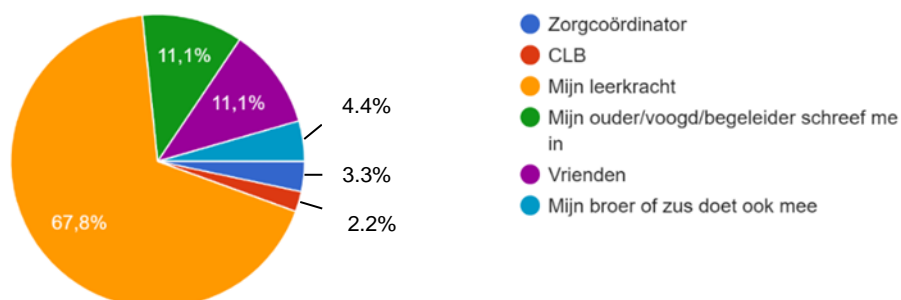
2. Waarom heb je je ingeschreven voor de Summer Academy?



De meerderheid van de deelnemende leerlingen geeft aan te willen werken aan het vak Nederlands. In gesprek met de leerlingen op de speelplaats kon ik besluiten dat een basis Nederlands het fundament vormt om leerachterstand weg te kunnen werken.

14.4% komt naar de *Summer Academy* uit verveling. Dit wil zeggen dat het concept rond de *Summer Academy* vaak niet helemaal duidelijk is voor deze leerlingen. Toch wil ik daarmee niet uitsluiten dat deze leerlingen de leerinhouden verworven hebben.

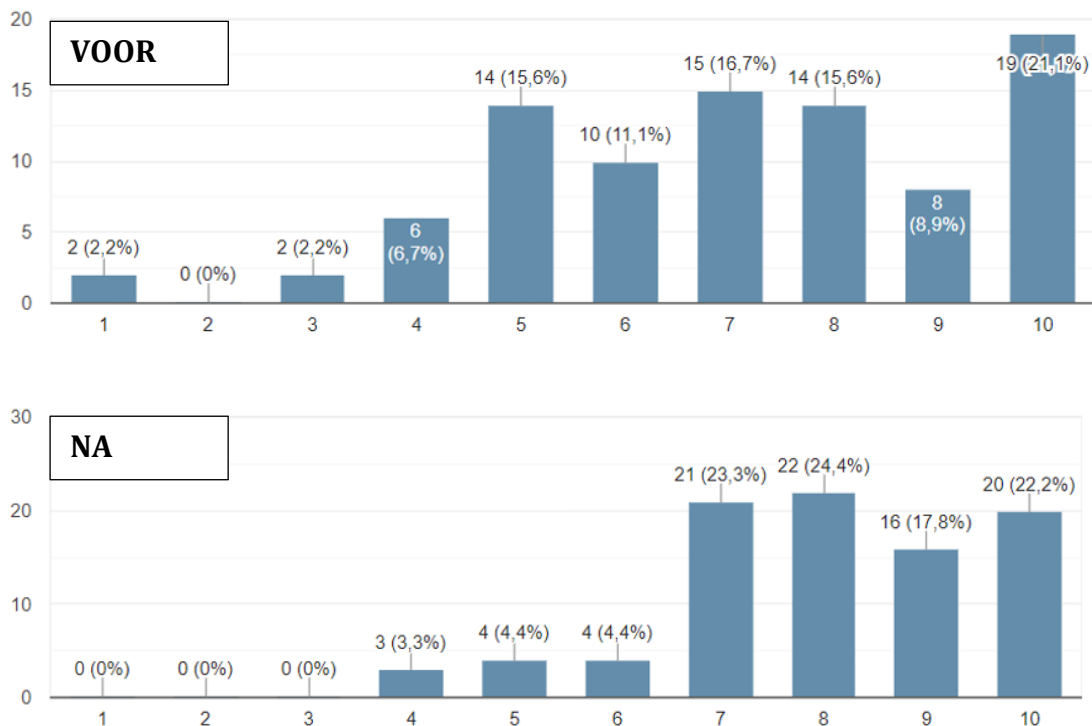
3. Hoe kwam je in contact met de zomerschool?



Deze vraag koppelt het antwoord terug op de deelvraag “ hoe de leerling in contact kwam met de *Summer Academy*?” Het is ook zo dat de klastitularis deze beslissing terugkoppelt naar de leerling. Aangezien in de vorige vraag werd vermeld, dat 14.4% aanwezig is, om toch maar iets te doen in de vakantie, kan de koppeling met ouder/voogd/begeleider en vrienden kloppen. Het is immers geen éénrichtingsverkeer qua inschrijvingen. De leerling kan en mag ook vragen aan de leerkracht om deel te nemen aan de *Summer Academy*.

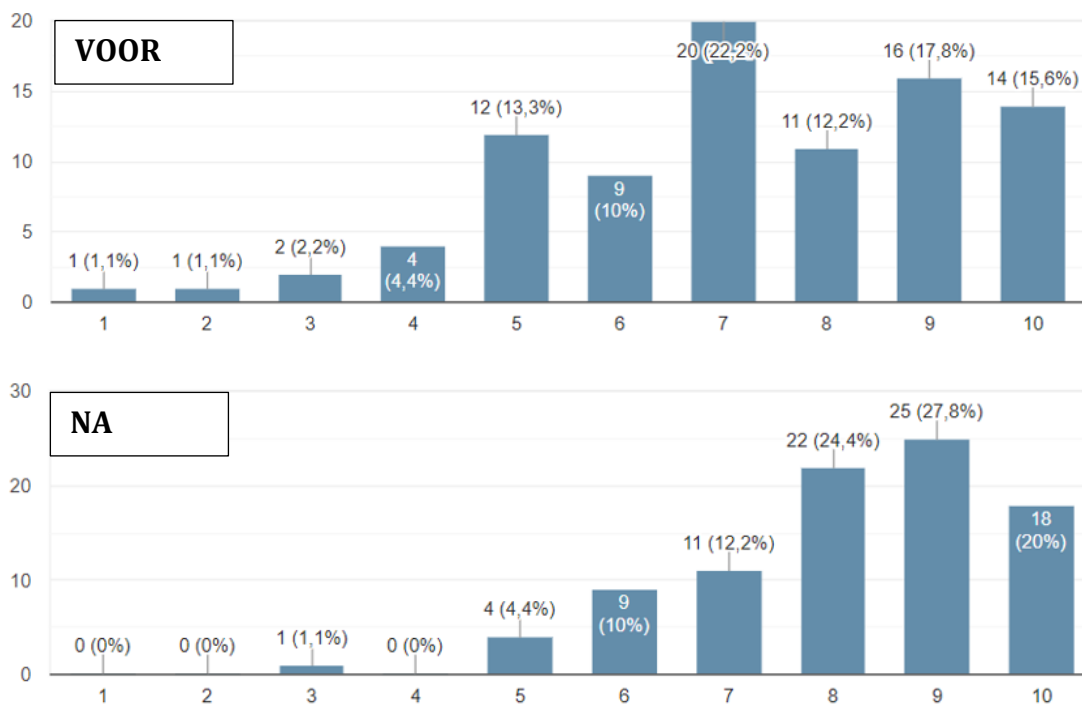
Bij de volgende vraagstellingen werd de leerlingen gevraagd een score te geven op vlak van inhoudelijke vakken voor de start van de Summer Academy en na de Summer Academy.

4. Geef jezelf een score op 10 voor jouw niveau wiskunde VOOR de start van de Summer Academy en NA de Summer Academy.



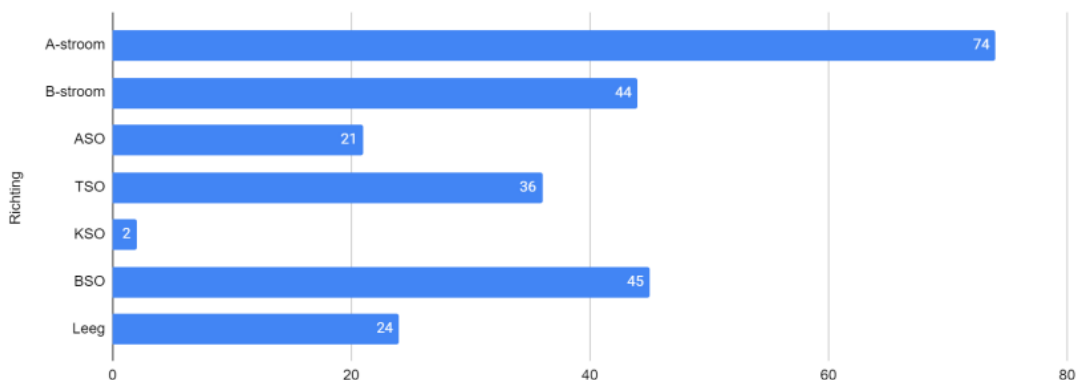
Er werd de leerlingen gevraagd om een score te geven voor het vak wiskunde voor de start en op de laatste dag. Het lijkt me dat deze leerlingen over een goede basiskennis wiskunde beschikken. De *Summer Academy* toont hier duidelijk wel resultaten te behalen voor wiskunde. Aan het cijfer vier, vijf en zes werd gedurende deze twee weken optimaal gewerkt.

5. Geef jezelf een score op 10 voor jouw niveau Nederlands VOOR de start van de Summer Academy en NA de Summer Academy.



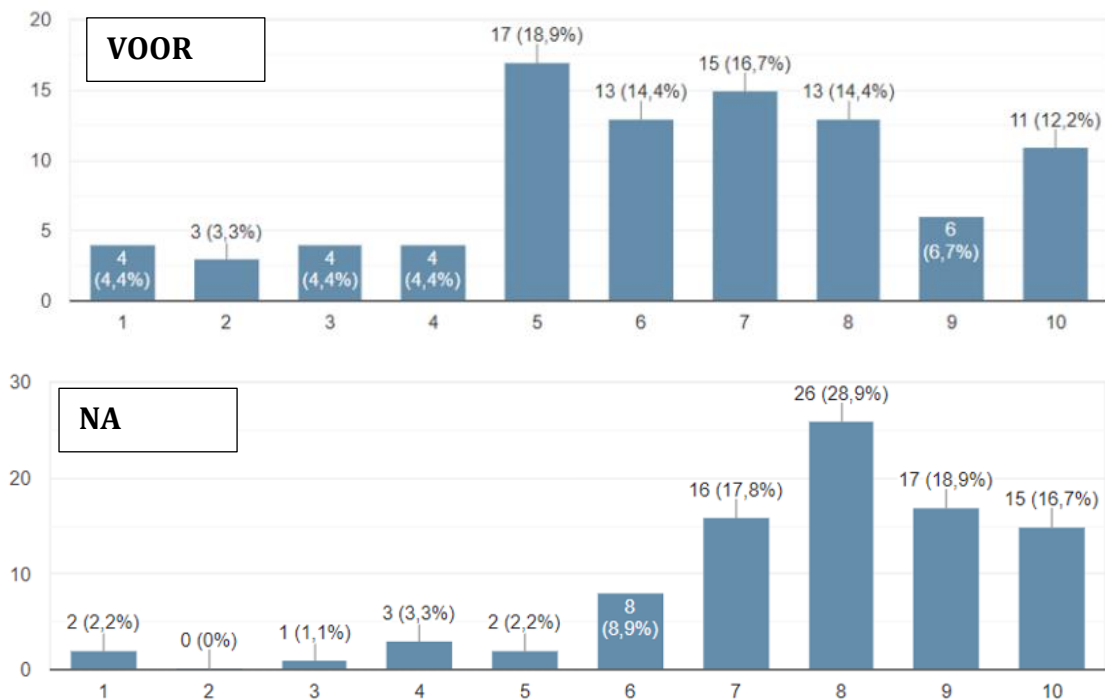
Er werd de leerlingen gevraagd om een score te geven voor het vak Nederlands voor de start en op de laatste dag. Een kleine 1.1 % procent gaf nog steeds aan moeilijkheden te hebben met taal. De leerlingen die een score vijf gaven, menen een sprongetje te hebben genomen naar zeven. De leerlingen die met een zeven waren gestart, hebben de *Summer Academy* afgerond met een acht of een negen. Hierbij moet er ook rekening gehouden worden met onderstaande grafiek dat er ook leerlingen ingeschreven stonden uit de A-stroom en deze vraag eveneens mee hadden beantwoord. Hieronder verwijst ik naar de inschrijvingen uit het eindverslag van de Summer Academy 2021. Hun analyse wordt daaronder ook aangegeven.

Inschrijvingen op basis van richting in schooljaar 2021-2022.



Opmerking: bij de bovenstaande grafiek 'Inschrijvingen op basis van richting' komt het totaal aantal ingeschreven leerlingen veel te hoog uit, dit omdat veel leerlingen meerdere richting aangeduid hebben bij de inschrijving in juni.

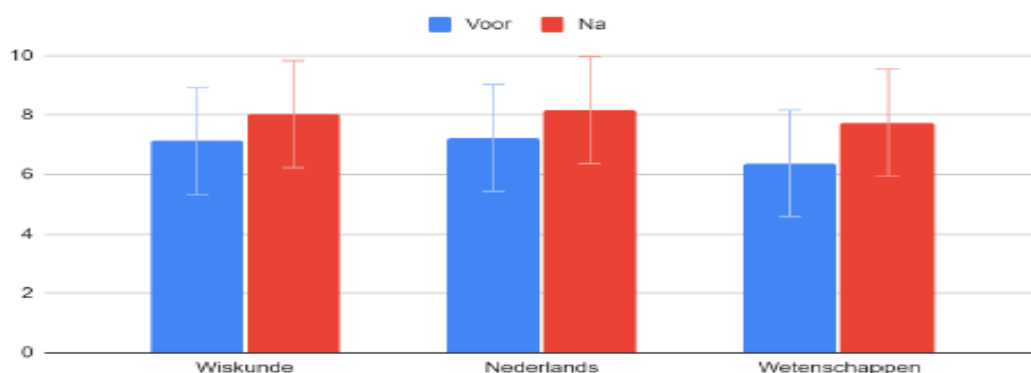
6. Geef jezelf een score op 10 voor jouw niveau Wetenschappen VOOR de start van de Summer Academy en NA de Summer Academy.



Er werd de leerlingen gevraagd om een score te geven voor het vak Wetenschappen bij de start en op de laatste dag van de Summer Academy. Over de hele lijn werden er hele mooie resultaten geboekt. De vraag die hierbij gesteld moet worden, is of er voldoende geëvalueerd werd. Een kind kan denken en geloven goed bezig te zijn, maar of dat overeenstemt met de realiteit blijft onbekend.

Resultaten: Remediëring van de kernvakken

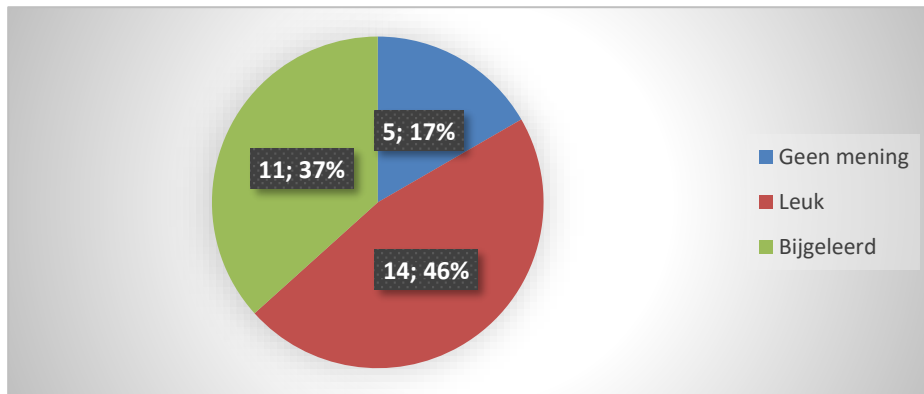
De gemiddelde gepercipieerde bekwaamheid per vak VOOR en NA de Summer Academy afkomstig uit het eindverslag van de Summer Academy 2021.



Ik besluit dat er een significante stijging was voor de drie vakken, zijnde wiskunde, Nederlands en wetenschappen. Dit is zeker mogelijk, maar dit resultaat is niet het

resultaat van een diagnostische toets maar van een cijfer dat de leerlingen aan zichzelf gaven.

7. Wil je nog iets zeggen over de lessen op de Summer Academy?

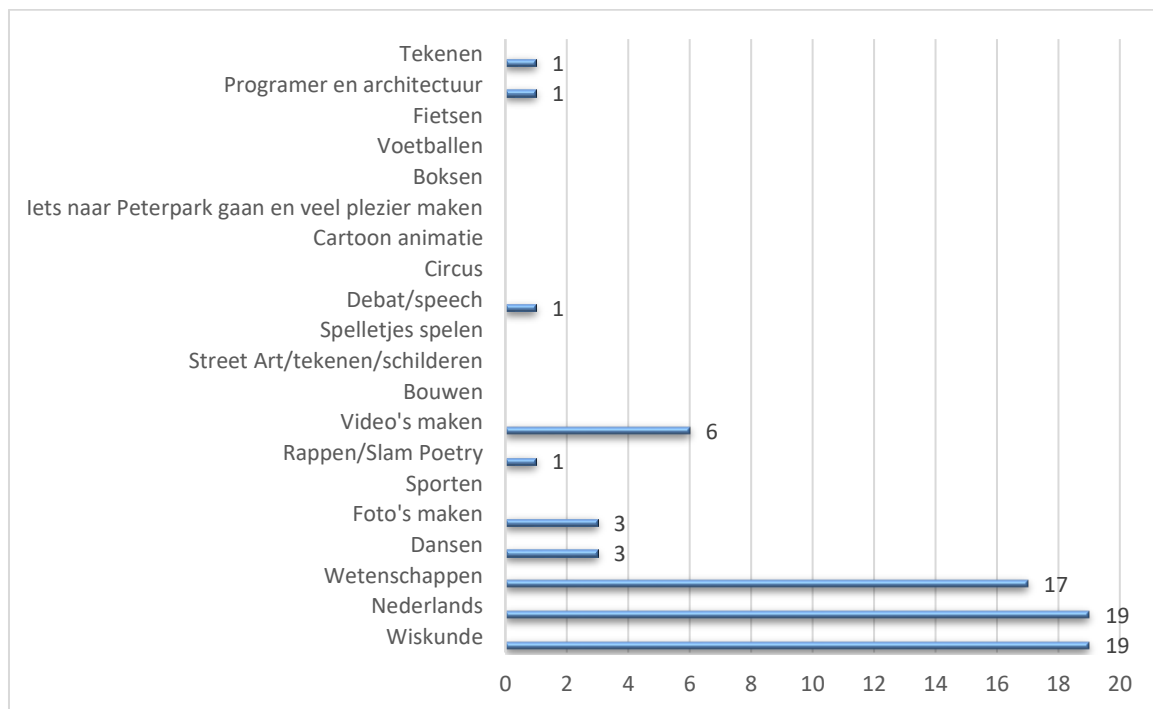


36 leerlingen van de 90 beantwoordde deze vraag. De *Summer Academy* krijgt in alle opzichten pluimen voor het welbevinden. 11 leerlingen menen te hebben bijgeleerd.

Categorie twee: sfeergerichtheid

Piazza dell'Arte stimuleert talentontwikkeling en zelfontplooiing bij alle jongeren en organiseert kunstateliers op school en in de vrije tijd. Zij brengen hun ateliers letterlijk naar de jongeren toe. In de namiddag werd de focus gelegd op animatie en pret georganiseerd door Piazza dell'Arte. Deze bevraging werd wederom opgesteld door de Summer Academy en werd bij de leerlingen op de laatste dag bevraged.

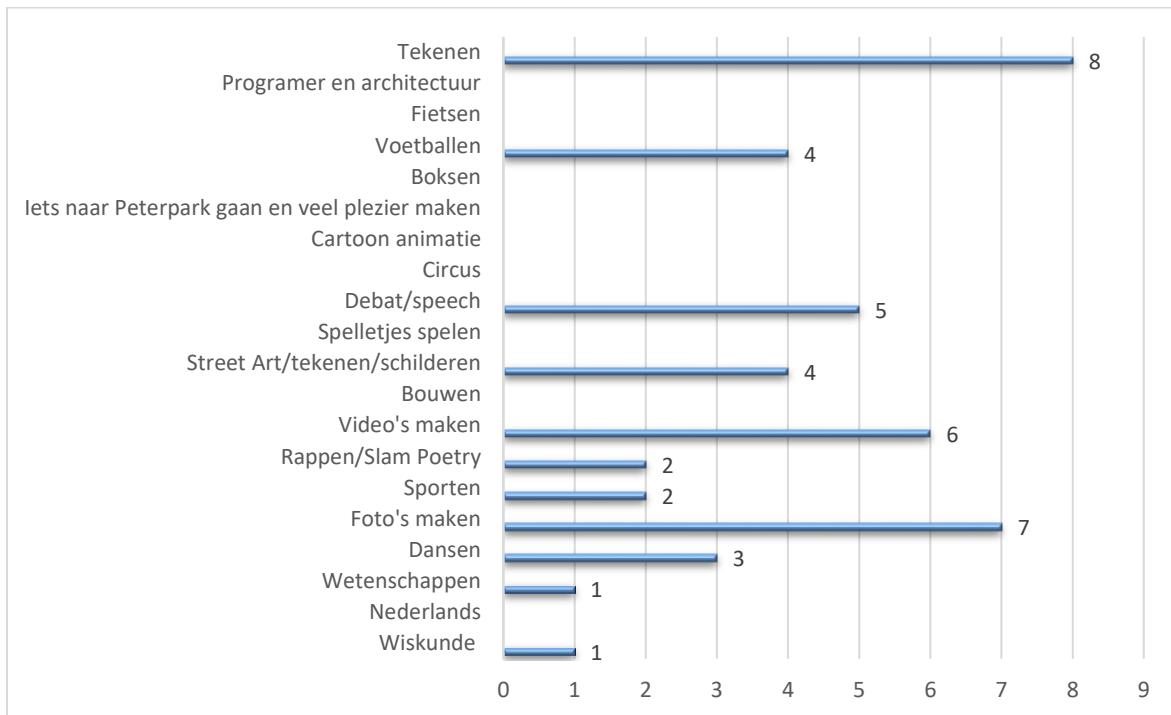
1. Welke nieuwe dingen heb je geleerd?



Deze vraagstelling was een open vraag. De meerderheid heeft op deze vraagstelling vakgebonden geantwoord. Het vak Nederlands neemt hier samen met wiskunde de leiding met elks 19 stemmen gevolgd door het vak wetenschappen met 17 stemmen. Het vak Nederlands vormt kortom het fundament in elk leerproces.

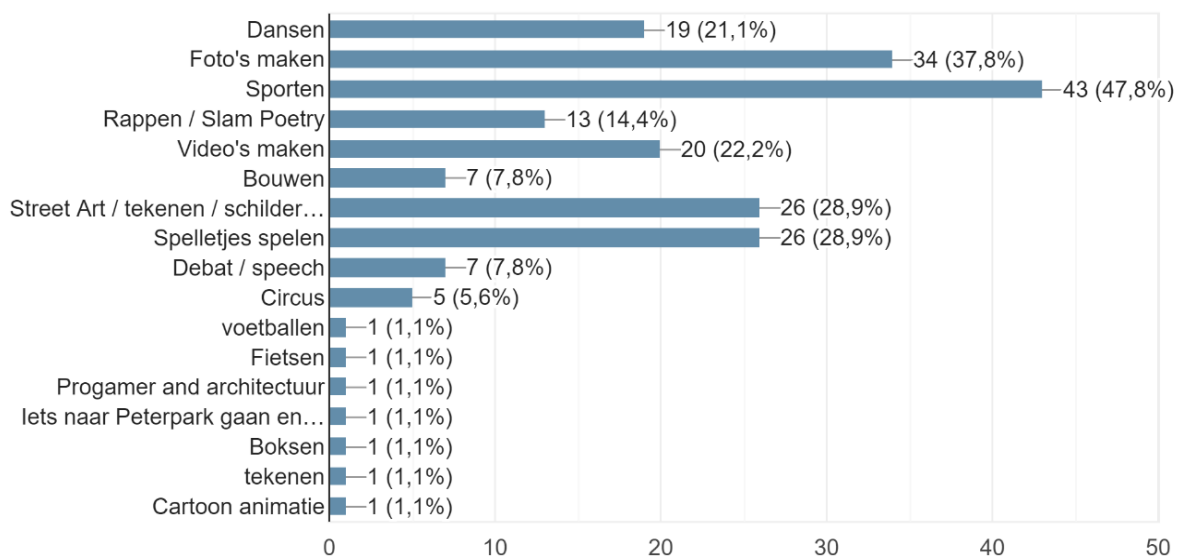
Overige leerlingen van de 90 gaven aan dat ze in groep hebben leren samenwerken. *Piazza dell'Arte* heeft dus volgens de antwoorden die de overige leerlingen gaven, bijgedragen aan het leren samenwerken in team/ groepsverband.

2. Wat vond je het leukste moment van de namiddagen?



Deze grafiek geeft aan, dat de leerlingen het naar hun zin hadden, door het ruime aanbod van activiteiten. Een belangrijk aspect dat het plaatje aanvult, is dat 10 van de 90 leerlingen zegt, blij te zijn met de sociale contacten die gelegd konden worden. Twee leerlingen melden dat ze genoten van het lekker eten dat kosteloos werd aangeboden. De overige leerlingen gaven antwoorden als leuk, tof en ik weet het niet.

3. Welke namiddagactiviteiten wil je volgend jaar graag doen?

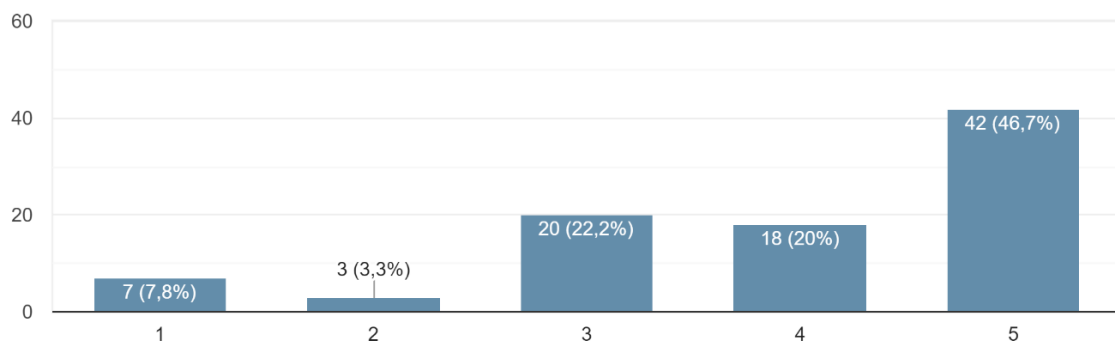


Uit deze vraagstelling kan ik besluiten, dat sporten het meest begeerd is met 47.8%. Hierop volgt het maken van foto's met 37.8 % en de top drie wordt afgesloten met 28.9 % voor zowel het tekenen als spelletjes spelen.

De intrinsieke motivatie

Bij de volgende vraagstellingen werd aan de leerlingen gevraagd om de volgende zinnen te lezen en te antwoorden met akkoord of niet akkoord. Er stond niet bij waarvoor het cijfer één en het cijfer vijf voor stond. Ik benader deze proef positief dus ik kies ervoor om één voor helemaal niet akkoord te stellen en vijf is dan helemaal akkoord.

4. Ik had zin om naar de Summer Academy te komen voor ze begon op 3 augustus.



66.7% (score 4 & 5 optellen), dus iets meer dan 60 op de 90 ondervraagde leerlingen geeft aan dat ze ernaar uitkeken om naar de Summer Academy te komen.

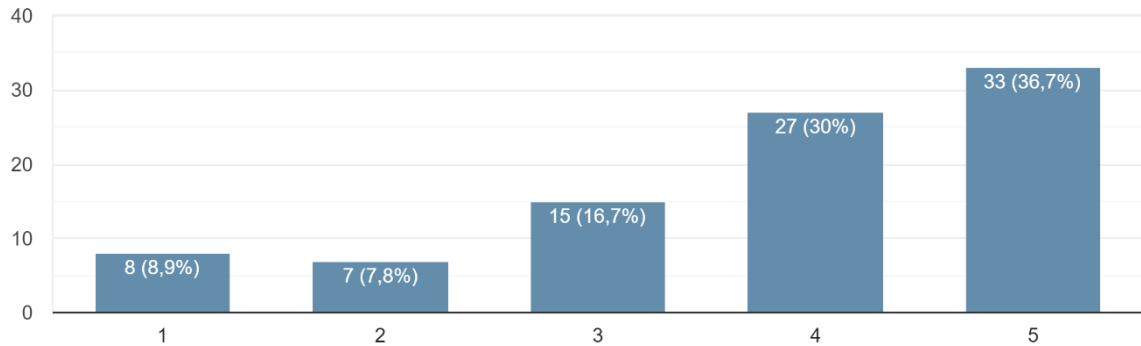
10.1% (score 1 & 2 optellen) keken er echter niet naar uit.

Korte aanbeveling voor verder onderzoek

De vraag die hier rijst is waarom deze 10.1% hier niet naar uitkeken. Wisten ze niet wat er zou gebeuren? Keken ze op tegen het werk dat ze er moesten verzetten of ook tegen de namiddagactiviteiten? Werden ze verplicht of zagen ze er wel het nut van in? De kinderen die hier bevroegd werden zijn de aanwezige kinderen. Mogen we ervanuit gaan dat de andere kinderen die afwezig waren ook in deze categorie horen of hebben zij andere redenen om niet te komen?

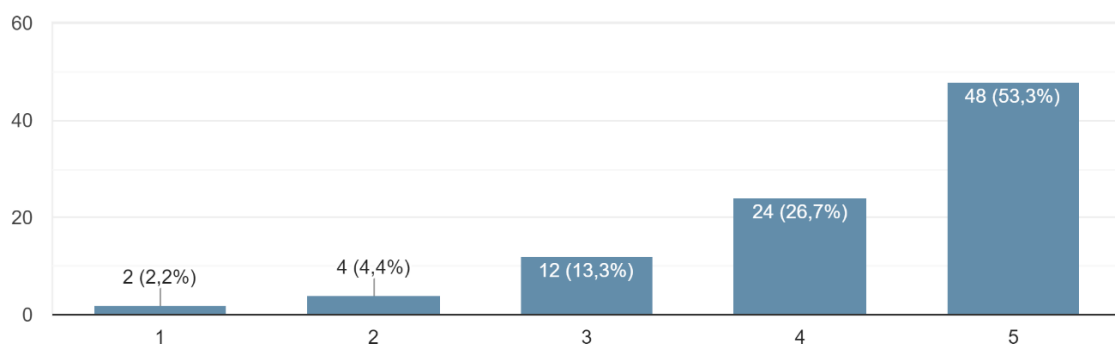
Leerinhouden

5. Ik moest hard mijn best doen om de lessen te begrijpen?



Uit eerder gegevens bij vraagstelling één ‘ Wat heb je allemaal bijgeleerd?’ konden we opmaken dat 55 leerlingen van de 90 vlot konden opsommen wat ze allemaal bijleerden. Uit deze tabel blijkt el dat 66.7% (score 4 & 5 optellen) op intellectueel niveau heel veel inspanningen moest leveren. Hier hoort dan wel de bedenking of de doelen echt bereikt werden. We beschikken helaas niet over echt evaluatiegegevens om daar uitsluitsel over te geven.

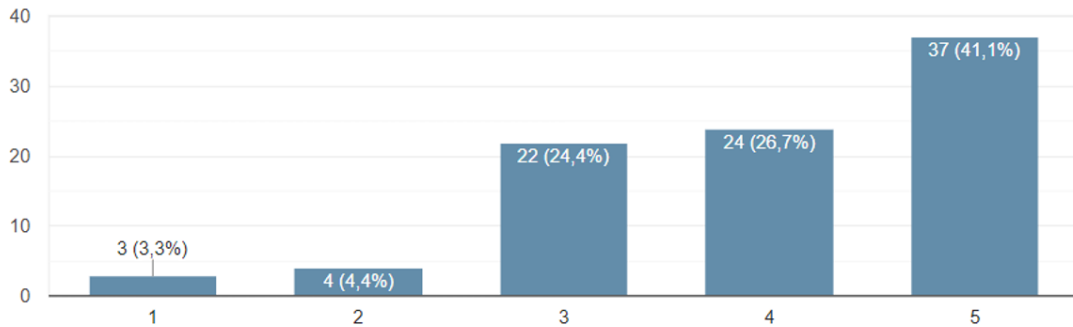
6. Ik kon op de Summer Academy werken aan mijn Nederlandse taal.



De aanwezige leerlingen hebben overduidelijk gewerkt aan hun taal. Het is onduidelijk of deze resultaten gaan over de leerlingen uit de A- of B-stroom of anderzijds uit de Okan klas. Pas bij het onderverdelen van deze doelgroep leerlingen kan deze vraagstelling optimaal geanalyseerd worden.

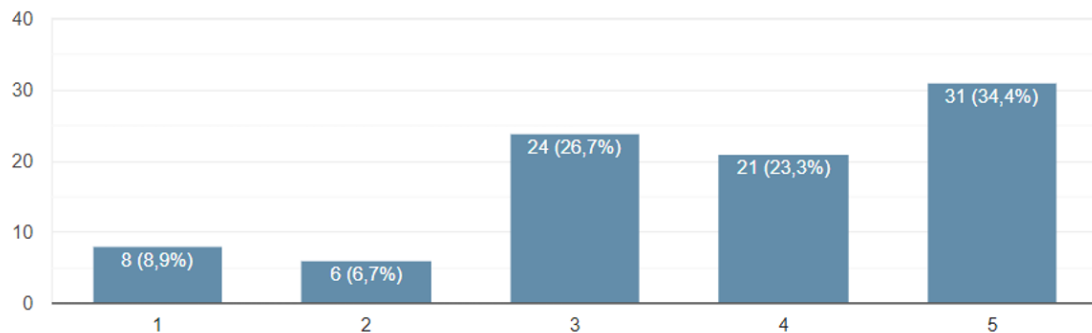
Tevredenheidsschaal

7. Ik zou de Summer Academy aanraden aan mijn vrienden/vriendinnen?



Hetgeen we ons hier moeten afvragen is, waarom 7.7 % (ongeveer 8 kinderen met score 1 & 2) van de 90 deelnemende leerlingen hun kameraden niet zouden aanraden om mee te gaan naar de Summer Academy. De overige 67.8% (meer dan 60 kinderen met een score 4 & 5) blijkt met een positieve kijk terug op deze leerrijke ervaring.

8. Als ik kan, kom ik volgend jaar zeker terug naar de Summer Academy?

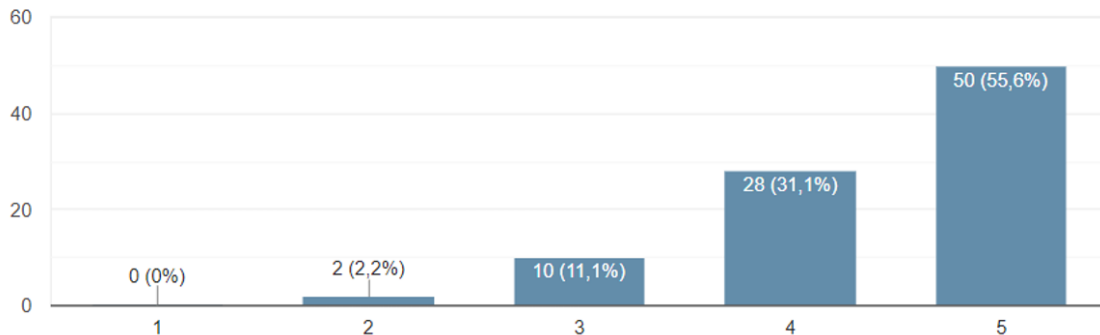


Leerachterstand wegwerken is quasi onmogelijk binnen het beperkte tijdsbestek van tien dagen. Het zou niet slecht zijn, moesten deze leerlingen meerdere jaren op rij terug kunnen komen. 57.7% (score 4 & 5 optellen) van de leerlingen geeft aan ook volgend jaar terug te willen komen naar de Summer Academy. Dat is een heel positief resultaat. Toch zijn er ongeveer 14 leerlingen van de 90 dus 15.6% (score 1 & 2 optellen) die niet willen terugkomen. Er wordt echter nooit bevraagd waarom ze wel of niet zouden willen terugkomen. We vinden wel enkel redenen terug, zoals verveling, saai, zich moeten inspannen, en dergelijke meer die mogelijk een verklaring voor het antwoord kunnen zijn. Zeker ben ik niet.

Vervolgonderzoek is dus zeker nodig. De leerlingen werden ook bevraagd inzake hun groeiproces.

Groeiproces

9. De Summer Academy heeft me geholpen om het volgend schooljaar goed te starten.



De grote meerderheid (=vaag) van deze leerlingen voelen zich voldoende (=vaag) geholpen om het volgend schooljaar goed te starten.

10. Is er nog iets anders dat je wilt toevoegen?

Op deze vraag schreven de leerlingen bedankjes en één leerling schreef over de afstand die hij/zij moest afleggen van thuis naar de Summer Academy. De leerling schreef het volgende:

Ja ik wil iets zeggen voor wandelen was te veel voor onze en volgende jaar willen wij dat goed kom.

Bij het lezen van de inschrijvingslijst viel me op dat deze leerlingen soms grote afstanden aflegden van thuis naar de Summer Academy. Één kind moest zelfs 67 km afleggen. Toch zijn de meeste leerlingen afkomstig uit de stad Antwerpen. Ze kwamen uit Stad Antwerpen, Berchem, Linkeroever, Deurne, Ekeren, Merksem en Wilrijk. Maar er komen ook leerlingen uit verder gelegen gemeenten zoals: Wuustwezel, Broechem, Vremde, Brasschaat, Waarloos en zelfs het Limburgse Leopoldsburg.

Ik denk persoonlijk, dat het niet voor de hand liggend is, laat staan wenselijk, om als kind zulke afstanden te moeten afleggen. De besluitvorming bij deze vraag luidt, dat afstand een drempel is of kan zijn om de intrinsieke motivatie aan te wakkeren bij het kind en zelfs bij de ouders.

Mijn bachelorproef kruist het **Ontwerp van decreet over de organisatie van zomerscholen van het Vlaams Parlement**.⁷ Dit ontwerp legt de decretale klijtlijnen voor de komende jaren vast, waardoor het sneller duidelijk is waar, wanneer en hoe de zomerscholen zullen plaatsvinden. Dit maakt het gemakkelijker voor de kinderen en jongeren om een planning te maken en af te stemmen met eventuele andere activiteiten.

⁷ Ontwerp van decreet over de organisatie van zomerscholen van het Vlaams Parlement. Nummer 1. 2021-2022
file:///C:/Users/SO36110/Downloads/Ontwerp%20van%20decreet%20Zomerscholen.pdf

8.3. Bevraging aanwezige leerlingen Stedelijk Lyceum Lamorinière

Ik heb van leerkracht (K.L.) van het Stedelijke Lyceum Lamorinière de opportuniteit gekregen om een aantal van haar leerlingen uit de Okan klas te bevragen, die aanwezig waren op de Summer Academy. We zijn een zomer verder en ik was benieuwd naar de terugblik van deze leerlingen.

Enkel een viertal leerlingen van haar klas waren naar de Summer Academy 2021 geweest. Het is moeilijk om deze data grafisch weer te geven en daarom koos ik voor een andere methode.

U hebt telkens de vraag voor u met daaronder telkens vier leerlingen die afzonderlijk hier een antwoord op gaven. Voor elk antwoord zet ik de initialen van het kind. Ik heb hun antwoorden zoals de leerlingen het noteerden overgenomen.

Leerinhoudelijk

1. Voor welk vak ging je naar de Summer Academy?

Leerling D.M.: Ik oefen meer Nederlands.

Leerling S.E.: Ik heb voor wiskunde en wetenschappen gegaan, ook Nederlands.

Leerling S.M.: Ik ging om meer Nederlands te oefenen.

Leerling R.R.: Het was een wiskunde academie.

- Drie van de vier leerlingen geven aan dat zij wilden werken aan de Nederlandse taal. Bij de Summer Academy zaten ze hiervoor op de juiste zomerschool op vlak van aanbod.

2. Heb je geleerd wat je niet kon op school?

Leerling D.M.: In okan krijgen we heel weinig vakken, eigenlijk alleen Nederlands en wiskunde en in de Summer Academy hebben we Science, Math en Dutch.

Leerling S.E.: Nee, wij hebben wetenschappen geleerd over krachten en op wiskunde over driehoeken.

Leerling S.M.: Ja, want vorige jaar op okan we krijgen heel weinige vakken, eigenlijk allen maar Nederlands en Wiskunde en op de Summer Academy krijgen we Natuurwetenschappen.

Leerling R.R.: Er waren verschillende klassen en ze deden hun beste om wiskunde te leren.

- De leerlingen geven allemaal aan dat het aanbod heel ruim was. Leerling S.M. antwoordt volmondig 'ja'.

Tevredenheidsvraagstellingen

3. Over welk deel was je tevreden bij de Summer Academy?

Leerling D.M.: Ik heb meer mensen ontmoet, de meesten van hen zijn momenteel mijn beste vrienden en we hebben meer interessante nieuwe dingen geleerd.

Leerling S.E.: In de namiddag wij gingen naar een plaats om activiteiten te maken: Schilderen, dansen en fotografie.

Leerling S.M.: Ik heb veel nieuwe mensen ontmoet en het was beter dan de hele zomer niets te doen.

Leerling R.R.: We hadden voor middag les en de na middag gingen we naar een andere plek om theater te spelen

- Zowel het sociale welbevinden als de verrijgingsprogramma's werden positief vernoemd.

4. Over welk deel was je niet tevreden?

Leerling D.M.: Het was heel grappig.

Leerling S.E.: Niks, alles was goed.

Leerling S.M.: Alles was oke volgens mij.

Leerling R.R.: Ik ben blij.

- Zo te lezen waren ze alle vier tevreden.

Langetermijneffect

5. Wil je terugkomen in de zomer? Waarom wel of waarom niet? Leg uit.

Leerling D.M.: Ik wil het doen, maar ik ga deze zomer naar Marokko en misschien ben ik niet in België op het moment van de zomeracademie.

Leerling S.E.: Ja, ik wil dat maar misschien ik ga op reis dus ik weet dat nog niet.

Leerling S.M.: Ik wil dat wel, maar ik zal naar Maroco reizen die zomer en misschien ben ik niet in België op de Summer academy tijd.

Leerling R.R.: Ik wil dit jaar niet gaan omdat ik deze zomer wil werken.

- Ze schreven dat ze wel misschien willen terugkomen, maar dat alles afhangt van wat hun ouders/opvoeders/voogd gaan beslissen.

Besluit:

Als antwoord op mijn deelvraag “Wat wordt ingezet om de *Summer Academy* te motiveren bij leerlingen van het secundair onderwijs?” kan ik vaststellen dat de leerlingen wel graag willen terugkomen. Zij antwoorden met ‘misschien’ omdat zij denken op vakantie te zullen gaan.

Voor dit onderzoek is het van belang om hier ook te kijken naar ouderbetrokkenheid. In mijn volgende meetinstrument, bevraag ik de ouders naar hun kennis over de Summer Academy en naar hun schoolse betrokkenheid.

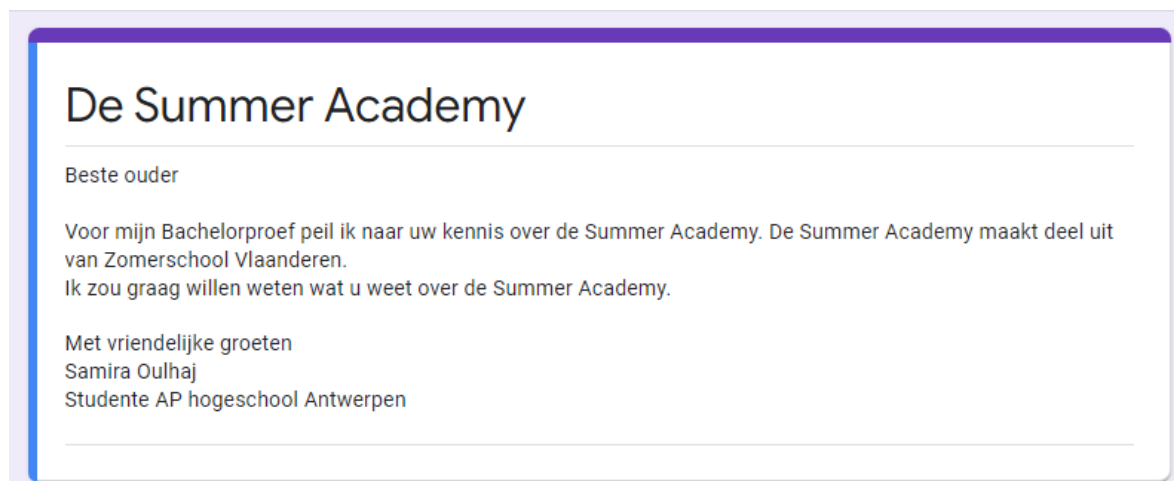
8.4. Bevraging ouders

Ik had graag de ouders van de afwezige leerlingen bevroegd, maar dat ging niet vanwege de GDPR-privacyregels. Nu is het wel zo dat zowel ouders van deelnemende leerlingen als die van de niet-geselecteerde kinderen, deze bevraging hebben ingevuld.

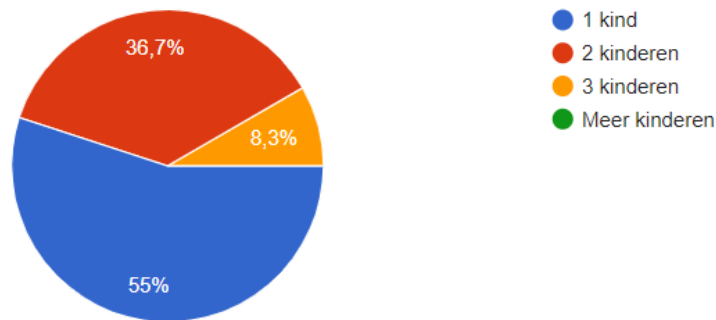
Wat hier volgt is de bevraging van de ouders van de eerste graad Stedelijk Lyceum Olympiade, het Stedelijk Lyceum Lamorinière en de Spectrumschool Deurne.

De Sint-Lodewijk campus ‘Pieter van Hoboken’ gaf aan dat het helaas niet mogelijk was de bevraging aan de ouders door te sturen, omdat zij ervanuit gingen dat de ouders de Nederlandse taal onvoldoende beheersten om mijn Nederlandstalige vragenlijst te beantwoorden.

Op deze drie scholen namen in totaal 60 ouders deel aan de bevraging. Om tot dit toch hoge aantal respondenten te komen, werden er herhaaldelijke herinneringen per mail gestuurd met de vraag om alsnog de bevraging in te vullen.

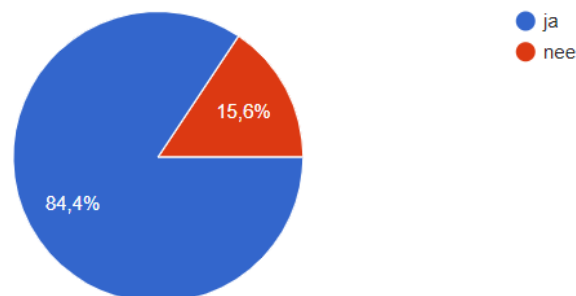


1. Hoeveel kinderen hebt u in het secundair onderwijs?



Deze vraag geeft aan dat mijn respondenten allemaal één of meerdere kinderen hebben in het secundair onderwijs.

2. Weet u wat het woord leerachterstand betekent?

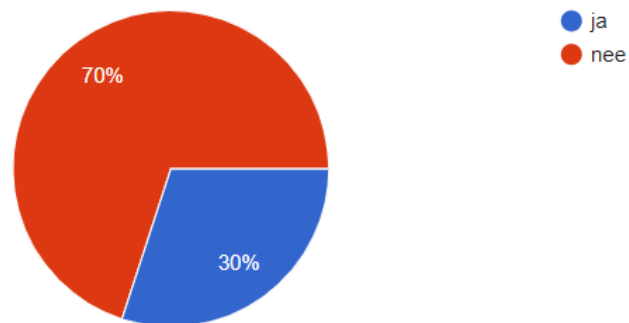


Deze vraag probeert te achterhalen waarom hun kind naar de Summer Academy ging door te achterhalen of we begrijpen wat het begrip leerachterstand zoals betekent. Ik ben er me van bewust dat ouders hier misschien in de verleiding kwamen om al sneller aan te geven dat ze iets begrepen dan dat ze zouden opbiechten dat ze niet begrepen wat de term leerachterstand werkelijk omvat. Toch gingen we er stiekem vanuit dat slechts een klein percentage zich tot een leugen zou laten verleiden. Vandaar dat we toch durven stellen dat het merendeel van de ouders het begrip leerachterstand wel kent en begrijpt. Ik geef graag de definitie die ik in de vragenlijst meegaf.

Definitie: Kinderen kunnen een leerachterstand oplopen ten opzichte van de 'gemiddelde klasgenoot'. Presteert een leerling veel lager op school, hoewel het eigenlijk alles in huis heeft om minstens het gemiddelde te halen, dan is er sprake van leerachterstand.

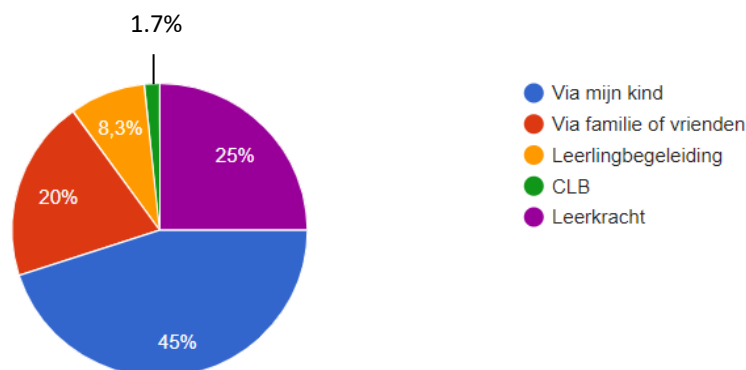
Deze vraagstelling geeft een positief beeld over de kennis die heerst over leerachterstand. 15,6% van de ouders geeft aan te weten wat het begrip leerachterstand betekent. Ik stel daarom zeker voor het begrip zeker ook echt uit te leggen tijdens een onthaalsessie. Het lijkt mij essentieel dat ouders heel goed beseffen wat het doel van de Summer Academy is.

3. Kent u de Summer Academy?



70% van de ouders die meededen aan de bevraging bleek niet te weten wat de Summer Academy was. Als ze op deze vraag het antwoord 'nee' gaven, was dat meteen ook de laatste vraag voor hen. Het zou zinloos zijn geweest zijn om hen verder te bevragen. Het feit dat 70% aangaf niet te weten wat de Summer Academy was, maakt dat ik mag aannemen dat er niet al teveel mensen logen bij de vraag of ze wisten wat leerachterstand betekende.

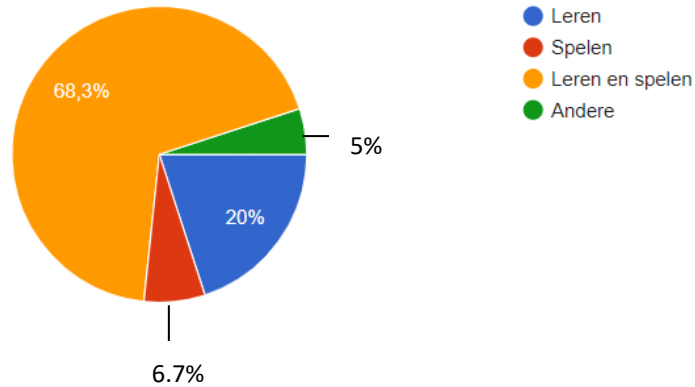
4. Hoe kent u de Summer Academy?



De respondenten geven met 45% aan dat ze de *Summer Academy* kennen via hun kind. Dat wil zeggen dat 45% van de ouders eigenlijk de informatie vooral via hun kind vernamen. Dat kan voor ze naar de Summer Academy gingen, tijdens of zelfs erna gebeurd zijn. In de laatste gevallen zijn het dus de kinderen zelf die onthielden dat ze naar de Summer Academy mochten en dan ook maar alles regelden. Toch weten we zeker dat de ouders ingelicht werden via de school en de betrokken leerkrachten. De overige 20% van de respondenten ging naar familie of vrienden, die hen op de hoogte bracht over de werking.

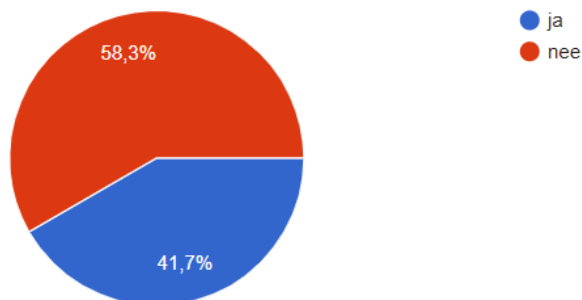
Ouderbetrokkenheid

5. Wat denkt u dat kinderen daar doen?



De ouders zijn goed op de hoogte over de werking van een zomerschool waarbij leren en spelen wordt gecombineerd. Het zou goed zijn om deze vraagstelling te stellen aan de ouders van de deelnemende leerlingen. Zoals ik eerder vermeldde ging dat niet vanwege de GDPR-privacyregels. De bevraging geeft wel aan dat 11.7 % doelt op het spelen en bij het antwoord 'andere', het leren uitsluiten.

6. Zou u uw vakantieplannen aanpassen voor de Summer Academy van uw kind?

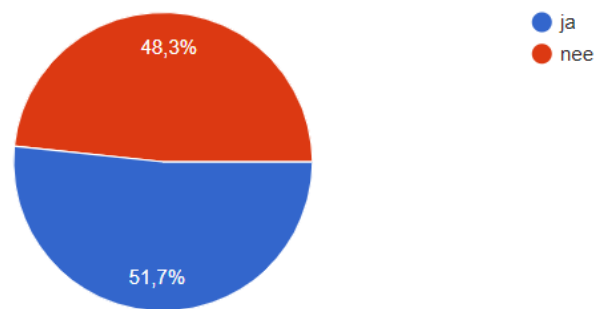


Deze vraag geeft duiding bij deze twee belangrijke deelvragen namelijk:

1. Wat wordt ingezet om de *Summer Academy* te motiveren bij leerlingen van het secundair onderwijs?
2. Hoe kan het secundair onderwijs deze kwetsbare leerlingen overtuigen om effectief deel te nemen?

De meerderheid geeft overduidelijk aan, vakantie op de eerste plaats te zetten. Maar ik leg hier het verband met het feit dat de meerderheid van ouders rond de lente al vakantie boeken omwille van de stijgende ticketprijzen. Ik begrijp volledig dat deze ouders hier dan niet mee gediend zijn en het kind niet laten deelnemen, doordat zij pas eind juni op de hoogte worden gebracht. Ik verwijs naar de datum van de start van inschrijvingen in bijlage 3.

7. Zou u graag informatie willen krijgen over de Summer Academy?



Aangezien het 50/50 is, baseer ik mijn analyse op voorgaande vragen. Als de *Summer Academy* leerlingen wil aantrekken die effectief deelnemen en blijvend aanwezig zijn, dan zal er in samenwerking met de stad Antwerpen meer informatie aangereikt moeten worden. Ik sluit bij die 48.3% niet uit, dat onwetendheid geen interesse substantieel afzwakt.

8.5. Bevraging afwezige leerlingen

Omwille van de GDPR-wetgeving heb ik deze meting niet kunnen uitvoeren. Ik had graag een peiling gedaan naar de redenen waarom deze leerlingen afwezig waren. Deze gegevens zou ik dan groeperen en clusteren. Voor een volgende studie geef ik graag een leidraad tot nader onderzoek (bijlage 1). Ik raad aan om na te gaan wat deze leerlingen beweegt en stuurt waardoor zij hebben afgehaakt.

Ik reik wel een taartdiagram aan over inschrijvingen op basis van geslacht.

Inschrijvingen op basis van geslacht



Persoonsgegevens deelnemers Summeracademy

Beste

Als eindverantwoordelijke voor de Summeracademy (zomerschoolsamenwerkingsverband van Teach for Belgium en Piazza del Arte) kan de stad Antwerpen de gegevens van deelnemers en hun ouders niet vrijgeven voor verder onderzoek.

De gegevens van de deelnemers werden slechts tot onze beschikking gesteld om er voor te zorgen dat de aanwezige deelnemers verzekerd waren tegen ongevallen ed. De stad Antwerpen heeft bij het ontvangen van de gegevens van de deelnemers niet gevraagd of de deelnemers, of hun ouders in een latere fase nog gecontacteerd mochten worden voor verder onderzoek of voor een interview.

Op basis van de Europese regelgeving -General Data Protection Regulation (GDPR)- op de bescherming van de persoonsgegevens is het dus niet mogelijk om de data aan jou te bezorgen.

Bedankt voor je begrip

Bavo Raeymaekers – Projectcoördinator zomerscholen Antwerpen
Bavo.Raeymaekers@antwerpen.be

8.6. Interview zorgcoördinator 1ste graad: Stedelijk Lyceum Olympiade

1. Wie beslist er allemaal mee of een leerling een doorverwijzing naar de *Summer Academy* nodig heeft?

Het leerkrachtenteam geeft op de portretterende klassenraad (Pasen) door, wie hiervoor in aanmerking komt of welke leerlingen hier baat bij zouden hebben. Meestal overstijgt het aantal leerlingen die het team doorgeeft het aantal leerlingen die we mogen sturen. Elke school krijgt immers slechts enkele plaatsen toegewezen om in te vullen.

2. Wat is de aanleiding dat een leerling naar de *Summer Academy* dient te gaan?

Taalachterstand, geen dagbesteding tijdens de vakanties, zelf niet op vakantie gaan, laag opgeleide ouders

3. Wie is deze selectie of doelgroep?

Jongeren die voldoen uit bovengenoemde criteria uit de 1ste graad SO.

4. Kan de school de leerling verplichten deel te nemen aan de *Summer Academy*?

Neen, deelname kan niet verplicht worden, wel sterk aangeraden.

5. Vanaf welke periode wordt er gestart met het opvolgen van een leerling?

We zorgen voor een adequate opvolging doorheen het schooljaar. Dit op vlak van resultaten maar ook welbevinden, thuissituatie e.d.

6. Waarom wordt een leerling tien dagen ingeschreven? Is dit een vereiste?

Dit is geen vereiste. Het is wel de bedoeling dat als een leerling start aan de *Summer Academy* dat ze elke dag komen. Er worden ook afwezigheden genoteerd.

7. Is deze deelname gratis?

De deelname is volledig gratis.

8. Wanneer wordt de beslissing meegedeeld met de leerling? Wordt de leerling voorbereid of krijgt hij dit als feedback op het rapport mee naar huis.

De leerlingen worden op de hoogte gebracht van het voorstel om deel te nemen aan de *Summer Academy* met het eindrapport in juni. Vaak wordt er hierover in gesprekken eerder op het schooljaar ook reeds over gepraat en zijn leerlingen en ouders al op de hoogte. Maar de brief ter uitnodiging wordt in juni besproken met de ouders en de leerling in kwestie op het oudercontact. Er is geen voorbereiding of voorkennis nodig ter deelname.

9. Was er persoonlijk contact met de ouders of gebeurde de inschrijving in samenspraak met het kind?

Zowel ouders als leerling zijn betrokken in het inschrijvingsproces. Er wordt op voorhand toestemming gevraagd aan de ouders en ook de leerling zelf is betrokken.

10. Wordt er vanuit de school een beginsituatie over de leerling uitgeschreven voor de leerkracht van de *Summer Academy*? Waarom wel of waarom niet ?

Nee, de leerkrachten starten zonder enige voorkennis over de leerlingen. We willen de leerlingen de kans geven om zich zonder vooroordelen te profileren in de nieuwe omgeving van de *Summer Academy*.

11. Er waren een aantal leerlingen niet aanwezig op de *Summer Academy*, waaraan is dit te wijten, denkt u?

Geen idee. Motivatie zou wel kunnen meespelen. Maar meestal willen de leerlingen echt wel actief deelnemen aan de SA omdat ze op voorhand op de hoogte gebracht zijn en dus op vrijwillige basis deelnemen.

Besluit:

Als antwoord op deze twee deelvragen:

Deelvraag: Wie zijn de leerlingen waarvan scholen denken, dat ze baat hebben bij het aanbod van de *Summer Academy*?

Leerlingen met taalachterstand, geen dagbesteding tijdens de vakanties, zelf niet op vakantie gaan, laag opgeleide ouders. Hiervoor verwees ik voor mijn bevraging naar mijn literatuurstudie.

Deelvraag: Wat wordt ingezet om de *Summer Academy* aantrekkelijk te maken bij leerlingen van het secundair onderwijs?

De leerlingen worden op de hoogte gebracht van het voorstel om deel te nemen aan de *Summer Academy* samen met het eindrapport in juni. Vaak wordt er hierover in gesprekken eerder op het schooljaar ook reeds over gepraat en zijn leerlingen en ouders al op de hoogte. Maar de brief ter uitnodiging wordt in juni besproken met de ouders en de leerling in kwestie op het oudercontact. Er is geen voorbereiding of voorkennis nodig ter deelname. Hetgeen de leerkrachten over de *Summer Academy* weten, leest u in het volgend meetinstrument.

8.7. Bevraging leerkrachten

Ouderbetrokkenheid schoolniveau

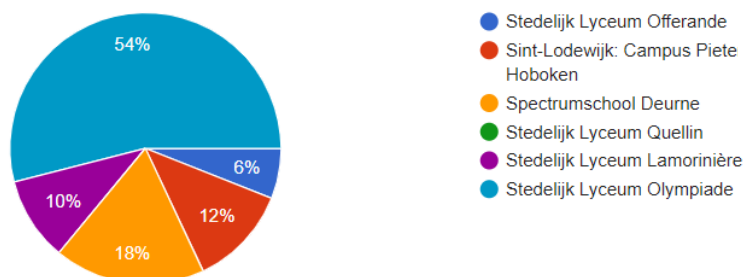
Beste leerkracht

Voor mijn bachelorproef kom ik graag te weten hoe u de contacten met ouders van meertalige leerlingen ervaart. Ik hou er rekening mee dat de ouder ook een voogd of opvoeder kan zijn. Ik vraag u vriendelijk om onderstaande vragen te beantwoorden.

Deze vragenlijst wordt anoniem afgelegd.

Met vriendelijke groeten
Samira Oulhaj
Studente AP

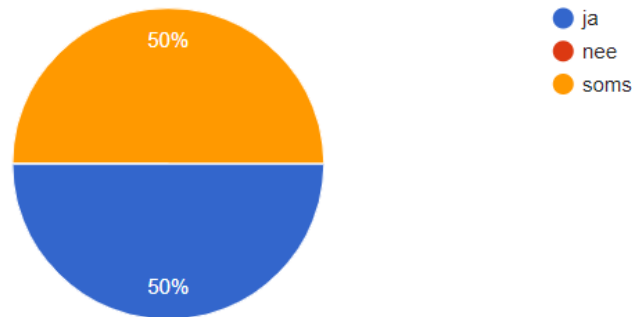
1. Op welke school geeft u les?



Dit zijn de scholen met de meeste inschrijvingen voor de *Summer Academy* waarvan Stedelijk Lyceum Offerande de meeste inschrijvingen had en Stedelijk Lyceum Olympiade de minste. Stedelijk Lyceum Quellin heeft aan deze bevraging vanwege drukte, niet deelgenomen.

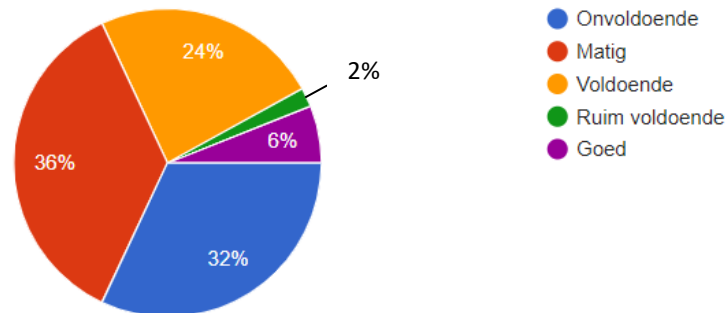
Communicatie

2. Weet u als leerkracht welke thuistaal bij de meertalige leerling wordt gesproken?



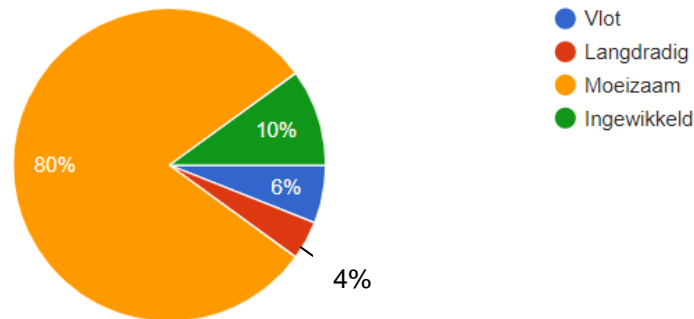
Deze vraag werd gesteld omdat de inschrijving voor de *Summer Academy* in het Nederlands gebeurt. Dit resultaat geeft een beeld over de onzekerheid die er bij de leerkrachten toch heerst ten opzichte van de ouders op het vlak van taalvaardigheid.

3. Hoe ervaart u de algemene communicatie met de ouders van deze specifieke leerlingen? (mailcontact, afspraken, opvolging, stiptheid...)



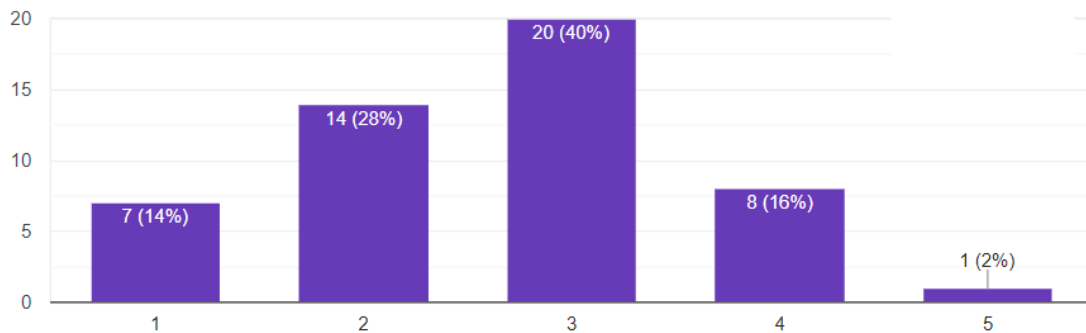
We hebben hier verschillende resultaten. Voorzichtig concludeer ik dat 32% van de leerkrachten moeilijkheden ervaart. De communicatie loopt evenwel ook stroef volgens 36% van de leerkrachten. Dit maakt dat communicatie een cruciale rol heeft gespeeld in de deelname van de leerlingen bij de Summer Academy.

4. Hoe verloopt de communicatie in het Nederlands naar de anderstalige ouders toe?



Hier zien we overduidelijk dat 80% van de respondenten aangeeft, dat taal een groot obstakel is in de communicatie. Voor deze analyse verwijs ik gelijk naar de brief (zie bijlage 2) die met de leerlingen naar huis wordt meegegeven. De brief zou volgens mijn inzichten ingekort moeten worden en in spreektaal dienen opgesteld. Mijn aanbeveling wordt gestaafd door de volgende vraagstelling.

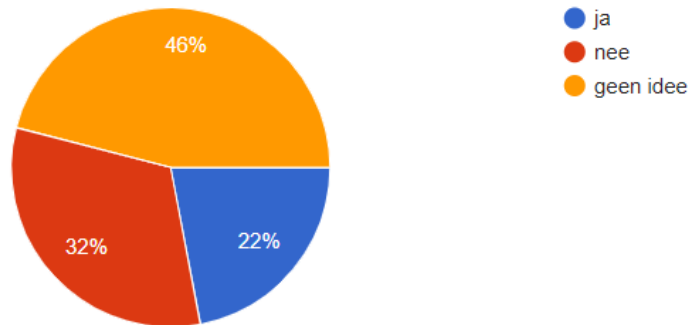
5. Hoeveel keer krijgt u op een schaal van vijf de terugkoppeling van de leerling dat de ouder niet begrijpt wat u bedoelt? Waarvan 1 nooit is en 5 altijd.



40% van de leerkrachten geeft aan dat dit regelmatig gebeurt. Samen met de score vier en vijf kom ik aan 58% van de leerkrachten die menen die extra uitleg toch te moeten geven.

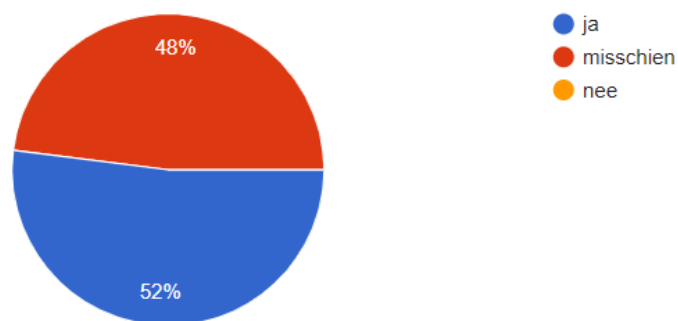
Ouderbetrokkenheid op klasniveau

6. Hebt u het gevoel dat deze meertalige doelgroep weten wat de term leerachterstand inhoudt?



Ik heb deze vraag gesteld omdat je als leerkracht niet alleen de leerling onder u hebt, maar ook de ouders. Zoals ik aanhaal in mijn literatuurstudie is ouderbetrokkenheid van essentiële waarde. 46 % van de leerkrachten in bovenstaande taartdiagram, geeft aan geen idee te hebben of de ouders begrijpen wat leerachterstand betekent. De *Summer Academy* zet zich zin om die *Summer loss* of leerachterstand bij te sturen, maar als 32% meent dat de ouders niet mee zijn op dit vlak, dan kan ik voorzichtig besluiten, dat de ouders van de afwezige kinderen niet weten hoe belangrijk de *Summer Academy* wel is. Deze vraag beantwoordt een deel van mijn hoofdvraag: 'Vinden de geselecteerde leerlingen van de *Summer Academy* het een meerwaarde om leerachterstand weg te werken in de zomer?' Met de nadruk op het begrijpen van de term 'leerachterstand'.

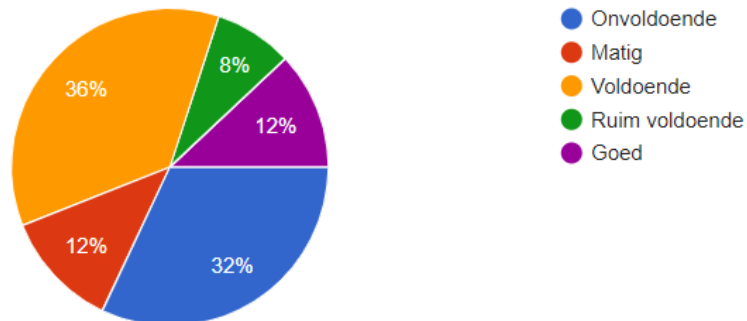
7. Denkt u dat de Summer Academy haar doeleinden beter zou bereiken moesten de ouders iets meer betrokken worden?



Volgend op de vorige vraag, kan ik besluiten dat deze twee vragen zonder wetenschappelijk onderzoek niet geanalyseerd kan worden. De meerderheid antwoordt volmondig 'ja.' Als toekomstige leerkracht sta ik hier ook pertinent achter.

Informatie de Summer Academy

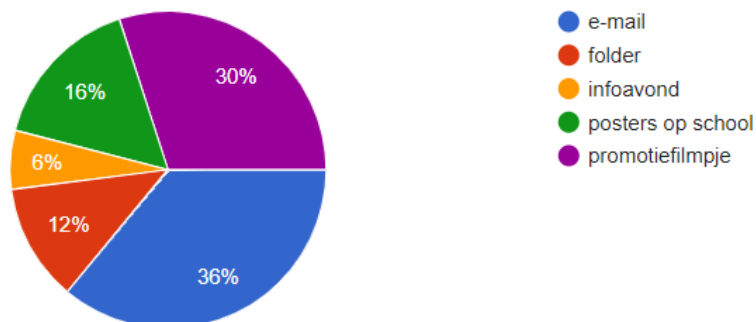
8. Hoe goed bent u op de hoogte over de Summer Academy?



Deze vraagstelling geeft een antwoord weer op de vraag of de leerkrachten mee zijn in het verhaal om de ouders hierin te begeleiden.

Het antwoordt hierop is dat 36% hier voldoende over weet, maar 44% matig tot onvoldoende.

9. Hoe wenst u informatie over de Summer Academy te verkrijgen?



Om de stad Antwerpen inspiratie te geven, liet ik de leerkrachten uit een aantal suggesties kiezen om informatie trachten te krijgen. Zo is de koploper het kanaal 'e-mail' en volgt het promotiefilmpje met 30%. Een infoavond scoort met 6% het minst, maar als de ouders ook uitgenodigd zouden worden, dan zou dit in juni minder belastend kunnen zijn voor de leerkrachten.

10. Hebt u nog een aandachtspunt te delen over de Summer Academy?

Ik ken de summer academy niet.

Aanbod v h vak Frans zou heel dankbaar zijn ; is er al enkele jaren niet meer

De afwisseling van het speelse karakter en de leerinhouden mag meer in de verf gezet worden.

Heb het gevoel dat de lln veel te laat worden ingelicht tijdens het schooljaar.

Eigenlijk is mijn betrokkenheid te klein om daar over te oordelen.

betere communicatie rond inschrijvingen

Al de klassen eens langsgaan en zo reclame maken.

goed initiatief

Welgeteld 12 leerkrachten gaven hier een antwoord op. Ik selecteerde acht antwoorden als meerwaarde voor dit onderzoek. Het lijkt me dat er een wil is vanuit de leerkrachten om samen te werken met de organisatie. Dit is te begrijpen omdat leerkrachten het liefst ook resultaat zien naar september toe.

8.8. Interview parlementslid Koen Daniëls

Ik heb ervoor gekozen om woordelijk te transcriberen. Ik heb alles opgeschreven van wat er tijdens het interview werd gezegd maar ik heb aarzelingen en stopwoordjes genegeerd. Ik heb de leesbaarheid verbeterd door met volzinnen te werken. De betrouwbaarheid is 99.7%.

1. Op onderwijsniveau is er micro-, meso-, en macroniveau. Op welk niveau kunnen we de *Summer Academy* (zomerschool) volgens u plaatsen?

Ik denk op de drie niveaus.

- Micro is klasniveau, dus de klas waar het vertrekt. Zijnde de leerkracht en de school die vaststellen welke leerlingen baat hebben bij een *Summer school*.
- Macro is het Vlaams Beleid. Wij gaan verder met die vaststellingen en de waarom die zijn gedaan? Het decreet is er gekomen om die zomerschool school mogelijk te maken.
- Meso is dan het niveau waarop het is georganiseerd want niet elke school organiseert een zomerschool want zoals in Antwerpen is dat op een aantal plaatsen.

Waarom ik zeg dat die drie niveaus samenhangen. De zomerschool kan maar zo goed – effectief en efficiënt zijn als de doorstroom van informatie van de school van de klas waarvan de leerling komt. Zijnde als die leraar of klastitularis goed aangeeft waar deze leerling staat en aangeeft vanaf welke punten geremedieerd moet worden, dan moet dat bij die zomerschool terecht komen en hier gericht aan werken. Natuurlijk hebben al die verschillende leerlingen andere noden en om ineens aan je hoofdvraag te koppelen: ‘Waarom komen leerlingen wel of waarom komen leerlingen niet?’

Eigenlijk moet die zomerschool afgestemd zijn op wat de noden zijn zonder dat hier teveel op het spelen wordt ingezet of anderzijds op een strafschoon zou lijken. Als het kind het gevoel heeft van wat zit ik hier te doen, dan komt die de 2^{de} dag al niet meer. Als een andere leerling daar zit en die heeft zoiets van ‘ik begrijp hier niets van, dan komt die ook niet meer. Dus vandaar dat die drie niveaus micro, meso en macro op elkaar moeten inrijgen.

2. Hypothese: Kunnen we de *Summer Academy* ook niet laten doorgaan in bijvoorbeeld de kerst- en de lentevakantie? Wat vindt u van een *Winter Academy*?

Ik denk dat we ook in andere vakantie kinderen en jongeren de kans moeten geven die hier inderdaad nood aan hebben. De zomer is natuurlijk denk ik een dankbare periode omdat die ook langer duurt. De winter- kerstvakantie duurt twee weken, de lente- paasvakantie ook. Ik ben hier absoluut niet tegen dat daar ook initiatieven worden ingericht. Die vakanties zijn iets korter maar misschien meer gefocust. Als ik kijk naar zomerschool dan is er heel wat sport en spel naast het effectieve leren. In de zomer is dat iets makkelijker te organiseren dan in de winter. Maar ik ben nu praktisch aan het denken maar puur in concept zoals in de zomervakantie dan kijk ik nu naar de kerst- en paasvakantie dat daar ook iets als een zomerschool zou kunnen komen maar meer iets als een bijschool. Daar ben ik absoluut niet tegen. Integendeel. Ik denk dat dat interessant zou zijn.

3. Voorstel: Stel dat we preventief gaan werken en het kleuter- en lager onderwijs bij de *Summer Academy* gaan betrekken. We pakken de noden aan als ze jonger zijn. Zij hebben geen ruimere vakken zoals in het Secundair Onderwijs maar uiteindelijk kunnen we de eindtermen volledig doortrekken. Bijvoorbeeld bij meetkunde 'de vormen.' Als je als kleuter de vormen spelenderwijs niet kent en je in de lagere school vervolgens de vormen niet kan benoemen op een wiskundeblaadje dan zal je als kind in het middelbaar moeilijk een wiskundige berekening kunnen maken.

Ik denk wel dat dat juist is wat u zegt maar dit valt niet alleen op te lossen met de zomerschool. Ik denk dan aan het Vlaams beleid waar we aan het proberen zijn om ervoor te zorgen dat die kinderen effectief naar de kleuterklas gaan. We zitten momenteel aan een participatie van rond de 98%. We hebben daarin een groeipakket boven de kinderbijslag opgenomen in ruil dat als het kind naar de kleuterschool gaat, recht heeft op die premie. Dit om de ouders wat meer te lokken aangezien de kleuterschool een heel belangrijke basis is. Daar leer je al veel en zoals je u al inderdaad zei inhoudelijk bijvoorbeeld de meetkundige vormen en begrippen zoals minder, meer, kleiner en groter. Maar ook begrippen in het rekenen maar ook de taalontwikkeling voorlezen maar ook taal oefeningen, een rijke woordenschat hebben, is daar cruciaal. Dit was de eerste manier om leerachterstand te voorkomen.

De 2^{de} manier is wat ook door minister Ben Weyts werd ingevoerd is die Koalataalproef, die bij alle leerlingen worden afgenomen. Dit is belangrijk omdat onderwijs taal is, of je nu wilt niet, onderwijs is taal. Rekenen en vraagstukken is taal maar ook geschiedenis, wetenschap-en techniek is taal maar ook mens & maatschappij. We moeten daarop inzetten daaraan gekoppeld zijn initiatieven zoals zomerscholen. Inderdaad Samira, heel goed gekoppeld van u is dat wij daar inderdaad veel vroeger moeten op ingrijpen. Daar hebt u 100% gelijk in, dus véél vroeger. De kleuter en lagere schooljaren zijn cruciaal.

Een 16 jarige die twee jaar blijven zitten is en blijft rondhangen op straat krijg je niet meer terug in de klas. Vanaf het moment dat die voelt dat het geen nut meer heeft, komt die niet meer. Dat is de reden waarom we in de basisschool die Vlaamse proeven/toetsen in het 4^{de} en het 6^{de} leerjaar afnemen, net om te kijken welke leerwinst wij genereren maar ook om de scholen te begeleiden zelf te kunnen vaststellen waar we nu met onze leerlingen op een valide en betrouwbare manier staan. Dus niet alleen binnen de schoolmuren een evaluatie maar Vlaanderen breed, om te kijken waar we staan met die leerlingen en net omwille van die redenen sneller in te grijpen. Wat ik daarop nog wil aangeven is dat we in de modernisering van de Secundair Onderwijs de eerste studiejaren ingebouwde remediëring hebben ingebouwd. Vroeger was dit extra wiskunde, Latijn, techniek nu is er die remediering ingebouwd dus verdieping. Meestal krijgen de leerlingen verdieping op vlak van Frans, wiskunde, Nederlands. Dit zijn een aantal vakken die dat kunnen.

Op die manier zijn er beleidsmatig al wat maatregelen genomen om te zorgen dat leerlingen vroeger bij de les worden gehouden. Daaraan gekoppeld zijn er die zomerscholen die in de eerste instantie zoals u terecht zei nu vooral remediërend zijn, daar kan ik inkomen. Omgekeerd zoals ik nu denk aan taalklassen die in de zomer worden georganiseerd om dat Nederlands er terug in te krijgen. Sommige kinderen horen ganse zomer geen Nederlands wat natuurlijk niet evident is. Dit zijn natuurlijk zaken die meetellen en een reden des te meer om een Summer school voor kleuter en lager te organiseren.

- 4. Ik krijg vaak de vraag van 16 jarigen die werk zoeken maar er geen vinden en hierdoor de school verlaten en snel rijk willen worden met drugs. Stel dat de *Summer Academy* in de namiddag leren wordt in de praktijk maar betaald. Dus dat de *Summer Academy* een aanbod uitwerkt om praktijkgericht leerachterstand weg te werken en tegelijkertijd deze kinderen een job aanbiedt? Je hebt één de integratie in de maatschappij en twee je houdt ze onrechtstreeks op de schoolbanken.**

Geweldig pleidooi Samira. Ik denk dat we u moeten inzetten op een aantal pleintjes in Antwerpen om tegen een aantal van die gasten te zeggen dat het misschien kan zijn dat je snel rijk wordt met drugs maar dat mooie liedjes niet lang duren.

Wat u eigenlijk beschrijft is duaal leren voor leerlingen die schoolmoe zijn maar niet leermoe. Vroeger had je in het secundaire onderwijs enkel de keus uit Technisch secundaire onderwijs en het Beroeps secundaire onderwijs waar je als leerling stage kon doen.

Wat is stage? Dat was het inoefenen van wat je op school had geleerd.

Wat is duaal leren? Je leert op de werkvloer en je krijgt er een vergoeding voor. Dat bestaat vandaag in het secundair onderwijs. De vergoeding die je ervoor krijgt, gaat niet over duizenden euro's maar over een paar honderden euro's. Voor degene die denken hier rijk van te worden, die trek je daarmee helaas niet over de streep. Maar voor leerlingen die voor de arbeidsmarkt rijp zijn, is ook een interessant gegeven voor de werkgever.

Dit is sinds deze legislatuur samen met minister Ben Weyts ingevoerd. Uw vraag is of wij dit niet kunnen doortrekken in de zomer?

Ik denk dat dat een interessante vraag is maar wij staan in Vlaanderen met de zomerschool nog maar in een kinderschoen. De zomerschool is nieuw en is daar nog zoekende in. Maar uw hypothese is iets om mee te nemen om eens naar te kijken. Ik heb het dan over bijvoorbeeld 'hout en bouw'. Dat is dan rekening houden met het bouwverlof en is vier weken vakantie. Ik zie ook wel in bedrijven dat werknemers die rol van begeleider/mentor op zich nemen. Als die begeleiders daar dan niet zijn, is dat

ook niet evident om die op te vangen. Dit is dan misschien iets dat we met een proefproject moeten bekijken:

- Hoe ver springen we hiermee?
- Wat zijn een aantal zaken die in de weg staan?

Terug naar u, is hetgeen wat u zegt belangrijk: 'Komen dan meer jongeren en blijven ze langer?'

Dat is een belangrijke vraag, maar ik ben genegen om dit in een proefproject mee te nemen.

5. Natuurlijk, zoals u weet haalt 22% geen diploma. Dat is heel veel.

Mr. Daniëls: Hoeveel? Nee, dat is 12%.

Ik: Ach zo. Ik heb afgebakend naar het Antwerpse en dat is 22% dacht ik.

Mr. Daniëls: Knikt bevestigend.

Ik: Ik denk op Vlaams niveau dan meer?

Mr. Daniëls: Op Vlaams niveau zitten we met die 12% onder de Europese doelstelling.

Ik: Maar in het Antwerpse Stedelijke context is dit toch een ander cijfer?

Mr. Daniëls: Ja inderdaad. Dat is natuurlijk een heel hoog cijfer.

In al die onderzoeken, komt altijd hetzelfde terug. Als je de onderwijstaal, dus het Nederlands onvoldoende beheerst dan worden alle schoolvakken moeilijk.

Ik: Voorbeelden van onhandelbare attitude treden dan op zoals:

- De leerling wil niet naar school;
- De interesse daalt;
- Uitspraken zoals: de leerkracht zeurt alleen en maakt me het leven zuur;
- Niet gelukkig zijn;

Mondt uit in volgende gedachtegoed: 'De maatschappij geeft me geen kansen.'

6. U bent een onderwijsspecialist en wilde even iets kort aanhalen. Ik merk dat er veel schorsingen worden gedaan op scholen. Zonder onderzoek is dat significant veel meer dan in de jaren '90. Verliest de leerling op deze manier niet nog meer leerkansen? Ik begrijp volledig dat straf noodzakelijk is om te voorkomen dat de leerling een schoolse machtsgreep zal grijpen. Mijns inziens is dit voor mij een dualisme, omdat de leerling dan op geen enkele manier tot het leren wordt betrokken en enkel blij zijn roes uitslaapt.

Samira, over hetgeen je aanhaalt. Verliezen we leerkansen? Het antwoord daarop is: "ja".

Is elke schorsing een schorsing teveel? Het antwoord is daarop wederom "ja".

Maar u hebt het zelf gezegd. Soms kan het niet anders en moet je een signaal geven aan de leerlingen ten opzichte van de andere. Je haalt hier net een voorbeeld aan van een

gevecht. De slachtoffers krijgen dan een signaal dat vechten niet getolereerd wordt. Als je niet optreedt, waarom zouden die anderen dan ook niet gaan vechten. Dat is een gegeven. Ik kijk nu naar de ouderlijke verantwoordelijkheid die toch wel wat meer op de voorgrond verschijnt ook in verband met de zomerscholen.

Je hebt daar als ouder een ouderverantwoordelijkheid. Als kinderen het gevoel hebben dat alles kan en alles mag, dan gaan ze zoals u zegt de macht grijpen.

Dat is waar het over gaat en dan moet je als ouder en school kunnen zeggen:

- Dit kan niet!
- Dit gebeurt hier niet!
- Dit mag hier niet!

Ik: Een schorsing is een dubbele.

Mr. Daniëls: Een schorsing is soms het laatste redmiddel. Een schorsing is meestal niet als een leerling één keer iets heeft mispeuterd. Er is altijd een dossier ter beschikking van wat er allemaal is vooraf gegaan. Er werden voor de schorsing al heel veel kansen gegeven naar zowel de ouders als naar het kind toe.

Op een bepaald moment houdt dat wel ergens op omdat pedagogisch gezien in de maatschappij je niet kan doen en laten wat je wilt.

Een maatschappij is enigszins gereguleerd en gegrond. Gelukkig maar.

Stilte.

Ik: Ik ben het volledig eens met u. Als u nu de geschorste leerling onder de loep neemt waarbij de ouders niet mee zijn in het verhaal, dan is dit te vergelijken met een gaatje in de bodem van een emmer dat niemand ziet.

Die emmer zal nooit gevuld raken door dat ene gaatje waardoor het water traag maar geleidelijk aan doorsijpelt.

Daarom dat ik dit ook doortrek naar de *Summer Academy*.

Je mag zo lang je wil die kraan laten open staan om die emmer te vullen, maar als je dat gaatje niet dicht of gewoonweg een andere emmer koopt, dan zal het water door die emmer blijven sijpelen.

Ik hoop hierbij met mijn proef de focus ook te laten leggen op de ouder. Het is niet beledigend om de ouders onder de loep te nemen. Integendeel, dit mag gezegd worden.

Ze hebben dat niet liever dat je hen erop wijst en hen leert waar het om draait.

Leerachterstand is niet alleen een lijdensweg voor het kind, maar ook voor de ouders.

Een ouder die op het oudercontact verschijnt en een 'ja' knikt wil niet altijd zeggen dat het levensdoel begrepen is namelijk 'een diploma halen.'

Het wordt tijd dat we in Vlaanderen deze doelgroep gaan aanspreken. Bang zijn, hoeft niet. Zij staan hier voor open en willen niets liever.

Dit terzijde, heb ik mijn kans net gegrepen en deed een warme oproep hiernaar.

**7. De leerkrachten samen met de zorgcoördinator hebben de keuze uit:
Aanbod 1: De Zomerschool Vlaanderen: spel en leren wordt in elkaar
verweven.**

**Aanbod 2: De *Summer Academy*: in de voormiddag lessen en in de namiddag
Piazza dell'Arte VZW die voor een verrijkingprogramma zorgt.**

**De Vlaamse Overheid geeft pas subsidies als er spel in verwerkt wordt. Verbeter
me als ik fout ben. Wat als je als VZW liever het reguliere onderwijs verderzet in
de zomer?**

Op zich is er geen verplicht programma voor de zomerschool opgelegd en is er ook niet
gezegd wat het moet zijn omdat wij daar enige vorm van vrijheid hebben in gelaten. Een
verrijkingprogramma aanbieden is mogelijk, maar dan moet het kind daar wel in
vooruit zijn geraakt, gekoppeld aan het onderwijs. De werking is, dat de zomerschool
een project indient dat beoordeeld wordt door de administratie van het onderwijs.
Hierbij wordt gekeken of er voldoende gestreefd wordt naar vooruitgang.

Mr. Daniëls: Maar Samira, heb je dan liever theorie zoals de klassieke school?

Ik: Ja, want na de zomer start het klassieke onderwijs toch gewoon terug.

Mr. Daniëls: Vanwaar dit komt? Je moet een meerderheid hebben voor een decreet te
kunnen stellen in een parlement.

- Er zijn mensen die vinden dat de zomerschool niet als school-school moet zijn.
- Er zijn mensen die spelend leren wilden.

Op die manier is het nu georganiseerd dat zowel inhoud en spel worden aangeboden.
Een verrijking zodat het niet de hele dag klas is. Dat zou ik ook niet goed vinden omdat
ik denk dat er nog minder dan 90 van de 234 leerlingen aanwezig zouden zijn. Het moet
nog aantrekkelijk blijven.

Ik: Ik heb een aantal leerlingen tijdens de *Summer Academy* aangesproken. Van die paar
leerlingen zei er geen één geïnteresseerd zijn in spel maar in een goede basis leerstof om
een goede job te vinden en ouders te helpen.

De vraag die rijst is: 'Wat willen deze kinderen?' Want dit decreet lijkt me opgelegd door
de volwassene of zijn er onderzoeken in Vlaanderen waarvan ik niet wist dat die er
waren.

Mr. Daniëls: Het programma wordt zelf bepaald door de zomerschool.

Ik: Dus rekenen mag zowel spelenderwijs aangeboden worden als met een rekenblaadje.

Mr. Daniëls: Samira, de grondwet artikel 24.

Deze grondwet zegt dat de overheid dat niet mag bepalen. De aanpak is een
pedagogische vrijheid voor het onderwijs en daar valt de zomerschool ook onder.

Artikel 24 van de Belgische grondwet zegt het volgende:

• *Art. 24⁸*

§ 1. Het onderwijs is vrij; elke preventieve maatregel is verboden; de bestraffing van de misdrijven wordt alleen door de wet of het decreet geregeld.

De gemeenschap waarborgt de keuzevrijheid van de ouders.

De gemeenschap richt neutraal onderwijs in. De neutraliteit houdt onder meer in, de eerbied voor de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen.

De scholen ingericht door openbare besturen bieden, tot het einde van de leerplicht, de keuze aan tussen onderricht in een der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer.

§ 2. Zo een gemeenschap als inrichtende macht bevoegdheden wil opdragen aan een of meer autonome organen, kan dit slechts bij decreet, aangenomen met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen.

§ 3. Ieder heeft recht op onderwijs, met eerbiediging van de fundamentele rechten en vrijheden. De toegang tot het onderwijs is kosteloos tot het einde van de leerplicht.

Alle leerlingen die leerplichtig zijn, hebben ten laste van de gemeenschap recht op een morele of religieuze opvoeding.

§ 4. Alle leerlingen of studenten, ouders, personeelsleden en onderwijsinstellingen zijn gelijk voor de wet of het decreet. De wet en het decreet houden rekening met objectieve verschillen, waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht, die een aangepaste behandeling verantwoordt.

§ 5. De inrichting, erkenning of subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap wordt geregeld door de wet of het decreet.

De grondwet is inderdaad al veel ouder dan de zomerscholen. Echter is de grondwet nog steeds geldig en vallen de zomerscholen onder deze wetgeving.

Tot hier mijn vragen meneer Daniëls. Ik dank u vriendelijk voor uw tijd.

⁸ De Belgische grondwet: artikel 24 van https://www.senate.be/doc/const_nl.html

Heel graag gedaan Samira. Als ik u niet meer zie, heel veel succes met uw motivationele aanpak te verspreiden namelijk:

- Ga naar school;
- Zorg voor dat diploma;
- Doe uw best;
- Zet in op de basis;
- Stuur uw kinderen naar school;
- Belangrijk: leer Nederlands.
-

8.9. Interview schepen Jinnih Beels

Belangrijk is om te beseffen dat de schepen een beleidsverantwoordelijkheid heeft. Ze kan lijnen uitzetten, maar de praktische uitvoering ligt niet bij haar. Haar inzichten geven antwoorden op mijn deelvragen en kunnen tegelijkertijd dienen als advies naar de *Summer Academy* toe.

1. Bent u betrokken bij de organisatie van de *Summer Academy*? U bracht hen ook een bezoek tijdens de zomerschool van 2021. Wat evalueerde u toen?

Je moet weten dat zo'n bezoek van de schepen vooral een kennismakingsmoment is en niet als doelstelling heeft om daar een kwalitatief of kwantitatieve evaluatie te doen. Wat me aansprak was de manier waarop de *Summer Academy* werd aangebracht en dat is verruimender tegenover het traditioneel onderwijs. Zeker de combinatie van dat leren met de creatieve workshops die daaraan werden gekoppeld.

Vanuit onze dienst onderwijs is er op basis van de samenwerkingsafspraken uiteraard een evaluatie opgemaakt door de *Summer Academy*.

Was dit de eerste zomerschool die u bezocht?

Neen, ik heb er ook andere bezocht bij onder andere het Stedelijk Onderwijs en die van anderstalige nieuwkomers.

Hebt u na de kennismaking met de *Summer Academy* een verslag opgesteld naar de organisator Dag De Baere? Is daar nog een gesprek rond geweest?

Er zijn verschillende gesprekken geweest tussen het kabinet en *Teach for Belgium*. Die hebben nu ook een tegemoetkoming vanuit zomerschool Vlaanderen. Het is niet dat ik de evaluatie moet opstellen maar zijzelf, samen met onze dienst onderwijs, op basis van de convenant en de doelstellingen die voor ogen worden gesteld. Mijn adviseurs volgen dat op en houden mij uiteraard op de hoogte.

Als wij een zomerschool aanbieden dan vind ik dat dat moet aansluiten op het traject dat zij tijdens het schooljaar lopen. Want een wiskunde probleem zal niet op twee weken bijgewerkt worden. Ik vind zelfs dat het ook mag gaan voor kinderen die schoolmoe zijn of de bui hebben hangen van school net door de methodiek of door die andere manier van leren terug hun schoolse motivatie vinden. We moeten ook opletten dat we geen vrijetijdsaanbod gaan creëren want het is het onderwijs die het organiseert, samen met partners. De leerwinst en het schools welbevinden moeten centraal staan.

Ik ben het eens met uw uitspraak want in mijn bevragingen naar de ouders toe geeft een groot deel van de populatie aan, te denken dat de zomerschool spelen is of iets anders.

Ja Samira, het is een goede doorverwijzing en een goed aanbod maar we moeten een langetermijnvisie ontwikkelen zodat de juiste kinderen omwille van de juiste redenen in zo'n zomerschool terecht komen.

2. Er wordt een diagnostische toets op de eerste dag bij de start van de *Summer Academy* afgelegd. Denkt u dat de leerkracht in staat is om zijn voorbereidingen dan gauw aan te passen? Hoe staat u hiertegenover? Hoe kan dit organisatorisch beter?

Wij zijn niet tot in detail op de hoogte van die diagnostische toets en wat dat inhoudt. Ik kan me enkel baseren op wat ze in het Stedelijk Onderwijs doen. Het belang van die toets is om inderdaad een soort ijkingspunt te hebben van de leerlingen en dan achteraf te zien of er leerwinst is geweest op die periode tussen start en einde. Als antwoord op uw vraag weet ik niet goed hoe TFB daar op inspeelt maar in een gewonde klascontext moet er ook gedifferentieerd worden. Er zullen altijd kinderen zijn die moeilijker begrijpen wat ze moeten doen. Maar er zijn er ook die zullen zeggen dat dit voor hen herhaling is. Natuurlijk kan ik me inbeelden dat je als leerkracht in spe niet alle materialen klaar hebt liggen. Dit is het boeiende aan TFB, dat die leerkrachten daarin worden gesteund en geprikkeld. Zij krijgen een realistische blik op het onderwijs en de klaspraktijk.

- Kan dat niet vroeger?

Ik denk niet in de context van de *Summer Academy* omdat dat niet evident is, maar wat we wel binnen het Stedelijk Onderwijs aan het bekijken zijn, is hoe de zomerscholen meer een element kunnen worden in een langer traject van een leerling. Doorheen het schooljaar ben je als leerkracht al aan het remediëren. Wij gaan na hoe de zomerschool in het algemeen daar verder op kan bouwen.

3. Ik denk dat het feit dat veel leerlingen niet in de buurt van de lesplaats wonen een drempel of een barrière is om te komen of te blijven komen? Hoe denkt u hierover?

We hebben toen ook die opmerking gehad toen we op bezoek gingen. Nu is het ondertussen zo dat er meerdere zomerscholen zijn buiten de *Summer Academy*. Ze proberen ook het overzicht op tijd kenbaar te maken. We moeten er ook eerlijk in zijn, dat niet alle leerlingen op één plek terecht kunnen. Er zijn scholen die zo'n zomerschool enkel voor hun eigen leerlingen organiseren en daarom vinden we dat zo sterk van de *Summer Academy* dat die zich zo sterk openstelt voor iedereen. We merken nu ook op, naar komende zomer, dat er meer partners komen. Ons onderwijsbeleid zet zich daar echt voor in, om meer partners te vinden die zo'n zomerschool-aanbod willen doen.

We proberen echt te kijken naar die spreiding. Ik ben dan wel persoonlijk van mening dat we moeten kijken naar wat het meest zinvolle is voor de leerling en dan kan het soms wel zijn, dat de leerling zich meer moet verplaatsen voor een beter aanbod op maat. Vooral voor de jongeren wordt gekeken naar de inhoud omdat je op die manier grotere groepen bijeen krijgt. Voor de zomerscholen van het basisonderwijs proberen we zoveel mogelijk buurtgericht te kunnen doen.

4. Maar volgens de inschrijvingslijst komt de meerderheid van deze leerlingen van het Stedelijk Lyceum Offerande. Nu gaat de *Summer Academy* door op het Stedelijk Lyceum Olympiade. Volgens mevrouw Volders is dit omdat ze een school zochten en het Stedelijk Lyceum Olympiade kandidaat was. Zou het niet beter zijn om een nieuw centraal punt te overwegen?

Het is niet dat we voor de *Summer Academy* of TFB aan het zoeken zijn naar meerdere locaties. Op dit moment zijn die middelen er ook niet. Als TFB ons aanspreekt over een andere locatie met een onderbouwing omwille van die en die redenen, dan mag die vraag zeker gesteld worden. Het is niet dat een andere locatie niet mogelijk is, maar dan zal het weer verder zijn voor andere kinderen. Je moet ook rekening houden met de vraag die wij krijgen dat de school groot genoeg moet zijn om een grote groep te *hosten*.

5. Op donderdag 27 januari 2022 geeft u in een artikel van de Gazet van Antwerpen aan dat de opkomst naar de zomerscholen 2021 teleurstellend waren. U verklaarde dat dit te wijten is aan *last minute* vakantieboekingen.

Hypothese: Zou het niet kunnen zijn, dat zowel de ouder als het kind niet voldoende geprikkeld is om deel te nemen? Wat is uw gedacht hierover?

We hadden natuurlijk het eerste jaar volop corona en mochten we niet op reis of op kamp. Alles was dicht waardoor er meer deelnemers waren voor de zomerschool. Dit ging heel nauw door na de *lock down* en de schoolsluitingen waardoor dit voor de leerlingen als de scholen met de ouders wel heel actueel was. Dan merkten we in het tweede jaar veel minder opkomst is geweest omdat het gewone leven terug op gang kwam en kinderen op vakantiecampen gingen en inderdaad ook naar familie. Dat waren een aantal van die redenen die wij zelf hebben bevraagd bij het annuleren van die inschrijving of bij het niet inschrijven. Telkens werd aan de ouder die afbelde gevraagd naar de reden van afwezigheid.

Dus ja, de hypothese is echt wel dat het een aantal en-en factoren zijn. Zomerscholen zijn niet zo super ingeburgerd en ik denk dat we daarin voorzichtig willen zijn van waar willen we daar op lange termijn mee naartoe

6. De inschrijvingen van de *Summer Academy* stonden open vanaf 16 juni 2021. Mevrouw, is 16 juni niet te laat? Wat zijn uw bevindingen hierover?

Ik denk dat er twee dingen zijn, enerzijds het kenbaar maken en dit moet natuurlijk vroeger. Aangezien dit al een aantal jaren loopt is het al wat gekend. Anderzijds zijn we nu ook aan het inzetten op communicatie die rond de zomerscholen gaat. Van zodra dat bekend is welke partners er meedoen, wordt dat al gecommuniceerd naar alle scholen en naar alle onderwijsnetten. We zien erop dat die communicatie helder verloopt zodat de jongeren of kinderen weten waar ze terecht kunnen. Deze communicatie verloopt al veel vroeger. Waarom die inschrijvingen pas in juni starten voor de *Summer Academy* weet ik niet maar er wordt ook wel rekening gehouden met de adviezen van de klassenraden die op het einde van het schooljaar doorgaan. Het advies dat wordt gegeven door de leerkrachten is geen verplichting. In die laatste periode van het schooljaar wordt met de evaluatie duidelijk of een zomerschool zinvol is of niet. Het zou vreemd zijn om dit al in maart te doen, dan heb je nog een trimester voor leerdoelontwikkelingen.

Ik had twee weken geleden een gesprek met twee leerkrachten van het Stedelijke Lyceum Lamorinière campus Mercator. Beide leraren melden me dat dat ze die 16 juni eigenlijk veel te laat vinden om dan pas in te schrijven omdat het oudercontact daar niet veel later op aansluit en vele ouders niet aanwezig zijn op dat moment. De brief die de leerlingen meekregen, ging op die manier ook verloren, doordat het nog maar twee weken was voor de zomervakantie. De leerkrachten moesten met de ouders contact opnemen om toestemming te verkrijgen om het kind in te schrijven. Kan die brief niet vroeger klaarliggen voor aan die ouders te overhandigen?

Als dit zuiver gaat over het praktische, dan zouden ze die brief vroeger kunnen meegeven om dan die toestemming te geven tegen die 16^{de}. Maar dit is een heel goeie insteek Samira en koppel dit zeker terug aan de *Summer Academy*.

7. In dit zelfde artikel hoopt u meer leerlingen te bereiken? Hebt u een idee hoe de dienst van mevrouw Emmy Proost hiervoor kan zorgen?

Ik denk dat sensibiliseren vooral in de scholen zelf zit. Hetgeen de dienst van Emmy Proost doet is het aanbod bekend maken bij de onderwijsnetten en op regelmatig overleg het hebben over hoe die zomerscholen te organiseren en daar op in te zetten. Dan is het aan de scholen om de leerlingen en de ouders voor wie het nodig is te motiveren. Er wordt verwacht dat er een warme overdracht wordt gedaan en een advies van de leerkrachten naar de leerlingen kan gebeuren. Zowel door de provincie als door de stad wordt de zomerschool kenbaar gemaakt. Normaal gezien zou eender welke ouder dat aanbod moeten vinden. Tuurlijk weten we alle twee dat dat niet zo werkt. Dit moet echt mondeling besproken worden met de verschillende partners en er samen met de ouders aan werken om dat kenbaar te maken. Dus het kenbaar maken gebeurt wel door de stad maar omwille van alles wat we nu hebben besproken is het niet zo dat er een grote media campagne wordt opgezet. Het wordt bekendgemaakt via nieuwbrieven dat er zomerscholen zullen zijn. Er is ook een sterke link met de jeugdpartners als ouders op zoek gaan naar aanbod of vragen hebben rond zomerscholen. De informatie wordt wel bekend gemaakt naar de scholen toe en via een aantal partners zoals de schoolbrug...wordt dat ook aan de ouders bekendgemaakt. Maar die zomerscholen zitten heel snel vol – als iedereen zou komen opdagen, toch.

Ik heb leerkrachten en ouders gevraagd via welk kanaal zij informatie zouden willen krijgen. Hierop werd in een meerkeuzevraag op geantwoord. Staat de stad Antwerpen hiervoor open om dit te bekijken om hierin te groeien in de toekomst?

Ja zeker. Zoals daarnet die inschrijvingsbrief. Als dit echt helpt om dit vroeger kenbaar te maken qua communicatie dan zijn alle ideeën zeker van harte welkom.

8. U deed een warme oproep naar het ontwikkelen van een instrument om alle zomerscholen op een gelijkaardige manier te laten evalueren. Wie zou dit kunnen ontwikkelen?

De organisatie van de zomerscholen zit bij onze onderwijsdienst. We hebben hen gevraagd om in alle convenanten de evaluatie op te nemen. Wat merken we nu op na twee jaar zomerschool is, dat die financiering en richtlijnen in volle coronatijden zijn gekomen. Dat moest allemaal heel snel- snel. We merken nu wel inderdaad dat er op

verschillende manieren wordt geëvalueerd. Wij zijn daar met het Stedelijk Onderwijs redelijk ver in gevorderd en hebben we met al die zomerscholen al wat proef gedraaid omtrent die evaluatie. We zijn daar extra hard op aan het inzetten om dat te ontwikkelen.

Om dat echt kwaliteitsvol te maken kan in samenwerking met wetenschappers, universiteiten en hogescholen een grondige evaluatie en impactmeting ontwikkeld worden.

Vanuit onze planning en de projecten met wie wij samenwerken zetten we die evaluatie altijd mee in, omdat wij echt een impactmeting willen, net om bij alle partners die *awareness* te creëren dat wat je doet, dat je dat ook echt moet gaan meten en niet alleen over hoeveel leerlingen er komen opdagen of hoeveel trajecten we hebben gedaan.

Wat was het effect van uw traject op dat leerproces van die leerling? Is die leerwinst gebeurd, ja of neen?

Dus dit moet verder vorm krijgen en hier zijn de aanbieders en de stad samen verantwoordelijk voor.

9. Nieuw partnerschap: Staat het kabinet van onderwijs van de stad Antwerpen ervoor open om een partnerschap aan te gaan met het departement onderwijs en training van de AP Hogeschool? AP zou elk academiejaar studenten kunnen inzetten om onderzoek te laten doen ten dienste van het onderwijs. Ik geloof dat de inbreng van laatste jaarsstudenten optimaal kan zijn hierin. De mogelijkheid is er ook om een aantal studenten op één onderzoek te zetten.

Tuurlijk en helemaal waar zoals je het zegt. Maar als het vanuit de studenten komt dan zou het eens zo leuk zijn. Ik ben bereid om rond onze onderwijsthema's samen te komen.

Dank u! Ik zal het doorgeven aan mijn opleidingshoofd mevrouw Eva Maertens en mijn promotor meneer Tom Hancké hierover berichten.

Ik dank u vriendelijk voor uw tijd. Ik bezorg jullie gauw een afgedrukte versie van mijn bachelorproef.

9. Globale besluiten en aanbeveling

Mijn besluitvorming kruist het ontwerp van Decreet van het Vlaams Parlement dat werd ingediend op 22 april 2022.⁹ Ik heb een aantal punten uit dit voorontwerp opgenomen dat mijn onderzoek bekrachtigt.

In mijn opinie zou verder onderzoek op mijn proef zeer waardevol zijn. Er zijn immers zaken die bij de *Summer Academy* aangepast kunnen worden om zo nog doelgerichter te gaan evalueren. In wat volgt, overloop ik enkele voorstellen om verder onderzoek op te stoelen en om het experiment waarop deze bachelorproef gebaseerd, nog meer uit te diepen.

De onderzoeksvraag van deze bachelorproef luidt als volgt: Vinden de geselecteerde leerlingen van de *Summer Academy* het een meerwaarde om leerachterstand weg te werken in de zomervakantie?

Het gehele onderzoek heeft een volledig beeld weergegeven van de situatie zoals die nu momenteel is. Om te beginnen wil ik benadrukken dat ik de *Summer Academy* heel positief heb benaderd. Deze organisatie is een optimale meerwaarde in het wegwerken van leerachterstand, maar mijn onderzoek levert wel een aantal discussiepunten op en heeft nood aan kritische reflectie.

Meer dan de helft van de leerlingen geeft aan de *Summer Academy* niet aan te raden aan derden. Op de eerste bevraging geven ze aan de *Summer Academy* niet aan te raden en bij de andere bevraging dan weer wel.

Ik kan echter niet concluderen over de staat van hun Nederlands bij aankomst, noch kunnen we concluderen dat ze gegroeid zijn aangezien er geen eindtoets aanwezig was.

Naar besluitvorming kan ik niet anders dan me ook deels te richten tot het onderzoeksrapport dat werd uitgevoerd door Thomas More. Ik herhaal dat acht scholen van de 11, tot het lager onderwijs behoren en dat er maar één school uit het secundair onderwijs uit de provincie Antwerpen werd bevraged. Of de *Summer Academy* effectief blijkt voor het herstellen van leerachterstanden bij leerlingen in het secundair onderwijs, is een vraag waarvoor ik niet bevoegd ben om ze te beantwoorden. De effecten op taalvaardigheden (woordenschat, tekstbegrip, leesvaardigheid) en op rekenvaardigheden zijn bevraged door de *Summer Academy*, maar niet vanuit een diagnostische toets. Verder zijn de meetinstrumenten van de *Summer Academy* en resultaten ook toe aan kritische reflectie. Binnen de resultaten van de aanwezige leerlingen was, dat de resultaten van de lessen wiskunde, Nederlands en wetenschap voortvloeiën uit een kindermond.

⁹ Ontwerp van decreet over de organisatie van zomerscholen van het Vlaams Parlement. Nummer 1. 2021-2022
file:///C:/Users/SO36110/Downloads/Ontwerp%20van%20decreet%20Zomerscholen.pdf

- Resultaat: Op 27 januari 2022 bracht de Algemene Raad van de Vlor (Vlaamse Onderwijsraad) haar advies uit over het voorontwerp van decreet (AR-AR-DOC-2122-015).

De Vlor pleit voor bijkomend onderzoek om de effecten van de zomerscholen, onder andere op het remediëren van leerachterstand, in kaart te brengen. Het ontwerp van decreet voorziet de mogelijkheid tot evaluatie van de zomerscholen.

Om te weten wat de leerlingen ervan vonden is er een enquête afgenomen op de laatste dag van de *Summer Academy*. Deze lijkt mij weinig relevant aangezien het niet uitgesloten is dat iedereen 'een zeer goed' omcirkelt doordat het de laatste dag is dat zij aanwezig moesten zijn.

Tijdens de edities van de zomerscholen Vlaanderen in 2020 en 2021 werden telkens een monitoring en evaluatie voorzien, ofwel in de vorm van een wetenschappelijk onderzoek dat werd uitbesteed, ofwel door een beperkte inhoudelijke evaluatie, opgezet door de administratie. Er wordt nu decretaal voorzien dat de Vlaamse Regering de procedure van evaluatie van de projectsubsidies van de zomerscholen in de toekomst bepaalt.

- Een eerste voorstel voor verder onderzoek naar de langetermijneffecten van de *Summer Academy* vereist echter meer onderzoek om bijvoorbeeld inzicht te verschaffen in de prestaties van leerlingen in het schooljaar volgend op hun deelname aan de *Summer Academy*. Ook is nog niet bekend voor welke soort leerlingen (met welke achtergrondsituatie) de *Summer Academy* het beste uitpakt. Ik heb die bevraging omwille van de GDPR-wetgeving niet kunnen uitvoeren.

Binnen dit onderdeel wil ik ook aangeven dat er vervolgonderzoek mogelijk is om verder in te gaan op de vraag op welke manier voor de *Summer Academy* kan gesensibiliseerd worden. In Nederland bijvoorbeeld worden weekendscholen georganiseerd als aanvullend onderwijs aan kinderen, van 10 tot 15 jaar, uit sociaal-economisch achtergestelde wijken. De vakken op de weekendschool worden aangeboden door professionals. Zij doen dit op vrijwillige basis.

- Volgens het ontwerpdecreet kan dus een zomerschool zowel het werken aan de algemene competenties van de deelnemende leerlingen als het remediëren van leerachterstanden als primaire doelstelling beogen, bijvoorbeeld als een vlotte voorbereiding op een belangrijke schoolse overgang.

Het praktijkprobleem kan mijns inziens al deels verholpen worden door een beginsituatie te voorzien.

- Hoe zou dit kunnen gebeuren?

Mijn tweede voorstel is dat de begeleiders/vrijwilligers verder gaan met het handboek of werkboek van de school in kwestie in plaats van nieuw materiaal te ontwikkelen.

Onder burgerschap worden de competenties verstaan die nodig zijn om, ondanks verschillen, vreedzaam en constructief met anderen te kunnen samenleven. Het onderwijs neemt sowieso een belangrijke plaats in het leven van jonge mensen in. Ze krijgen er boodschappen in mee over hoe mensen samenleven en de samenleving in elkaar zit. De potentie en ontwikkeling van jongeren staat dan centraal. Daarom kan er eventueel in de namiddag een lesprogramma aangeboden worden waarin leerlingen worden uitgedaagd om na te denken over hun toekomst, wat bij hen past en waar hun interesses liggen. Kortom jongeren voorbereiden op de belangrijkste stap na hun schoolbestaan: vanuit hun eigen talenten en interesses keuzes maken voor hun toekomst.

Deelvraag: Hoe bereikt de stad Antwerpen deze kwetsbare leerlingen?

Op 30 juni 2021 verscheen er in het Nieuwsblad een artikel met het aanbod zomerscholen dat in Antwerpen werd toegereikt. De zomervakantie startte weliswaar de volgende dag. Er werd me gezegd dat er ook een site beschikbaar is voor de ouders en leerkrachten, maar ik heb die niet kunnen terugvinden. Voor het aanbod van 2022 is het aanbod beschikbaar op de site

<https://www.onderwijsnetwerkantwerpen.be/nl/onderwijsnetwerk-antwerpen/zomerscholen-2021-0>

Deze site geeft het jaar 2021 aan, maar op de website staat in de titel 2022 vermeld. Het is mijns inzien niet makkelijk om hier op te komen. Ik verwijs graag naar mijn bevraging naar de ouders toe waarbij 70% van mijn respondenten de Summer Academy niet kende en de leerkrachten voldoende tot matig op de hoogte zijn.

Het lijkt mij nu een gepast moment om een uiteenzetting te geven over de situatie op vlak van communicatie en de aanpak. Een voorstel is dat wanneer een ouderavond over de *Summer Academy* plaats vindt, de ouders en leerkrachten met elkaar kunnen kennismaken. Op deze manier wordt aan de ouders een kans gegeven om het belang van het programma in te zien en kan er een grotere betrokkenheid worden gecreëerd. Daarna kan aan de ouders gevraagd worden om te bespreken wat zij concreet thuis zouden kunnen doen om te helpen bij het motiveren van hun kinderen om deel te nemen aan de Summer Academy. De vraag die hierbij gesteld kan worden, is evenwel of een oudercontact voldoende is om de ouders optimaal te kunnen beïnvloeden?

- Een optie om de ouders over de lijn te kunnen trekken, zou bijvoorbeeld de opstart van een 'Ouders terug naar school' – een project kunnen zijn. Natuurlijk is

dit maar een suggestie om die ouderbetrokkenheid te verhogen, maar het lijkt me wel aangewezen om enige creativiteit aan de dag te leggen om zo de broodnodige betrokkenheid van de ouders te bewerkstelligen. Voor alle duidelijkheid: Met ouderbijeenkomsten bedoel ik: een moment op een doorsnee dag waarop ouders en leerkracht(en) bij elkaar komen om te spreken over school- en/of opvoeding gerelateerde onderwerpen. Daarbij moet duidelijk uitgelegd worden wat de invloed van ouderbetrokkenheid is op de schoolontwikkeling van het kind.

Ontwerpvrage: Hoe kan het secundair onderwijs deze kwetsbare leerlingen overtuigen om effectief deel te nemen?

De heer Koen Daniëls heeft deze vraag beantwoord. De vraag luidde: “ Kunnen we de Summer Academy op micro, meso of macroniveau plaatsen?”

Hij antwoordde op elk niveau. Ik kan besluiten dat een optimaal resultaat enkel geboekt kan worden als de Summer Academy, de scholen en de ouders in gesprek gaan met elkaar. In mijn bevraging (punt 8.7) naar de leerkrachten toe werden er een aantal suggesties gedaan om informatie over de Summer Academy te verkrijgen.

Op pagina 21 in mijn proef heb ik een stappenplan ontwikkeld om de wisselwerking tussen de leerkrachten en de Summer Academy te optimaliseren.

De ouders beloven dat er wordt verder gegaan met de leerstof waar het kind achterstand in heeft, zou redelijkerwijs meer leerlingen kunnen aantrekken. Om mijn opinie te onderbouwen verwijs ik naar mijn bevraging van de ouders bij punt 8.4.

De ouders gaven een antwoord op de vraag: “ Wat denkt u dat kinderen op de Summer Academy doen?” Het antwoord was verschillend, dit terwijl de hoofdzaak is om leerachterstand trachten te stabiliseren.

Met de resultaten die ik heb bekomen, lijkt het me een goede zaak om een aantal aanpassingen aan het voorontwerp van het Decreet aan te brengen. Zo lees ik op pagina 61 een opsomming van de doelgroepen. Op pagina 63 mis ik eveneens een ander ad hoc katern dat ouders niet weten waar dit hele gebeuren over gaat. Ik verwijs naar mijn analyse bij punt 8.4. Ik vraag vriendelijk hier meer aandacht op te richten. Dit, zodat er op bepaalde zaken dieper kan worden ingegaan of nieuwe conclusies kunnen getrokken worden waarbij ouders in dit proces voldoende centraal worden gezet.

Het antwoord van de VLOR op de gebruikte term ‘zomerschool’ was:

- Door de term ‘school’ te gebruiken, wordt de verwachting gewekt dat zomerscholen behoren tot het formeel onderwijs. Dat klopt niet: zomerscholen zijn een vorm van niet-formele educatie. De term ‘school’ is verbonden aan erkenningsvoorwaarden, regels en kwaliteitscontrole. Dat geldt allemaal niet voor zomerscholen. De Vlor spreekt dan ook liever van ‘zomerinitiatieven’.

‘Zomerprojecten’ is een andere suggestie voor een correctere of meer aantrekkelijke benaming

Ik zou hier graag op willen zeggen dat de term ‘SCHOOL’ best wordt behouden, omdat het de bedoeling is om die leerachterstand weg te werken. Dit kan alleen op een school.

Zowel in het Vlaams Parlement als in mijn literatuurstudie werd er besloten dat er in Vlaanderen het zomerverlieseffect zich scherp stelt bij sommige leerlingen en daardoor leerkrachten in september heel wat leerstof moeten hernemen.

- Het Vlaams Parlement heeft gekozen om de zomerscholen structureel te maken en ze decretaal te verankeren binnen de Vlaamse onderwijsregelgeving. Dit voorontwerp van decreet is een gezamenlijk initiatief van de minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen en de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en de Vlaamse Rand.
- Mijn voorstel hierop is om de ouders in dit verhaal optimaal te betrekken en alle leerkrachten voldoende informatie/hulmiddelen te verstrekken, om zowel leerling als ouder hierin wegwijs te maken.

Met dit voorontwerp van decreet worden de zomerscholen officieel structureel verankerd. Op die manier komt het tegemoet aan de visienota ‘Van kwetsbaar naar weerbaar’. In het ontwerp van decreet worden een aantal minimumvoorwaarden geformuleerd om zomerscholen te organiseren.

Ik verwijs u graag door naar het ontwerp van Decreet van het Vlaams Parlement dat werd ingediend op 22 april 2022 .

10. Vooruitblik

Zoals bij de meeste onderzoeken zijn er uiteraard zaken waar je als onderzoeker minder tevreden over bent. Om een goed beeld te vormen over mijn onderzoeksvraag wilde ik de afwezige leerlingen contacteren en bevragen. Ik was van plan om alle ouders/opvoeders van die afwezige leerlingen te bezoeken en hen te vragen naar de achterliggende redenen. Deze meetinstrumenten hadden zoveel relevante inzichten kunnen creëren. In februari stel ik mijn eigen stellig de vraag of ik wel bevoegd ben om verder te gaan met al deze contactgegevens. Dat ik dit niet mocht doen, werd wederom bevestigd door mijn promotor en de stad Antwerpen. Door mijn eigen toedoen moest ik nieuwe meetinstrumenten gaan ontwikkelen. Soms doen alsof uw neus bloedt is in mijn ogen af en toe een briljante overlevingsstrategie. Ik had immers graag de afwezige leerlingen bevraagd.

Zoals u kan terugvinden in mijn logboek heb ik immens veel contacten moeten leggen om dit resultaat neer te zetten. Anderzijds ben ik positief verrast over de hoeveelheid aandacht die ik kreeg van zoveel experts.

Ik wil graag benadrukken dat ik diep onder de indruk ben over het kabinet onderwijs van de Stad Antwerpen. Onder de vleugels van burgemeester Bart De Wever zoekt iedereen als team voortdurend naar het beste voor ieder kind. Met de erkenning van de verschillende nationaliteiten heeft de stad Antwerpen als doel alle kinderen bij te staan in hun ontwikkeling tot onderzoekende, goed geïnformeerde en zorgzame burgers te begeleiden. Dit, zodat deze kinderen zich zullen inzetten om de wereld te verbeteren en vreedzamer te maken door culturele verschillen te overbruggen in de hedendaagse maatschappij met begrip en respect. Het kabinet van schepen Jinnih Beels moedigt leerlingen aan zich actief in te zetten, medelevend te zijn en hun leven lang door te leren. Met de bedoeling alle kinderen eerlijke kansen te bieden als gelukkige burger in deze samenleving.

Ik ben blij en opgelucht dat ik dit naar het einde van mijn onderzoek heb kunnen besluiten. Het kind staat centraal! De motivatie om dit in het onderwijs blijvend te verkondigen, is groot.

Het gezamenlijk doel van Vlaanderen is dat jongeren van alle schoolniveaus en alle sociale achtergronden gemotiveerd hun plek in de samenleving kunnen innemen.

11. Afkortingen

TFB: Teach For Belgium

VN-organisatie: Verenigde natie-organisatie

OKI: Onderwijs Kansarmoede Indicator

CLB: Centrum voor Leerlingenbegeleider

LOP: Lokaal Overlegplatform

SES: Sociaal Economisch statuut

VVK: Vlaamse Vereniging voor Kinderen Jeugdpsychiatrie

IAC : Individueel aangepast curriculum

GDPR: General Data Protection Regulation – Europese wetgeving persoonsgegevens

12. Figuren en tabellen

Figuur 1: Dynamische driehoek: Van Mulligen, W (2001)

Figuur 2: Zone van naaste ontwikkeling (Vygotsky, 1978)

Figuur 3: Council For Learning Outside The Classroom

Figuur 4: Eindevaluatie Oulhaj S. (2021)

Figuur 5: Stappenplan ‘how to teach?’ Oulhaj S. (2022)

Figuur 6: Conceptueel kader voor binnenklasdifferentiatie (Castelein, 2016)

Figuur 7: Een model van leerverschillen in de zomer en effecten van de zomerschool voor minder bevoorrechte leerlingen (Borman, 2000)

Figuur 8: CLB-spin, 2018: Rechtshebbende Centrum voor Leerlingenbegeleiding.

Figuur 9 : Overgaan van deelnemers zomerschool uit 2016.

Figuur 10: Basiscompetenties leerkracht

Tabel 1: Zittenblijvers Provincie Antwerpen

Tabel 2: Voorkomen van mentale problemen bij mannen en vrouwen van 15 jaar en ouder in het Vlaams Gewest en België. Aangepast van “Gezondheidsenquête 2013: Gezondheid en welzijn (p. 876-914) ,” door Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, 2014. Rechtshebbende 2014 door het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid.

Tabel 3. Zomerscholen die deelnamen aan het casestudy-onderzoek

13. Bibliografie

A. (2020a, april 7). *How Enrichment Programs Can Help Your Child?* Viral Trench.
<https://www.viraltrench.com/enrichment-programs-for-children/>

Belgium, V. A. P. B. T. F. (2020, 1 april). *Thuis leren in tijden van Corona- leerlingbevraging*. TEACH FOR BELGIUM STORIES. Geraadpleegd op 15 mei 2022, van
<https://teachforbelgiumstories.wordpress.com/2020/04/01/thuis-leren-in-tijden-van-corona-leerlingbevraging/>

Cite This Article as: *Teachers College Record* Volume 77 Number 4, 1976, p. 579-592
<https://www.tcrecord.org>

Cohen K. (2007), *Het stimuleren van ouderbetrokkenheid bij de opleiding van kinderen. Op zoek naar een effectieve aanpak in kansarme gezinnen*, Universiteit Gent (licentiescriptie), Gent, 64 p.

De leerkracht en directie als motiverende coach [Presentatieslides]. users.ugent.
https://users.ugent.be/~mvalcke/CV/Thema2_powerpoint.pdf

Dr. Kris Debisschop – Rebel. (2016, december). Studieopdracht Antwerp Children’s Zone. Stad Antwerpen.

Het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (2008, 17 januari). wet: OPGEHEVEN: *Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de basiscompetenties van de leraren*. <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document/13952#245906>

Drs. Marlon Poppelaars & Prof. Dr. Maurice de Greef. (2021, februari). *Taalachterstand onder jongeren*. Vrije Universiteit Brussel.
https://www.vub.be/sites/vub/files/nieuws/users/ergultek/taalachterstand_onder_jongeren_poppelaars_de_greef.pdf

Het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (2008, 17 januari). wet: OPGEHEVEN: *Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de basiscompetenties van de leraren*. <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document/13952#245906>

Hogeschool VIVES campus Brugge. (2021). *Differentiëren – Flipped classroom in de praktijk*. Flipped classroom in de praktijk. <https://flippedclassroom.eu/differentieren/>

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2019, 25 februari). *Zomerscholen*. Evidence | Gelijke kansen. <https://www.gelijke-kansen.nl/evidence/zomerscholen>

Onderwijsinspectie. (2020). *Definitie kwetsbare leerlingen 2020–2021*.
<https://www.onderwijsinspectie.be/nl/definitie-kwetsbare-leerlingen-2020-2021>

Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten. (2021). *Visietekst evaluatie | OVSG*. Ovsg vzw.
<https://www.ovsg.be/visieteksten/visietekst-evaluatie>

Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten. (2021a). *Visietekst evaluatie*. Ovsg vzw.
<https://www.ovsg.be/ovsg/sites/default/files/standpunten/Visietekst%20evalueren.pdf>
Onderzoek_LENZO2017_Hoofdrapport.pdf?1521727783

Oprichter, B. W. (2021). Teach For All. Het doel. <https://teachforall.org/>

Over het effect van verrijkingsprogramma's. (2018, 17 oktober). Verrijken | Project Talent.
<https://www.projecttalent.be/thema/verrijken/artikel/15-over-het-effect-van-verrijkingsprogramma-s>

Petrus Van den Cruyce. (2016, december). *Hoe werken LOP's mee aan gekwalificeerde uitstroom?*
Verslag Marleen Lombaert/Eindredactie Patrick Vanspauwen.
https://www.agodi.be/sites/default/files/atoms/files/01_Inleiding.pdf

P.M.C.T. (2014, november). *De zomerschool: een effectieve interventie tegen zittenblijven*. Voraad.
https://www.vo-raad.nl/system/downloads/attachments/000/000/173/original/2014_Maatwerk-RUG-rapport-onderzoek-Zomerscholen.pdf?1476777646

Pierre Pirrard, Etienne Denoël. Jaarrapport. (2020, november). Teach For Belgium. Caroline De Cartier.

Pieter Verachtert, Kim Bellen, Elien Sneyers, Tim Surma, Daniel Muijs. (2020, november).
ONDERZOEKSRAPPORT: Zomerscholen in Vlaanderen 2020: evalueren en inspireren. Thomas More-hogeschool.

Politeia. (2020, 7 mei). *Praktische case: Summer Academy voor leerlingen*. Artikel Summer Academy.
<https://www.politeia.be/nl/artikels/227074-praktische+case%3a+Summer+Academy++voor+leerlingen>

Politeia. (z.d.). *Onderwijs*. In een structureel partnerschap onderwijs. Politeia..
<https://www.politeia.be/nl/thema%27s/onderwijs>

Projectleider onderzoek lente- en zomerscholen 2017. <https://www.vo-raad.nl/system/downloads/attachments/000/000/561/original/>

Provincie Antwerpen. (z.d.). *Netwerk Samen Tegen Schooluitval*. Geraadpleegd op 23 maart 2022, van <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/doe/netwerk-samen-tegen-schooluitval.html>

Ruud de Moor Centrum Open Universiteit. (2011). *Leerlingen motiveren: een onderzoek naar de rol van leraren*. Hans Schuit, Iris de Vrieze, Peter Slegers. <https://is.gd/EmZogX>

- R. Rumberger, S. Rotermund. (2012). *The Relationship Between Engagement and High School Dropout*. semanticscholar/paper. <https://www.semanticscholar.org/paper/The-Relationship-Between-Engagement-and-High-School-Rumberger-Rotermund/55eadcb9c7879b9d89bb34d0865fa160c45d1d3d>
- S.E. Faber MSc. Prof.dr. M.C. Timmerman A.F. Kievitsbosch MSc. (2014, november). De zomerschool: een effectieve interventie tegen zittenblijven. https://www.vo-raad.nl/system/downloads/attachments/000/000/173/original/2014_Maatwerk-RUG-rapport-onderzoek-Zomerscholen.pdf?1476777646
- Salembier, E. (2021, 29 november). *Zomerscholen vanuit de pedagogie van het werk (Keerpunt secundaire Freinetscholen)*. Oproep voor een democratische school. Geraadpleegd op 23 maart 2022, van <https://www.skolo.org/nl/2021/11/29/zomerscholen-vanuit-de-pedagogie-van-het-werk-keerpunt-secundaire-freinetscholen/>
- Stassijns, J. (2021, 5 augustus). *Teach for Belgium vormt leerkrachten-in-spe om kansarme leerlingen te ondersteunen*. Gazet van Antwerpen. https://www.gva.be/cnt/dmf20210805_96104627
- Teach for Belgium. (2021, 23 april). Over ons. <http://teachforbelgium.org/over-ons/?lang=nl>
- The Office for Standards in Education. (2021, 15 juli). *Ofsted*. GOV.UK. <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted>
- Top Institute for Evidence-based Education Research (TIER) Universiteit Maastricht. (2018, augustus). *Effectanalyse lentescholen en zomerscholen 2017*. Vo-raad. https://www.vo-raad.nl/system/downloads/attachments/000/000/561/original/Onderzoek_LENZO2017_Hoofd rapport.pdf?1521727783
- Vaes, R. (2021, 11 juni). Maria Beerten over het versterken van kwetsbare jongeren. Zomerscholen Vlaanderen. <https://www.zomerscholen.vlaanderen/aanbod/opleidingsvideo-maria-beerten-versterken-van-kwetsbare-jongeren/>
- Van Mulligen, W., & Mijland, I. (2009). *Handboek Kleine psychopathologie in school* (1ste ed.). Uitgeverij Quirijn.
- Vancaeneghem, J. (2016, 20 augustus). *"Twee weken les in vakantie efficiënter dan jaar overdoen"*. Het Nieuwsblad. https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20160819_02431979
- Verachtert, P., Bellens, K., Sneyers, E., Surma, T., & Muijs, D. (2020). *Zomerscholen in Vlaanderen 2020: evalueren en inspireren*. Onderzoeksrapport. Antwerpen: Thomas More-hogeschool
- Vlaamse Regering. Visienota Van kwetsbaar naar weerbaar. Deel 1. Beter leren, beter voelen. Plan voor een kwalitatief versterkt onderwijs in uitvoering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, 11 mei 2021.

Vlaams Parlement. Ontwerp van decreet over de organisatie van zomerscholen (2022). Nummer 1. J. Jambon, B. Weyts, B. Somers.

<file:///C:/Users/SO36110/Downloads/Ontwerp%20van%20decreet%20Zomerscholen.pdf>

Vlor, Algemene Raad. Kwetsbaarheid aanpakken via weerbaar onderwijs. Advies over de visienota 'Van kwetsbaar naar weerbaar – deel 1 – beter leren, beter voelen', 10 juni 2021.

Welkom! (2021, 3 april). LOP. <https://lokaaloverlegplatform.be/>

Wouter Schenke en Sjerp van der Ploeg. (2020, 11 mei). *Zomerscholen en verlengde schooltijd: effectief voor het inhalen van achterstanden?* Nro.

<https://www.nro.nl/sites/nro/files/migrate/Zomerscholen-en-verlengde-schooltijd.pdf>

Zomerscholen moeten leerachterstand verhinderen. (2020, 14 mei). Ben Weyts.

<https://www.benweyts.be/Zomerscholen-moeten-leerachterstand-verhinderen>

14. Bijlage

14.1. Bijlage 1: Bevraging afwezige leerlingen

Afwezigheid de Summer Academy

Beste leerling

Jij stond ingeschreven op de Summer Academy van 2 augustus tot de 13de. Je was er niet en ik zou graag een aantal vragen over je afwezigheid willen stellen.

Groetjes

Wat is uw geslacht? *

- jongen
- meisje
- x

Waarom was je afwezig? Wat was de reden? Kies het antwoord dat het meest bij je past. *

- Wij waren dat vergeten
- Ik was niet akkoord met de inschrijving
- Ik wil niet leren tijdens de zomervakantie
- Andere

Wist je dat de Summer Academy volledig gratis is? *

- ja
- nee

Wist je dat er een gratis lunch werd voorzien? *

- ja
- nee



Was je akkoord met de inschrijving voor de Summer Academy? *

- ja
- Nee

Waardoor zou je toch interesse kunnen hebben om deel te nemen aan de Summer Academy? *

- Meer informatie
- Ouders beter betrekken
- Dichter bij huis laten doorgaan

Begreep je de uitleg van de leerkracht die ging over de Summer Academy? *

- | | | | | |
|---------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|
| | 1 | 2 | 3 | |
| Ik begreep het goed | <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | Ik begreep het weinig |



Op welke manier kregen uw ouders/voog of opvoeder informatie? *

- Oudercontact
- In het rapport opgeschreven
- Zorgcoördinator
- CLB
- Een brief van de Summer Academy
- Via e-mail

Spijbel je wel eens? Indien nee, dank ik u voor jouw medewerking en stopt deze bevraging automatisch. *

- ja
- nee

Hoeveel keer spijbel je doorheen het schooljaar? *

- minder dan 1 keer per week
- 1 keer per maand
- 2 tot 4 keer per maand

Wat is de reden van je spijbelgedrag? *

- Geen zin in school
- Slechte punten
- Weinig begeleiding
- Geen steun van ouders
- Ik studeer niet graag

14.2. Bijlage 2: Brief ouders



Beste leerkracht,
Beste ouder,
Beste leerling,

Deze zomer organiseert Teach for Belgium haar zesde Summer Academy in Antwerpen voor leerlingen die (bijna) in het middelbaar zitten.

In het Stedelijk Lyceum Olympiade geven leerkrachten bijlessen Wiskunde, Wetenschappen en Nederlands. Deze lessen zijn telkens in de voormiddag, zodat leerlingen in de namiddag kunnen ontspannen. Hiervoor plannen we een heleboel sportieve, creatieve en culturele activiteiten zoals dans, film, fotografie, etc. De perfecte manier om leerlingen met een goede voorsprong te laten starten aan het nieuwe schooljaar!

Voor wie?

Alle leerlingen die op 1 september 2021 in het eerste middelbaar starten en alle leerlingen die al in het middelbaar zitten. OKAN-leerlingen zijn welkom als ze het traject dit schooljaar afronden, en in september 2021 starten in een reguliere klas.

Wanneer?

Elke weekdag van 2 tot en met 13 augustus.
Telkens van 8u30 tot 16u00.
Opgelet: woensdagen zijn ook tot 16u00.

Waar?

Stedelijk Lyceum Olympiade
VIIde-Olympiadelaan 2
2020 Antwerpen

Hoeveel kost het?

De Summer Academy is volledig kosteloos. Er zal een stuk fruit en lunch voorzien worden.

Hoe inschrijven?

De inschrijvingen verlopen dit jaar volledig digitaal. U kan de QR-code scannen of surfen naar 'shorturl.at/fgFOW' om leerlingen in te schrijven.



Meer weten?

Bel ons op 02 781 00 18 of mail ons via summeracademy@teachforbelgium.be.
Neem ook eens een kijkje op onze facebookpagina:
facebook.com/summeracademyantwerpen

Hartelijke groeten,
Het Summer Academy-team



De Summer Academy is een initiatief van





Bij vragen kan u steeds terecht op het nummer 02 781 00 18

Beste Mevrouw/Meneer,

Hartelijk bedankt voor uw interesse en vertrouwen. Via deze weg is de inschrijving van uw kind voor de Summer Academy 2021 bevestigd.

Hieronder vindt u alle praktische informatie :

Waar ?

Stedelijk Lyceum Olympiade
Vilde-Olympiadelaan 2
2610 Antwerpen

Wanneer?

Van 2 augustus tot en met 13 augustus 2021
Elke weekday van 8u30 tot 16u00

Let op: de Summer Academy is op woensdagen ook telkens een hele dag open. De leerlingen mogen de school in de namiddag niet verlaten zonder ouderlijke toestemming.

Wat moet u voorzien?

- Schrijfmateriaal : een schrift, pen, potlood en geodriehoek
- Mondmasker
- A-kaart

Er zal een stuk fruit en **lunch** voorzien worden door de Summer Academy.

Met deze inschrijving verwacht de Summer Academy dat uw kind de volledige periode aanwezig zal zijn. Als hij/zij afwezig zal zijn of ziek is, kan u ons verwittigen via telefoon of e-mail.

Als u ondertussen nog vragen heeft, kan u ons steeds bereiken via mail op Summeracademy@teachforbelgium.be. of op het nummer 02 781 00 18.

Tot op 2 augustus!

Groetjes,

Het Summer Academy team

De Summer Academy is een initiatief van



14.3. Bijlage 3: mediacampagne 2021

 **Summer Academy** voelt zich 😊 enthousiast.
16 juni 2021 · 🌐

De inschrijvingen voor de Summer Academy 2021 zijn open vanaf NU! 🤗

Schrijf je snel in 📌
https://docs.google.com/.../1FAIpQLScr16_0Zb9OvGPIDs.../viewform



WAT ?
Bijlessen Nederlands, wiskunde en wetenschappen in de voormiddag. Ontspannende activiteiten in de namiddag.

WAAR ?
Stedelijk Lyceum Olympiade
Vilde-Olympiadelaan 2, 2020 Antwerpen

ONLINE INSCHRIJVEN
<https://forms.gle/HVV4j8MMtRYuXFFx8>



VOOR WIE ?
Alle leerlingen die (bijna) in het middelbaar zitten.

MEER INFO
Stuur een berichtje via  of naar summeracademy@teachforbelgium.be

WANNEER ?
2- 13 augustus
Elke weekdag van 8u30 tot 16u.

De Summer Academy wordt kosteloos aangeboden door:

 **TEACHforBELGIUM** 

Verantwoordelijke uitgever: Caroline De Carlier

15. Onderzoeksposter

HET RENDEMENT VAN DE SUMMER ACADEMY

Promotor Lies Van Doren

OPDRACHTGEVER: DE STAD ANTWERPEN
HET KABINET VAN ONDERWIJS



INLEIDING

Naar schatting hebben volgens Onderwijs Vlaanderen één op vijf jongeren leerachterstand of een leerprobleem. Ik tracht te onderzoeken of een taalbarrière een belangrijke reden is dat ouders hun kind niet inschrijven. Hiernaast bekijk ik of de Summer Academy voldoende gekend is bij de ouders en de leerkrachten.

DOEL

Het doel is om meer leerlingen aan te trekken en daarbij de ouders mee te hebben in dit verhaal. Aan de hand van mijn analyses zou de Summer Academy een aantal verbeteringen qua communicatie kunnen verbeteren. Hebben de leerlingen het gevoel dat het iets opbrengt? Vinden de ouders het de moeite om hun kind in te schrijven?

METHODOLOGIE

In nauwe samenwerking met het kabinet van onderwijs heb ik valide meetinstrumenten kunnen ontwikkelen. Mijn hoofdvraag en deelvragen worden beantwoord door middel van:

- Tekst bronnen
- Enquêtes afnemen
- Interviews
- Dataverzameling

UITKOMSTEN

De meerderheid van de leerkrachten pleiten voor een betere communicatie omtrent de werking van de Summer Academy. 42 van de 60 ouders meent de Summer Academy niet te kennen. 32 van de 60 ouders zou graag meer informatie willen krijgen.

ONDERZOEK

In mijn bachelorproef is de literatuurstudie één van de langste delen, omdat deze voortbouwt op mijn deelvragen en de hoofdvraag ondersteunt.

Hoofdvraag:

Vinden de deelnemende leerlingen van de Summer Academy het een meerwaarde om leerachterstand weg te werken in de zomer?

Deelvragen:

- Wie zijn de leerlingen waarvan scholen denken dat ze baat hebben bij het aanbod van de Summer Academy?
- Hoe bereikt de stad Antwerpen deze kwetsbare leerlingen?
- Wat wordt ingezet om de Summer Academy te motiveren bij leerlingen van het secundair onderwijs?
- Hoe kan het secundair onderwijs deze kwetsbare leerlingen overtuigen om effectief deel te nemen?

Kent u de Summer Academy?
De meerderheid van de ouders antwoordt nee.



Hoe wenst u informatie over de Summer Academy te verkrijgen?



CONCLUSIE

In mijn opinie zou verder onderzoek op dit terrein heel waardevol zijn. Dan splits ik naar de achterliggende reden waarom ingeschreven leerlingen afwezig waren. Er is echter meer onderzoek nodig om bijvoorbeeld inzicht te verschaffen in de prestaties van leerlingen in het schooljaar volgend op hun deelname aan de Summer Academy. Ook is nog niet bekend voor welke soort leerlingen (met welke achtergrond) de Summer Academy het beste uitpakt.

Het praktijkprobleem kan al deels verholpen worden door een beginsituatie te voorzien en de Summer Academy op zowel micro, meso en macro niveau te sensibiliseren.

ADDITIONELE LITERATUUR

1) BLOK, P. & DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

2) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

3) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

4) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

5) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

6) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

7) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

8) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

9) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

10) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

11) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

12) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

13) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

14) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

15) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

16) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

17) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

18) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

19) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

20) DE WITTE, L. (2018) DE TOEGANG TOT HET ONDERWIJS VAN DE WETENSCAPEN IN ANTWERPEN. GEDRUKT IN: ONDERWIJS IN ANTWERPEN, 10(1), 10-14.

CONTACT:
STUDENT SAMEN WERKEN
ANTWERP POLYTECHNISCHE UNIVERSITEIT
FACULTEIT TECHNISCHE ONDERWIJS - BEWIJS
NIEUWSTADEN 2000-2001

16. Promotiefilmpje

<https://we.tl/t-kXEIadZ21M>

